

**OKUL ÖNCESİ KURUM YÖNETİCİLERİNİN
VE ÖĞRETMENLERİNİN SINIF DIŞI
ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN
UYGULANMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ**

Fatma YILDIZ
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Emin
TÜRKÖĞLU
Temmuz, 2023
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKUL ÖNCESİ KURUM YÖNETİCİLERİNİN VE
ÖĞRETMENLERİNİN SINIF DIŞI ÖĞRETİM
TEKNİKLERİNİN UYGULANMASINA YÖNELİK
GÖRÜŞLERİ

Hazırlayan
Fatma YILDIZ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Emin TÜRKOĞLU

AFYONKARAHİSAR 2023

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri**” adlı çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde bilimsel etik kurallara ve atıf gösterme ilkelerine riayet ettiğimi belirterek aksi bir durumun tespiti hâlinde sorumluluğun tamamen bana ait olduğunu kabul, beyan ve taahhüt ederim.

25/09/2023

İmza

Fatma YILDIZ

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Fatma YILDIZ
	Numarası	190625111
	Anabilim Dalı	Eğitim Bilimleri
	Programı	Eğitim Bilimleri
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı		Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri
Tez Savunma Sınav Tarihi		25.09.2023
Tez Savunma Sınav Saati		10:30

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

OKUL ÖNCESİ KURUM YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİNİN SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN UYGULANMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Fatma YILDIZ

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

Eylül, 2023

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Emin TÜRKOĞLU

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi kurumlarında çalışan kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin, çocukların eğitim süreçlerinde önemli bir yere sahip olan sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, Ankara ili, Keçiören ilçesinde 2020-2021 eğitim-öğretim yılında görev yapan 10 okul öncesi kurum yöneticisi ve 10 öğretmen ile görüşülmüştür. Bu araştırma nitel araştırma yönteminde temel nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örneklem tekniği kullanılmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Toplanan veriler betimsel analize tabi tutularak kodlamalar yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini tanımlarken “okul dışı” kavramı üzerine yoğunlaştıkları, sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamaya yönelik yetersiz bilgiye sahip oldukları, planlarında çok fazla yer vermedikleri, sınıf dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüşlerinin yetersiz olduğu ve sınıf dışı ortamları “okul dışı ortamlarla” sınırladıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda bulgulardan hareketle önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi kurum yöneticileri, okul öncesi öğretmenleri, sınıf dışı öğretim, sınıf dışı öğretim teknikleri.

ABSTRACT

OPINIONS OF PRE-SCHOOL ADMINISRATORS AND TEACHERS ON THE APPLICATION OF OUTDOOR TEACHING TECHNIQUES

Fatma YILDIZ

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL SCIENCES**

September, 2023

Advisor: Assist. Prof. Dr. Muhammet Emin TÜRKOĞLU

The aim of this study is to examine the opinions of the administrators and teachers working in preschool institutions on the application of outdoor teaching techniques, which have an important place in the educational processes of children. For this purpose, 10 preschool administrators and 10 teachers working in the 2020-2021 academic year in the Keçiören district of Ankara were interviewed. This research was carried out with the basic qualitative research design. Purposive sampling technique was used to determine the participants. The data used within the scope of the research were obtained with a semi-structured interview form. The collected data were subjected to descriptive analysis and coded. As a result of the research, it was found that teachers and school principals focused on the concept of "out of school" when describing outdoor teaching techniques, they had insufficient knowledge to apply outdoor teaching techniques and did not include much in their plans, and their views on outdoor learning environments were inadequate and they were "outdoor". It was seen that they are limited to "out-of-school environments". As a result of the research, suggestions were made based on the findings.

Keywords: Administrators, preschoolteachers, out-of-classteaching, out-of-classteachingtechniques.

ÖNSÖZ

Bu çalışma, okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerini incelemek için yapılmıştır.

Yola çıkmayı, yolda olmayı ve o yolun sonunu görmeyi nasip eden Rahman'a şükürler olsun. Bu yolda bana rehberlik yapıp, sabır gösteren, emek veren ve tezi bitirebilmem için bana destek olan çok saygıdeğer danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Muhammet Emin TÜRKOĞLU'na, bilimsel araştırma derslerinde verdiği emeklerden dolayı değerli hocam Prof. Dr. Gürbüz OCAK'a, olaylara farklı bakış açıları ile bakabilmeme vesile olan ve hayat felsefemi oluşturmamda bana duruşuyla ilham veren kıymetli hocam Dr. Öğretim Üyesi Mücahit GÜLTEKİN'e teşekkürlerimi arz ederim.

Bu uzun süreçte bana sonsuz sabır ve şefkatlerini üzerimden esirgemeyen, dualarıyla bana güç veren canım annem Nafiye YILDIZ ve canım babam Niyazi YILDIZ'a, her an yanımda olan, varlığıyla ve sevgisiyle tezi yazma sürecinde bana destek veren, yolun sonundan korkarken bana güvenen ve neticeye ulaşacağıma her zaman inanan sevgili nişanlım Miraç DUMAN'a, teşekkürlerimi sunarım.

Lisansüstü eğitim sürecimin başından beri desteğini esirgemeyen çok kıymetli sınıf arkadaşlarıma, her zor anımda yanımda olan ve tez yazma süreci bana kolaylaştıran çok kıymetli arkadaşım AdemTOL'a, bana her zaman inanan ve bu süreçte yanımda olarak destekleri ile bana güç veren çok sevgili kardeşim Elif Sultan YILDIZ'a ve kardeşlerime teşekkürü borç bilirim.

Fatma YILDIZ
2023, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI.....	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, SINIF DIŞI EĞİTİM, SINIF DIŞI ÖĞRETİM, SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİ VE SINIF DIŞI ORTAMLARDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KAVRAMLARI

1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM.....	5
1.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ	5
1.1.1. Çocuk Açısından Okul Öncesi Eğitim	5
1.1.2. Aile Açısından Okul Öncesi Eğitim	6
1.1.3. Toplum Açısından Okul Öncesi Eğitim.....	6
1.2. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI	7
2. SINIF DIŞI EĞİTİM.....	7
3. SINIF DIŞI ÖĞRETİM	8
4. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN ÖNEMİ VE KAPSAMI	10
5. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN SINIFLANDIRILMASI	13
5.1. GEZİ GÖZLEM/ALAN GEZİLERİ	13
5.1.1. Gezi	13
5.1.2. Gözlem	14
5.1.3. Alan Gezileri	15
5.2. SERGİ.....	17
5.3. GÖRÜŞME.....	18
5.4. ÖDEV	19
5.5. PROJE	20
6. SINIF DIŞI ORTAMLARDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ.....	21

7. EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMEN VE OKUL MÜDÜRLERİNİN ROLÜ	24
---	-----------

İKİNCİ BÖLÜM

SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN UYGULANMASINA YÖNELİK KURUM YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

1. İLGİLİ ÇALIŞMALAR.....	28
1.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİ İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	28
1.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİ İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE DESENİ	32
2. KATILIMCILAR.....	33
3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE VERİLERİN TOPLANMASI.....	34
4. ARAŞTIRMANIN ETİĞİ.....	35
5. VERİLERİN ANALİZİ	36
6. ARAŞTIRMANIN GEÇERLİĞİ VE GÜVENİRLİĞİ.....	37
7. ARAŞTIRMACININ ROLÜ	39

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

1. KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN BULGULAR	40
1.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN TANIMI	41
1.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN İLİŞKİSİ	46
1.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİM ORTAMLARI	50
1.4. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN TERCİH EDİLMEME DURUMU.....	55
1.5. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN TERCİH EDİLME DURUMU.....	61
1.6. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN DESTEKLEME DURUMU	65
2. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN YETERLİLİK DURUMUNA İLİŞKİN BULGULAR	70
2.1. SINIF İÇİ ÖĞRETİMİN YETERLİLİK DURUMU	71
2.2. SINIF İÇİ ÖĞRETİME ALTERNATİF ETKİNLİKLER	75
2.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİME HAZIRLIK.....	80
3. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİ UYGULAMA YOLLARINA İLİŞKİN BULGULAR	84

3.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİYE KATKILARI	85
3.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM UYGULAMALARINDA ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI	89
3.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİM UYGULAMALARI	96
4.SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİ GELİŞTİRME YOLLARINA İLİŞKİN BULGULAR.....	103
4.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİM İLE 2013 PROGRAMININ UYGUNLUĞU	104
4.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM İLE 2013 PROGRAMININ AMAÇ VE İLKELERİ	107
4.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİME YÖNELİK HİZMET İÇİ EĞİTİM.....	111
4.4. SINIF DIŞI ÖĞRETİM BECERİSİ KAZANDIRMA	115
4.5. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİ KULLANMA SIKLIĞINI ARTIRMA	121
4.6. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNDE ETKİLİLİĞİ ARTIRMA	124
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	129
KAYNAKÇA.....	147
EKLER.....	157

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlerin Özellikleri.....	34
Tablo 2. Katılımcı Kurum Yöneticilerinin Özellikleri	35
Tablo 3. Sınıf Dışı Öğretimin Tanımına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri	42
Tablo 4. Sınıf Dışı Öğretimin Tanımına İlişkin Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	44
Tablo 5. Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisine Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri.....	47
Tablo 6. Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisine Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri	49
Tablo 7. Sınıf Dışı Öğretim Ortamlarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri.....	51
Tablo 8. Sınıf Dışı Öğretim Ortamlarına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	54
Tablo 9. Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilmeme Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri.....	56
Tablo 10. Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilmeme Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	59
Tablo 11. Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilme Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri.....	62
Tablo 12. Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilme Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	64
Tablo 13. Sınıf Dışı Öğretimin Öğretmenleri Destekleme Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri.....	66
Tablo 14. Sınıf Dışı Öğretimin Okul öncesi kurum yöneticilerini Destekleme Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri	68
Tablo 15. Sınıf İçi Öğretimin Yeterlilik Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri	71
Tablo 16. Sınıf İçi Öğretimin Yeterlilik Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	73
Tablo 17. Sınıf İçi Öğretime Alternatif Etkinliklerin Neler Olduğuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri.....	76
Tablo 18. Sınıf İçi Öğretime Alternatif Etkinliklerin Neler Olduğuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri	78
Tablo 19. Sınıf Dışı Öğretime Hazırlık Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri .	81
Tablo 20. Sınıf Dışı Öğretime Hazırlık Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	82
Tablo 21. Sınıf Dışı Öğretimin Öğrenciye Katkılarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri	85
Tablo 22. Sınıf Dışı Öğretimin Öğrenciye Katkılarına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	87
Tablo 23. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumlu Tutum ve Davranışlara Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	89
Tablo 24. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumlu Tutum ve Davranışlara Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	91
Tablo 25. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumsuz Tutum ve Davranışlara Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	92

Tablo 26. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumsuz Tutum ve Davranışlara Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	94
Tablo 27. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri	96
Tablo 28. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	100
Tablo 29. Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Uygunluğuna Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	104
Tablo 30. Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Uygunluğuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri	105
Tablo 31. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Okul Öncesi Eğitiminin Amaç ve İlkelerinin Hangileri Doğrultusunda Planlandığına Yönelik Öğretmen Görüşleri	107
Tablo 32. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Okul Öncesi Eğitiminin Amaç ve İlkelerinin Hangileri Doğrultusunda Planlandığına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	109
Tablo 33. Sınıf Dışı Öğretime Yönelik Hizmet İçi Eğitim Hakkında Öğretmenlerin Görüşleri.....	111
Tablo 34. Sınıf Dışı Öğretime Yönelik Hizmet İçi Eğitim Hakkında Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri.....	112
Tablo 35. Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırmaya Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	115
Tablo36. Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırmaya Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri	117
Tablo 37. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerini Kullanma Sıklığını Artırmaya Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	121
Tablo 38. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerini Kullanma Sıklığını Artırmaya Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri	122
Tablo 39. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinde Etkililiği Artırmaya Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	124
Tablo 40. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinde Etkililiği Artırmaya Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri	126

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı
SDÖ: Sınıf Dışı Öğretim
SDÖT: Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri
YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

GİRİŞ

Eğitim sisteminin en önemli yapısını ve temel kaynağını öğretmenler ve kurum yöneticileri oluşturur (Töremen ve Ersözlü, 2010). Yönetici ve öğretmenlerin eğitimin temelinde yer aldığı eğitim faaliyetlerinin amacı, öğrencilerin bir birey olarak kendilerini en donanımlı, en verimli ve içinde yer aldıkları topluma ve sahip oldukları değerlere en faydalı olacak şekilde geliştirmek; kendilerine yeni, özgün ve sıra dışı bakış açısı geliştirerek içinde bulunduğu toplumun ilerlemesine ve gelişmesine yardımcı olmaktır (Yeşilyaprak, 2017).

Tıpkı diğer eğitim kademlerinde olduğu gibi okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin gerekli donanıma sahip olması gerekmektedir. Okul öncesi eğitimi alan çocukların bizzat eğitim sürecine dahil olmaları, süreci doğrudan takip etmeleri ve öğrendiklerini özümseyerek gündelik hayatlarında kullanabilmeleri için gerekli ortamı sağlayarak uygun öğretim yöntem ve tekniklerini eğitim süreci içinde kullanmalıdırlar. Tüm okul öncesi öğretmenleri, içinde yer aldıkları toplumun, çevrenin, zamanın, okulun ve sınıfın maddi ve manevi sahip olduğu tüm olanaklar ve imkanlar doğrultusunda, çocukların yaş ve gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak en verimli eğitim sürecini planlamaları oldukça önemlidir (Öz, 2015).

Okul öncesi kurum yöneticileri toplumun kültürü ile okulun var olan kültürünü bir araya getirerek harmanlayan, okulun idaresi ve yönetiminden sorumlu olan liderlerdir. Bu açıdan okul öncesi kurum yöneticilerinin yapması gereken görevler ve sorumlulukları olduğu konular araştırılıp incelenerek ortaya çıkarılması özellikle eğitim paydaşlarına yönelik önemli faydalar sağlayacaktır (Boyacı, 2011).

Okul öncesi kurum yöneticileri, okulda görev alan bütün öğretmen ve personel arasındaki koordineyi, bütün okul çalışanları arasında karşılıklı sevgi, hoşgörü, dayanışma ve etkileşimi, okul işlerinin eksiksiz ve özenli bir şekilde yapılması için gerekli ortamı ve imkânı sağlayan ve okul düzenini ve güvenliğini sağlayan kişilerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri eğitim-öğretim sürecinin gerçekleşmesi için öğretmenlere ve öğrencilere gerekli imkanları sunmakla görevlidirler. Dolayısıyla, bu sorumluluklarını milli eğitim bakanlığının yönetmeliklerine uygun olarak gerçekleştirmektedirler (Haveydi, 2016).

MEB Okul Öncesi Eğitim Programı içerisinde, öğretmenlerin ve kurum yöneticilerinin sınıf dışı etkinlikleri kullanmaları ve planlarına dahil etmeleri gerektiği

belirtilmiştir. Ayrıca alan gezilerine yönelik açıklamada bulunulmuş ve program içerisinde “alan gezilerinin yalnızca fen etkinlikleri kapsamında ele alınmaması gerektiği, diğer etkinlikler esnasında da yer verilmesi gerektiği, alan gezilerinin çocukların içinde bulundukları alanı, doğayı ve toplumu yakından görüp tanımlarına, toplum içerisinde kendilerini görmelerine ve eğitim planı içerisinde yer verilen kazanımlara ulaşmalarına ve plandaki kavram ve sözcükleri edinmelerine imkan vermesi, gezilerin belli bir program ve plan dahilinde yapılması ve aylık ve günlük plan içerisinde yer alması ”gerektiği belirtilmiştir(MEB, 2013).

Bu araştırmada okul öncesi eğitim sürecinde kullanılan sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasının olumlu ve olumsuz yönlerini saptamak, sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik teorik bilgiler, plan ve uygulama alanı arasındaki farklılıkları, engelleri, zorlukları ve kolaylıkları ortaya koymak ve okul öncesi kurum yöneticilerin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin eğitimdeki etkililiğini artırmak üzere yapacakları önerilerine ulaşılması hedeflenmiştir.

Çalışmada okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin, sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin incelenmesinin nedeni; sınıf dışı öğretim tekniklerinin, okul öncesi eğitimde önemli bir yere sahip olması, yaparak yaşayarak öğrenmelere, çocukların aktif bir şekilde süreç içerisine dahil olmasını ve çocuklar tarafından birincil kaynaktan öğrenmeyi sağlaması bakımından önemli olmasıdır.

Araştırmanın Problemi

Sınıf dışı öğretim teknikleri okul öncesi kurum yöneticileri ve okul öncesi öğretmenleri tarafından fazla kullanılmayan ve ihmal edilen bir öğretim tekniğidir. Öğretmenler ve okul öncesi kurum yöneticileri ile yapılan araştırmalarda (Köşker ve Karabağ, 2012; Weldon, 2012; Yıldız ve Mentiş Taş, 2015; Rote, Schroeder ve D’augustino, 2015; Çengelci, 2013) sınıf dışı öğretim tekniklerinin tam anlamıyla tanımlanamadığı ve sınıf dışı ortamların yeterince kullanılmadığı ortaya çıkmıştır. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin amacı, okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenler tarafından tam manasıyla anlaşılmadığı için yeterli düzeyde kullanılamamaktadır. Bunun yanı sıra, sınıf dışı öğretim teknikleri, okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenleri tarafından daha çok okul dışında uygulanan, ekstra ücret gerektiren, belirli prosedür basamaklarının uygulandığı ve ekstra zaman ve emeğin harcanması gerektiği öğretim tekniği olarak görülmektedir.

Okul öncesi dönemdeki çocukların ilgi, ihtiyaç ve gelişim düzeyleri incelendiğinde (MEB, 2013) sınıf dışı öğretim tekniklerinin planlarda ve eğitimi uygulama sürecinde daha fazla yer alması gerekirken, tercih edilmediği görülmüştür. Bu problemten hareketle yapılan bu çalışmada, okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerini sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik görüşleri incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi kurumlarında çalışan okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin, sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda bu araştırmanın alt problemleri aşağıda belirtilmiştir:

1. Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik bilgileri nelerdir?
2. Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik yeterlilik durumları nelerdir?
3. Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama yolları nelerdir?
4. Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini geliştirme yolları nelerdir?

Bu dört ana problem doğrultusunda, dört tarafı duvarlarla çevrili sınıf içerisinde yapılan faaliyetlerin yeterli olmaması (Güneş, 2021) ve bu konuda birçok araştırma yapılan sınıf dışı öğrenmelerin okul öncesi kademesi açısından da ele alınıp, üzerinde çalışma yapılmasına yönelik ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır.

Tüm sebepler göz önüne alındığında bu çalışma, okul öncesi eğitimde önemli bir yere sahip olan sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulama sürecini, sürecin planlamasında ve uygulanmasında aktif bir yere sahip olan okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin gözünden yansıtması ve tekniklerin uygulanmasına yönelik niteliğin artırılmasını hedeflemesi bakımından temel oluşturmaktadır. Literatürde bu alanda yapılmış az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Yapılan çalışmanın bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, 2020-2021 öğretim dönemlerinde, Ankara ilinde görev yapmakta olan 20 okul öncesi eğitim kurumu okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim yöntemlerinin uygulanmasına yönelik görüşleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim Kurumu: 0-6 yaş grubunda yer alan çocukların bütünsel olarak kaliteli, güvenli, nezih ve refah bir ortamda kaliteli ve verimli bir şekilde eğitim almalarına olanak sağlayan ve ayrıca eğitim programlarını bünyesinde barındırarak, şekillendiren ve uygulamada alanında uzman ehliyet ve liyakat sahibi öğretmenlerin yer aldığı, asıl amacı topluma faydalı bireyler yetiştirmek olan ve yapıları, hizmet verdikleri çocukların yaş düzeylerine ve gelişim alanları doğrultusunda çeşitli gruplarda eğitim hizmeti veren kurumlardır (Ömeroğlu, 2000; Poyraz ve Dere, 2003).

Sınıf Dışı Öğretim Tekniği: Sınıf dışında gerçekleştirilen her tür öğretimsel etkinliğin uygulanmasında kullanılan tekniklere “sınıf dışı öğretim tekniği” denilmektedir. Yaygın olarak kullanılan sınıf dışı öğretim teknikleri şunlardır: ev ödevi, gezi, gözlem, görüşme, proje ve sergi. Sınıf dışı öğretim teknikleri, belirli bir plan ve programa dayalı olarak uygulanır. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin belirli bir içeriği vardır. Bu içerik bilimsel çalışmalara dayanır; anlamlı ve bütüncül bir yapıya sahiptir (Okur Berberoğlu ve Uygun, 2013; Karademir, 2013; Güneş, 2021).

BİRİNCİ BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, SINIF DIŞI EĞİTİM, SINIF DIŞI ÖĞRETİM, SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİ VE SINIF DIŞI ORTAMLARDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KAVRAMLARI

1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Çocuk kavramına ve haklarına yönelik birçok çalışma bulunmaktadır (Postman, 1995; akt: Toran, 2012). 20. yüzyılda çocukların haklarına ilişkin birçok gelişme yaşanmıştır. Bunlardan en önemlisi de eğitim hakkıdır. Eğitim hakkının çocuklara verilmesiyle birlikte, küçük yaşlardan itibaren çocukların eğitiminin önemi de artmıştır. Bununla birlikte ortaya çıkan okul öncesi eğitim kavramı, “zorunlu olmadan, ailenin isteğine bağlı olarak, ilkökul çağına gelmemiş, 3-5 yaş aralığındaki çocuklara verilen eğitimidir” şeklinde tanımlanmıştır. Okul öncesi eğitim ile, anadili doğru ve güzel konuşmanın yanı sıra, öğrencilerin ilköğretime hazır hâle gelmesi amaçlanmaktadır (MEB, 2013).

Okul öncesi eğitimi, çocukları ilkökula hazırlarken aynı zamanda sonraki yaşamlarındaki başarılarının temelini oluşturan sistemli ve planlı bir eğitim süreci olarak ta görülmektedir (Bayraktar, 2016). Çocuğun örgün eğitimle ilk kez doğrudan tanışması da okul öncesi ortamlarda gerçekleşmektedir. Bundan dolayı başarılı ve sağlıklı bir kişilik için etkili ve dinamik temellerin atıldığı okul öncesi dönemde hem aile hem de okul öncesi eğitim kurumları tarafından çocuğa sağlanan planlı ve düzenli eğitim önemli bir yer tutmaktadır (Yeşilyurt, 2011).

1.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Son zamanlarda geniş kitleler tarafından kabul edilen okul öncesi eğitiminin önemini anlamak için öncelikle çocuğa, aileye ve topluma sağladığı fayda ve getiriler incelenmelidir.

1.1.1. Çocuk Açısından Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi dönemde yer alan bir çocuk gelişim hızının en hızlı olduğu evrededir. Dolayısıyla çocuklar bu dönemde okul öncesi eğitimi alarak doğuştan sahip oldukları beceri ve potansiyeli en üst düzeye çıkarma imkânını bulmuş olurlar. Aynı zamanda okul

ortamıyla erkenden tanışarak ilkokula hazır hale gelirle (Ural ve Ramazan, 2007; Erkan ve Kırca, 2010; Biber ve Ural, 2012; Gültekin Akduman, 2015; Katrancı, 2016).

Öte yandan, okul öncesi kurumlarında akranları ile aynı ortamda bulunan çocuklar sosyalleşme ortamı bulmakta, dil gelişimlerini önemli düzeyde gerçekleştirmekte, sağlıklı ve güzel iletişim fırsatı bulmaktadırlar. Aynı zamanda okul öncesi eğitim çocukların ileride kazanacakları soyut ve yaratıcı düşünme becerilerine de temel oluşturmaktadır (Gültekin Akduman, 2015; Temiz, 2002; Katrancı, 2016; Yaşar ve Aral, 2010).

1.1.2.Aile Açısından Okul Öncesi Eğitim

Aile, çocuğun eğitim faaliyetlerinden sorumlu olan en önemli unsurdur. Bu sebeple, okul ailelerin bu sorumluluğunu yerine getirmesinde en büyük yardımcı olarak görülebilir. Özellikle okul öncesi dönem aile ve okul etkileşiminin en yüksek olduğu süreç olduğundan, okul ve aile arasında ne kadar güçlü olursa, kazanılan beceriler daha kalıcı olmaktadır (Biber ve Ural, 2012). Bunun yanı sıra aileler doğrudan okula ya da sınıfa gelerek de eğitim sürecinin etkili olmasında büyük katkılar sunmaktadırlar.

Aileler okul öncesi eğitim etkinliklerine “aile katılımı çalışmaları ve öğretmene yardımcı olmak” adı altında katılım sağlamaktadırlar. Ailesiyle aynı eğitim ortamında bulunan çocuk birçok yönden gelişim sağlamaktadır. Aileler çocuklarını farklı bir ortamlarda tanıma fırsatı yakalayarak çocuklarının eğitim sürecini yakından görerek onların eğitimine yönelik ne yapabilecekleri konusunda özgüven geliştirmektedirler. (Cömert ve Güleç, 2004). Okul öncesi eğitim, çocuğun bugününü ve yarını sağlam bir temel üzerinde inşa etmekte ve aynı zamanda ailenin yaşam biçimini, çocuğa ve eğitime bakış açısını da olumlu yönde etkilemektedir (Ural ve Ramazan, 2007). Tüm bu sebeplerden dolayı okul öncesi dönemde aile katılımı çalışmaları desteklenmeli, plan ve uygulamada mutlaka yer verilmelidir.

1.1.3. Toplum Açısından Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitimin faydaları göz önünde bulundurulduğunda bunun sadece çocuk ve aileye yönelik olmadığı, çocuk ve aile ile birlikte tüm toplumu etkilediği görülmektedir (Katrancı, 2016).

Okul öncesi eğitim tüm ülkelerin gelişiminde ve kalkınmasında önemli bir role sahiptir (Biber ve Ural, 2012). Öte yandan, okul öncesi eğitimin farklı kültürel ve coğrafi

özelliklerden gelen çocukların aynı ortamda bulunarak, aynı hak ve yaşantılara sahip olma hakkı sunarak eğitimde fırsat eşitliğini de sağlamaktadır. Bununla birlikte, çocuklar doğaya ve çevreye yönelik farkındalık geliştirmekte ve bilinçli nesiller olarak yaşamlarını sürdürmektedirler (Yayla, 2020).

Dünya’da gelişmiş ve eğitim kalitesi yüksek olan pek çok ülke incelendiğinde okul öncesi dönemde okullaşma oranının %100’e yakın olduğu görülmektedir. Okul öncesi dönemde eğitim alan çocuk oranı artıkça birçok bakımdan ülkenin kalkındığı ve birçok sorunun azaldığı görülmektedir (Biber ve Ural, 2012). Bundan dolayı, okul öncesi eğitime yapılan yatırım ihtiyaç dahilinde planlanarak yapılmalı ve okul öncesi eğitime hak ettiği değer daha da geç olmadan verilmelidir.

1.2.OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI

Okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik politikalar farklı kanun ve yönetmeliklerde yer almaktadır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2002).

Okul öncesi eğitim kurumları hizmet türlerine, hizmet ettikleri çocukların yaş gruplarına ve kuruluş amaçlarına göre sınıflandırılmıştır: Kreşler 0-2 yaş grubunda yer alan bebeklere, yuvalar 2-3 yaşlarındaki çocuklara hizmet vermektedirler. Öte yandan, 3-4 yaşındaki çocuklar anaokuluna ve 5-6 yaşındaki çocuklar ilkokulların bünyesinde yer alan anasınıflarına devam etmektedirler. MEB bünyesinde bulunan okul öncesi eğitim kurumları ise bağımsız anaokulları, ilköğretim bünyesindeki anasınıfları, kız Meslek Liseleri bünyesindeki uygulama anaokulları ve anasınıfları şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na bağlı çocuk yuvaları, çocuk bakımevleri, çocuk kulüpleri, çocuk evleri de bulunmaktadır. Bununla birlikte üniversitelere, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına ve farklı vakıf, dernek ve kooperatiflere bağlı olarak açılan okul öncesi eğitim kurumları da hizmet vermeye devam etmektedirler (Ünlü, 2016).

2. SINIF DIŞI EĞİTİM

Sınıf dışı eğitim, eğitim süreci içerisinde sınıf haricinde, okulda, koridorda, mutfakta, var olan çevrede ya da doğal ortamlarda verilen, eğitime yönelik farklı etkinlikleri kapsamaktadır. Bununla birlikte sınıf dışı eğitim, sınıfta öğretilenlere nazaran daha az yapılandırılmış, bir anda ve kendiliğinden gelişen ve bu kendiliğindenlik doğrultusunda beklenmedik ve planlananın dışında gelişebilen eğitimidir (Öztürk, 2009).

Ayrıca sınıf dışı eğitim, içinde bulunduğumuz yüzyılın teknolojik gelişmelerinden ve farklı güncel olanaklarından da faydalanmaktadır.

Sınıf dışı eğitimin birçok yönünün olması, birden fazla alana hitap etmesi ve tek bir kavramla ifade edilememesinden dolayı sınıf dışı eğitime ait birçok tanım bulunmaktadır. Sınıf dışı eğitim; planlı ve programlı olarak sistematik bir şekilde eğitim-öğretim etkinliklerinin uygulanmasını sağlayan, örgün eğitimi destekleyerek zenginleştiren ve daha etkili hale getiren bir eğitimidir (Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Bu açıdan bakıldığında, sınıf dışı eğitim plan ve program olmadan, belli bir mekân ya da öğrenme ortamına ihtiyaç duymayan, belirlenen hedef ve amaçları olmayan, kendi kendine oluşan, belli bir kalıp, kurumsal yapı içerisinde sıkışmayan ve belli bir sisteme bağlı olmayan informal eğitimden de ayrılmaktadır (Kan, 2018). Bir başka tanıma göre ise sınıf dışı eğitim, belli bir alan yeterliliğine sahip, doğrudan deneyimleme imkânı bulmuş, doğa ve çevreyi eğitim süreci içerisine katmayı hedefleyen uzman tarafından, belli bir plan ve program doğrultusunda hazırlanan, bütüncül ve anlamlı bir içeriğe sahip olan eğitime verilen addır (Okur Berberoğlu ve Uygun, 2013).

Sınıf dışı eğitim, genel eğitim-öğretim planı içerisinde sınıf içi eğitim baz alınarak, çocukların gelişim ve yaş özellikleri doğrultusunda hazırlanan eğitim kazanımlarını gerçekleştirmek amacıyla yapılmaktadır (Öz, 2015). Okul öncesi dönemde çocukların gelişim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda çocuklar okulun sadece sınıf içi alandan ibaret olmadığını okulun diğer bölümlerinin de olduğunu fark etmektedirler. Dikkatleri sınıfın içinden farklı alanlara kayabilmektedir. Bu yüzden okulun içerisinde yer alan oyun salonları, yemekhane, koridor, bahçe, okulun yakınında bulunan oyun parkları, doğal alanlar, bilim merkezleri, kütüphaneler, tarihi öneme sahip mekanlar, idari binalar eğitim sürecinde mekân olarak kullanılmalıdır.

3. SINIF DIŞI ÖĞRETİM

Sınıf dışı öğretim kavramı, farklı anlam ve tanımlamalarla ifade edilmeye çalışılmış ve alan yazında “okul dışı öğretim” şeklinde de kullanılmıştır. Özellikle İngilizce olarak alan yazında yer edinen çalışmalarda sınıf dışı öğretim “out of schooleducation, out of classeducation, outdoorlearning, out of schoolexperiences, out of schoolopportunities” (Fägerstam,2014; Golob, 2011; Higgins&Nicol, 2020; Prince, 2018). vb. kavramlarla ifade edilerek sınıf dışı öğretimi okul dışı öğretim olarak da nitelendirmişlerdir. Bunun yanı sıra ülkemizde yapılan çalışmaların bazılarında informal

ve yaygın eğitim kapsamında sınıf dışı ya da okul dışı öğretimin de yer aldığı görülmüştür (Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Ancak, sınıf dışı öğretimin kelime anlamı irdelendiğinde sadece okul dışında yer alan etkinliklerin sınıf dışı öğretim kapsamında yer almadığını, okul içinde yer alan ancak sınıf içi harici alanlarında sınıf dışı öğretim alanları içinde yer aldığı ifade edilebilir.

Sınıf dışı öğretim örgün eğitim süreci içinde şekillenen eğitim-öğretime yönelik bir tekniktir. Genel olarak tanımlamak gerekirse, sınıf dışı öğretim, dersin ulaşılması istenilen kazanımlarına yönelik değer, bilgi ve becerilerin edinilmesinde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda okul idaresi ve öğretmenlerin bilgi ve deneyimleri doğrultusunda hazırlanarak planlanmış, sınıfın sınırları dışında uygulanmaya çalışılan, daha çok doğal çevrenin ve toplumsal ortamın içinde uygulanmaya çalışılan ve birçok boyutu olan etkinliklerdir (Tuncel ve Dolanbay, 2016).

Sınıf dışı etkinlikler ise Binbaşıoğlu'na (2003) göre, okul ya da okul alanının dışında planlanan kazanım ve göstergelere ve etkinliğin içeriğine uygun olarak, çocukların gelişimsel ilgi, istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak belirli bir plan ve prosedüre uygun olarak okul idaresi ve öğretmen kontrolünde yapılan planlı ve programlı çalışmalardır. Kısaca sınıf dışı etkinlikler, eğitim-öğretim faaliyetlerini zenginleştirmek amacıyla çeşitlendirmek, eğitimin kalitesini ve verimini artırmak, öğrencileri eğitim süreci içerisinde aktif kılmak amacıyla sınıf dışında yapılan etkinliklerin tamamını kapsamaktadır (Karademir, 2013).

Bütün bu faaliyetlerin ve öğrenmenin sistemli olarak gerçekleştiği kurum okuldur. Her ne kadar okul, yaygın öğrenme ortamı sağlamış olsa da içinde bulunduğumuz zamanın içinde yer alan eğitim sisteminin en önde gelen özelliğinden biriside kuram ve seçilen kurama yönelik uygulama arasında tutarlı bir uyum ve dengenin sağlanabilmesidir (Erdoğan ve Erentay, 2009). Bu sebepten dolayı çağa paralel bir şekilde seyreden eğitim-öğretim alanında ki gelişmelerle birlikte öğrenmeye yönelik yöntem ve tekniklerde de önemli gelişmeleri meydana getirmiştir. Gelişmeler sadece okul içinde ya da sınıf içinde yapılan çalışmalarla sınırlı kalmamış, bu alanlarının dışında da gelişmeler olmuş ve bunun sonucunda çocuklar için fayda sağlayacak tüm sınıf dışı öğrenme alanlarının kullanılabileceği düşüncesi oluşmuştur. Böylece, sınıf içinde örgün bir şekilde verilen teorik öğretim, sınıf dışı öğretimle desteklenmek istenmiştir (Saraç, 2017).

Sınıf dışı öğrenme alanları aracılığıyla, sınıf içerisinde sözel olarak verilen teorik ve soyut öğretimin, yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı verilerek sağlanması

amaçlanmaktadır (Yazıcı ve Yıldırım, 2017). Eğitim-öğretim süreci içerisinde alan gezileri, bilimsel ve kültürel mekânlara yapılan geziler, doğa yürüyüşleri ve faaliyetleri, sosyal-kültürel programlar ve yaşam boyu öğrenmeyi amaçlayan mekânsal uygulamalar sınıf dışı öğrenme alanlarını; sınıf dışı öğrenme ortamları da kişi, alan ve kaynakları kapsamaktadır (Fidan, 2012; Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Dolayısıyla çocuklar sınıf dışı öğretimde, sınıf içerisinde edinilmesi mümkün olmayan becerileri edinilebilir ve onların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmış sınıf dışı etkinlikler sayesinde entelektüel, fiziksel, duygusal, estetik ve ruhsal zekâlarını geliştirme imkânı bulabilirler (Karakaya, 2016). Kısacası sınıf dışı öğretim, öğretim programında ve planında gerçekleşmesi hedeflenen kazanımları ve göstergeleri temele alarak belirli bir içerik doğrultusunda planlanmış etkinlikleri sınıf duvarlarının dışına taşıyan, aktif ve etkileşimli öğretimi sağlayarak eğitim-öğretimde niteliksel verimi artırmayı amaçlayan öğrenme yaklaşımıdır.

Özellikle okul öncesi dönemde bir öğretmen okul bahçesini, okuldaki mutfağı veya bir parkı tercih edebilecekken, bir başkası daha yabani bir alanı, bir kırsal tercih edebilir. Sınıf dışı öğretim bir okul bahçesinde, kamp alanlarında, botanik bahçelerinde, hayvanat bahçeleri ve çiftliklerde, müzeler ve yaparak öğrenme merkezlerinde, endüstriyel alan gezilerinde, fizik, bilim ve astronomi merkezlerinde, tarihi mekanlarda yapılabilir. Bu tür alanlarda yapılan eğitimin etkisi de yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur.

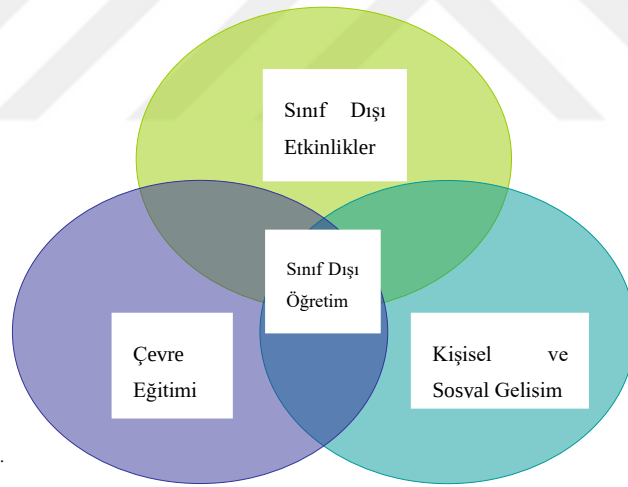
4. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN ÖNEMİ VE KAPSAMI

Öğretme-öğrenme teknik ve yöntemleri, eğitim alanında yapılan gelişmelerle birlikte hızlı bir şekilde artmış, çeşitlenmiş ve daha fazla tercih edilmeye başlanmıştır. Sınıf dışı öğretimin kelime anlamına yönelik en yaygın tanım “dışarıda”, “dışarıya için” veya “dışarıya yönelik” yapılan eğitimidir. Sınıf dışı etkinliklerin, çevre eğitiminin ve kişisel-sosyal gelişiminde içinde olduğu bir bütün olarak görülmektedir (Priest, 1986; Higgins ve Nicol, 2002; akt. Karakaya, 2016). Genele uygun daha iyi ve daha verimli bir öğrenme ortamı sağlayabilmek, “öğretimin çeşitli yol ve yöntemlerini kullanmayla gerçekleştirilebilir” düşüncesi ön plana çıkmaya başlamıştır (Karakaya 2016). Bundan dolayı okullarda tek başına kullanılan sınıf içi öğretim etkinlikleri, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına sağlayamaz hale gelmiştir (Ağaoğlu, 2002). Öğrenme kaynaklarının her geçen gün artmasıyla birlikte öğrencileri yalnız sınıf içi etkinliklerle sınırlı tutarak onların yeni ve kalıcı şeyler öğrenmelerini sağlamak gittikçe zorlaşmıştır. Bu nedenle öğretmek

için var olan her fırsat göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir (Özyıldırım ve Durel, 2017). Bütün bu açıklamalar göz önünde bulundurulduğunda, öğretim etkinlikleri için sadece sınıf içi etkinlikler ve ortamlar değil de sınıf dışı etkinliklerin ve ortamların da kullanılması ve her türlü dış ortamın eğitim sürecinde kullanılarak, sınıf dışı ortamlardan faydalanılması düşüncesi yaygınlık kazanmıştır.

Eğitim-öğretim sürecinin ilk yıllarında sınıf dışındaki eğitim, özellikle öğrencilerin aileleri ve öğretmenler tarafından risk teşkil ettiği düşünülse de bu konuda yapılan araştırma ve çalışmaların artmasıyla birlikte eğitimin hem sınıfta hem de sınıf dışındaki alanlarda uygulanabileceği görüşü yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu noktada eğitimin daha kapsayıcı ve etkili olabilmesi için sınıf içindeki ve sınıf dışındaki ortamları bir bütün olarak gören ve iki ortamı da harmanlayarak ele alan bir program oluşturmak ve bu programı uygulamaya dökebilmek hedeflere ulaşmak için önemlidir (Demirdirek, 2019).

Şekil 1. Sınıf Dışı Öğretimin Kapsamı

Kaynak: Higgins ve Nicol, 2020: 91-631.

Bunting'in açıklamasına göre ise sınıf dışı öğretim üç boyuta ayrılmıştır;“a) genişletme b) içerik ve c) öğretim yöntemleri”. Bu boyutlara ve açıklamalarına aşağıda özet ifadelerle yer verilmiştir (akt. Karakaya Akçadağ ve Çobanoğlu, 2018);

a) Sınıf dışı öğretimin genişletme boyutu: Dersin edinilmesi istenilen kazanımlarını, mekân olarak okulun dışına genişletme ve farklı toplumsal ya da doğal çevrelerde öğretim sürecini bir süreç doğrultusunda planlayarak, öğrencilerle gerçekleştirerek uygulamaya dökme imkanını veren süreç olarak açıklanmaktadır.

b) Sınıf dışı öğretimin içerik boyutu: Bu boyut, daha çok öğrencinin doğrudan içinde olduğu konuları içinde var olduğu çevreden doğal çevreye, insanlar arasındaki ilişkilerinden, kişisel becerilerine kadar bütün süreci içine alan bir boyut olarak açıklanmıştır.

c) Sınıf dışı öğretimin öğretim yöntemleri boyutu: Sınıf dışı öğretim süreci boyunca, öğrencinin edinmesi gereken kazanımlara daha kolay ve verimli bir şekilde ulaşabilmesi için var olması gereken öğretim, yöntem ve tekniklerin tamamını kapsayan bir boyuttur.

Boyutlara yönelik açıklamalardan da anlaşıldığı gibi sınıf dışı öğretim, bütün insanlar arasındaki bağlantıları hem doğal çevre hem de toplumsal yaşam boyutunda irdeleyerek devamlı ve etkileşimli bir eğitim tecrübesini yansıtmaya bakımdan günlük, haftalık ya da aylık alan gezisi anlayışından uzaklaşmaktadır. Sınıf dışı öğretim etkinliklerini, zaman ve mekân arasına sıkıştırmadan eğitimin uzun bir süreç olduğuna, bir sürece yayıldığına, deneyime, yaparak yaşayarak öğrenmeye yönelik olduğunun altını çizmektedir (Çepni ve Aydın, 2015).

Sınıf dışı öğretimin önemi ele alındığında sınıf dışı öğretim, bilişsel gelişim doğrultusunda bilgileri hatırlama, tutma, anımsama, analiz etme, sentezleme, uygulama gibi süreçlerin edinilmesini sağlarken, duyuşsal gelişim alanında heyecan duyma, sorumluluk alma, tutum, değer gibi özellikleri geliştirmektedir. Devinişsel anlamda ise öğrencilerin kendi yeteneklerini fark edebilmelerine fırsat vermektedir (Braund ve Reiss, 2004; akt. Karakaya Akçadağ ve Çobanoğlu, 2018).

Bununla birlikte, sınıf dışı öğretim, çocuklara yaparak yaşayarak öğrenme, deneyime dayalı çok yönlü gelişmelerini sağlama (Sözer, 2015), dengeli ve bütüncül öğrenmeyi sağlama (Oral, 2009), kazanım ve göstergelere ulaşma da kolaylık sağlama ve sınıf içi etkinlikleri destekleme (Atmaca, 2012; Okur Berberoğlu ve Uygun, 2013) esnek ve doğal öğrenme ortamı sayesinde doğrudan deneyimleme ve öğrenme ortamı sunma ve çevreyle iç içe olarak çevreyi tanıma ve anlama fırsatı verme (Karakaya, 2016), geniş öğrenme yelpazesi sunarak okul ve toplum arasında ki etkileşimi artırma (Pehlivan ve Selçuk, 2005), çok yönlü kişilik gelişimi kazandırma (Karslı, 2006), ilk kaynaktan

öğrenme imkanı sunarak bilgileri daha kolay anlamlandırma, günlük hayatla ve yeni durumlarla bağdaştırma, problem çözme ve uyarlama yapma gibi üst düzey becerilerinin gelişmesi sağlama (Sözer, 2015), öğrenmeyi eğlenceli hale getirme (Bozdoğan ve Kavcı, 2016), araştırmaya, aktif katılıma olanak sağlama (Armağan, 2015), akademik başarıyı artırma (Bostan, Sarıoğlu, ve Küçüközer, 2017), bilime ve teknolojiye yönelik farkındalık oluşturma (Coşkun, Keskin ve Kaplan, 2012), tutumlarında pozitif yönde değişim sağlama (Demir, 2007; Güler, 2011) gibi faydaları ve okulda öğrenilenleri günlük hayatla ilişkilendirebilme kabiliyetlerine (Ertaş, Şen ve Parmaksızoğlu, 2011) pozitif yönde katkıları bulunmaktadır.

Sınıf dışı öğretimin çok yönlü kapsayıcılığı ve öğretim süreci içerisinde öğrencilerde meydana getirdiği etkileşim göz önünde bulundurulduğunda eğitim süreci içerisindeki önemi göz ardı edilmemiştir. Bu doğrultuda 2023 Eğitim Vizyonu, Temel Eğitim temasında “Yenilikçi uygulamalara imkân sağlanacak” şeklindeki 2. Hedef’in 2. Eyleminde; “Okulların, bölgelerindeki bilim merkezleri, müzeler, sanat merkezleri, teknoparklar ve üniversitelerle iş birlikleri artırılacaktır.” ifadesine yer verilerek vizyon içerisinde ele alınmıştır. Bundan dolayı “Öğrencilerin eğitim/öğretim programlarındaki kazanımları yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine katkı sağlamak amacıyla” sınıf-okul dışı eğitimi gündemine alan Millî Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) bünyesinde “Okul Dışı Öğrenme Ortamları Kılavuzu” yayınlanmış ve “Uygulama Takvimi” belirlenmiştir. İl ve ilçelerde komisyon ve çalışma ekipleri kurmak amacıyla çalışmalar başlatılmıştır. Uygulama takvimi doğrultusunda İl Milli Eğitim Müdürlüklerince pilot okullar seçildikten sonra 2019-2020 Eğitim ve Öğretim Yılı ile birlikte okul dışı öğrenme ortamları uygulamasının başlamasına yönelik kararlar alınmıştır (MEB, 2021).

5. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

5.1.GEZİ GÖZLEM/ALAN GEZİLERİ

Gezi ve gözlem teknikleri incelendiğinde öğretim yöntemlerine bağlı bir teknik olarak beraber değerlendirilmektedir. Gezi ve gözlem gezileri, doğal ya da yapay sınıf dışı bir alanı gezmek ve sonrasında değerlendirerek, okul öncesi dönemde bilginin kalıcı hale gelmesi amaçlamaktadır (Aytaç, 2014).

Buna yönelik olarak tanımlar aşağıda sırasıyla açıklanmıştır;

5.1.1. Gezi

Gezi, mekân temelli öğretim tekniklerinden biridir (Demirel, 2012). Ayrıca geziler “belli bir plan çerçevesinde sınıfın içerisine getirilemeyen her nesne ya da olguyu sınıf dışı bir alanda çocukların gözlemlemesine ve anlamlandırmasına fırsat veren” bir yöntem olmakla birlikte, “saha çalışması”, “alan çalışması”, “gezi-gözlem” ve “eğitsel gezi” gibi adlarla anılmaktadır (Cin, 2005). Bununla birlikte okul dışı ortamlar öğrencilere yaparak yaşayarak, dokunup hissederek öğrenme fırsatını sunarak çok yönlü öğrenme imkânı vermekte ve kalıcı, izli öğrenme fırsatı sunmaktadır (Tatar ve Bağrıyanık, 2012).

Okul ve sınıf içindeki eğitimsel çalışmaları birlikte yürütmek ve gerçek yaşamla bağlantı oluşturmak amacıyla yapılan geziler, olayları gerçek durumuyla tanıma, bilgilere ilk kaynaktan ulaşma ve öğrenilenler arasında anlamlı bir bütün oluşturulmasına olanak sağlarken aynı zamanda öğretilenlerin içselleştirilme sürecine ve kalıcılığına da katkıda bulunmaktadır (Topal, 2017).

Bir gezi etkinliği 3 aşamadan oluşur. Öncelikle gezi planlanır (öğretmen, öğrenci ve kurum hazırlıkları), plan uygulanır ve gezi gerçekleştirilir (gözlem yapma, inceleme, kaydetme, bulguları ortaya koyma). Gezi sonrasında ise etkinlik değerlendirilir ve süreç tamamlanır (Yel, Taşdemir ve Yıldırım, 2015).

5.1.2. Gözlem

Gözlem; bir nesnenin, bir durumun, bir bireyin veya grubun var olan durumunu ve özelliklerini bilmek amacıyla kontrollü ve planlı olarak incelenmesidir (Özgüven, 2002). Bir diğer ifade ile gözlem var olan durumlar arasında bağlantılar kurulması, araştırmalarda verilerin toplanıp yorumlanması, denencelerin test edilmesi ve elde edilen bilgilerden yeni şeyler üretilmesi gibi süreçlerin dimağını oluşturan bilimsel bir yöntemdir (Kuzgun, 2003).

Okul öncesi eğitiminde gözlem tekniğini kullanan bir öğretmen, çocuklarını yakından tanıma, onlar ve kendisi hakkında daha çok bilgi edinmesini ve çocuğun davranışlarını doğrudan görme imkânı bulur. Gözlem ile özgül olayların nasıl meydana geldiği ve içeriği hakkında bilgiler toplar. Aynı zamanda gözlem, direk olarak süreç içerisinde kullanılan sözleri, çocukların jest ve mimiklerini, beden dilleri ile açıkladıklarını, var olan durumunu içerebilir (Deniz Kan, 2007).

Kısacası gözlem kayıtları, çocuğun süreç içinde sergilemiş olduğu davranışları somut bir şekilde açıklamaktadır. Öğretmenlerin gözlem tekniğini kullanarak oluşturdukları kayıtlar dışında, düzenli bir şekilde yazdıkları notlar, çocuğun davranış örneklerini, düşünme yöntemini, gelişimini ve var olan problemlerini özetleyebilir. Bununla birlikte not edilen bilgiler çocuğun var olan sosyal yönünü de açıklamaya yardımcı olmaktadır (Deniz Kan, 2007).

Gözlem tekniği kullanılırken, belirli bir plan oluşturularak hedefler belirlenmelidir. Öğrenciler gözlemlenecek durum ya da olaylar hakkında daha önceden bilgilendirilmelidir. Bunun yanı sıra doğal ortamın yapısının bozulmaması ve gözlemin sonuçlarının olabildiğince hızlı ve eksiksiz bir şekilde not edilmesi hususlarına dikkat edilmesi gerekmektedir (Aşçı, 2016).

Öğretmenlerin gezi-gözlem tekniğini amacına uygun olarak, iyi bir şekilde düşünüp, çevreyle insanların etkileşimini destekleyen bir plan hazırlamaları gerekmektedir. Bu yüzden öğretmenler gezi etkinliği planlarken gezilecek yeri önceden görmeli ve gezi yerindeki eksiklik ve aksaklıklarla ilgili bilgi sahibi olmalıdırlar. Aynı zamanda öğretmenler, ön inceleme sonucu elde ettiği sonuçlardan hareketle, çocukların araştırma ve keşfetme dürtüsünü harekete geçirecek ve farklı öğrenme ve inceleme ortamları oluşturarak bilgiyi yerinde öğrenme fırsatı sunan “gezi planını” hazırlamalıdırlar (Keskin ve Horzum, 2016).

5.1.3. Alan Gezileri

Günümüzde modern binaların öğrencileri sınırlandırması sebebiyle, çocukların beş duyu organını kullanarak öğrenmeleri ayrıcalıklı bir durum haline gelmiştir. Çocukların var olan gelişimsel ihtiyaçlarının karşılanması, araştırma yapma, sorgulama, bilimsel yöntemleri kullanma ve bütün bunlarla birlikte eleştirel düşünme gibi birçok davranışı edinebilmeleri açısından sınıf etkinliklerine paralel olarak sınıf dışındaki ortamlara yapılan gezilerin değeri günümüzde çok daha önemli bir hale gelmiştir (Bozdoğan, 2012). Balım ve Mutlu (2005), alan gezilerini belli bir amaç için daha önceden yapılan bir plan dahilinde bir olay veya olgunun doğal ortamında incelenmesiyle gerçekleştirilen etkinlikler olarak tanımlamaktadırlar.

Alan gezileri, farklı doğal ortamlara düzenlenen yürüyüşler, tarihi, kültürel ya da coğrafi bir önemi olan kapalı ya da açık alanlara yapılan gezileri, bu tür alanlarda yapılan planlı ya da plansız bir şekilde gerçekleştirilen gözlemler hazırlanan etkinlikleri

uygulama ve değerlendirme süreçlerini içine alır. Dolayısıyla alan gezileri, çocukların içinde bulunduğu toplumu yakından görme, tanıma ve uyum gösterme, diğer insanlarla etkileşim halinde olma ve onları ruhsal yönden tanıma, yaparak yaşıyarak deneyimleme ve çözümlleme becerilerinin gelişmesine destek olmaktadır (ağlak Sarı, 2016).

Alan gezileri, çocukların, okul öncesi eğitim programında yer alan kazanım ve göstergeleri, somut bir şekilde öğrenmelerine imkân vererek, programın amacına nitelikli bir şekilde ulaşmasına olanak sağlamaktadır (Güven, 2015). Alan gezileri planlanırken çocukların ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilerin fikirleri alınarak etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır (Can Yaşar ve Aral, 2010).

Öğretmenler alan gezilerini planlarken gezi öncesi, gezi sırası ve gezi sonrası uygulanması gerekenleri çocukların gelişimsel özellikleri doğrultusunda oluşan ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Son zamanlarda, müzeler, bilim evleri, hayvanat ve botanik bahçeleri, akvaryumlar, tarihi alanlar gibi ortamların eğitim ortamına dahil edilmesiyle birlikte, bu ortamlar ile ğretim programlarındaki konuların ilişkilendirilmesi ve desteklenmesi daha çok söz konusu olmaktadır. Özellikle tarihi, kültürel gezilerin öğrencilerdeki merak duygusunu uyandırması sebebiyle, çocukların yaşıyarak ve öğrenerek öğrenmesine fırsat sunmaktadır (Kızıldaş ve Sak, 2016). Dolayısıyla ocukların beş duyu organına da hitap eden bir ortamda bilgiyi edinmeleri, saklamaları ve sonrasında bu bilgiyi hatırlamaları daha kolay ve daha anlamlı olmaktadır. Alan gezileri ve gözlem uygulamaları sayesinde, olay ve varlıkların var olan özelliklerinin içinde bulundukları ortamda incelenmesi ve doğrudan bilginin kazanılması mümkün olmaktadır. Böylece ocuklar gözlem, fikir üretme ve deney kabiliyetlerini geliştirerek, farklı ortamlarda gerçekleşen olaylara, durumlara ve bunların sonuçlarına karşı daha duyarlı olabilmektedirler (Metin ve şahin, 2014).

Alan gezileri, doğadaki var olan olayları inceleme ve gözlemleme fırsatı vermesi sebebiyle öğretmenler tarafından tercih edilen etkinliklerdir (Kıldan ve Pektaş, 2009). Bu tanımdan hareketle Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'nin Geziler ile ilgili 10.maddesinde öğrencilerin bilgi, görgü ve yeteneklerini geliştirmek, toplumsal kurallara uyumlarını ve bir arada yaşama kültürü edinmelerini sağlamak, sosyal iletişim becerilerini geliştirmek, tarihi ve kültürel gezilerle öğrencilerde medeniyet tasavvuru oluşturmak amacıyla yurt içi ve yurt dışı geziler düzenlenebileceğine vurgu yapılmaktadır (MEB, 2021).

Sınıfta yapılan etkinliklerin var olan yaşamla ilişkisinin kurulması ve çocukların olayları karşılaştırarak kavraması açısından alan gezileri önemli bir öğretim tekniğidir (Ocak, 2007). Bu tür geziler bir taraftan çocukların içinde bulundukları çevreyi tanımalarına, bir taraftan da eğitim planına alınan kavram ve kazanımları öğrenmelerine ortam hazırlamaktadır (Okul Öncesi Eğitim Programı, 2013). Bu yüzden alan gezileri göz ardı edilmemeli, eğitim planı içerisinde yer verilmelidir.

5.2.SERGI

Sergi, belirli amaçlar doğrultusunda üretilmiş ya da toplanmış olan çeşitli nesnelerin bir düzen içinde birleştirilerek gösterime sunulması için kullanılan bir tekniktir (Bilen, 2014). Bu teknikte öğrenciler, yıl sonunda çeşitli derslerde verilen performans ve proje çalışmalarını (fen, matematik, resim çalışmaları vs.) sergileyebilecekleri gibi kendi ya da başka kültürlerle ait eserleri (geleneksel giysiler, yerel yemekler vb.), sanatsal çalışmaları (resim, heykel vb.) ya da müzelerde sergilenen eserleri inceleyebilirler (Kanadlı, 2019).

Eğitim açısından bakıldığında sergi, bir konunun görsel olarak öğrenilmesini sağlayan; yapılan etkinlik ile çalışmaların tanıtılmasını ve yaygınlaştırılmasını amaçlayan bir öğretim tekniğidir (Demirel, 2007). Sergiler, bireylerin gezip görerek incelemesi, keşfetmesi, öğrenmesi, eleştirmesi, sorgulayarak değerlendirmesi için amaçlı bir şekilde çalışmaların belli bir düzen doğrultusunda, uygun biçimde, uygun bir mekâna dizilmesi, yerleştirilmesidir. Serginin yapılmasını sağlayan hedefe ulaşabilmesi ve bir etki oluşturabilmesi de bu mekânda çalışmaların özenle yerleştirilmesiyle alakalıdır.

Sergiler içeriklerine, şekillerine, düzenlemelerine ve yapılış yerlerine göre değişebilmektedir. Sergiler, öğrencilerin yaptıkları çalışmalara daha fazla adapte olarak yoğunlaşmalarına katkı sağlamaktadır. Başta okul öncesi dönem olmak üzere sergiler, öğrencilerin yaratıcılıklarına ve birbirinden farklı etkinliklere yönelik motivasyonlarının artmasına katkı sağlamaktadır (Veliyeva, 2009).

Sergiler öğrencilerin kendilerini bir birey olarak kıymetli ve özel hissetmesini sağlamaktadır. Sergilerde görev alan öğrencileri özellikle iletişim kurma, kendisine ve başkalarına yönelik saygısının ve güveninin oluşması ve gelişmesi, sonraki çalışmalar için daha istekli ve heyecanlı olması gibi katkılarından dolayı büyük bir öneme sahiptir (Yüksek, 2020). Şahindokuyucu (2011) tarafından okul öncesi dönemdeki çocuklarla (6 yaş grubu) yapılan nitel araştırmaya sonuçları doğrultusunda okul öncesi dönemde yapılan etkinliklerin çoğunluğunda öğretmenlerin çok fazla etkilerinin olduğu sonucu

çıkmiştir. Bu araştırmanın sonuçları göz önüne alındığında özgünlük ve yaratıcılığa yönelik herhangi bir kaygının olmadığı, sürecin içerisine çocukların etkin ve aktif bir şekilde dahil olup olmadıklarının bir öneminin olmadığı, sonuç odaklı ve etkinlik sonunda bitmiş gözükten çalışmaların sergilendiği görülmektedir. Çocuklar, öğretmenler tarafından sergilenen bu tutum nedeniyle, yapmış oldukları etkinlerde özgün, özgür, farklı düşüncelerini sergilemeye başlamışlardır.

Sergiler ile ilgili bazı noktalarda hassas olunması gerekmektedir. Bazı öğretmenler tarafından çocuklar yönlendirilmekte ve yeri geldiğinde etkinlikler öğretmenler tarafından yapılarak çocuk adına sergilenmektedir. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliliklerine sahip olamamaları öğrencilerin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Yüksek, 2020).

5.3.GÖRÜŞME

Görüşme, kişilerin belirli bir amaç için bir konudaki bilgilerini, bakış açılarını duygu ve düşüncelerini onlara sorarak öğrenmeye dayalı bir veri toplama tekniğidir (Kanadlı, 2019).

Görüşme aynı zamanda bireylerin, farklı konulardaki bilgi, duygu, düşünce, tutum ve davranışlarıyla bunların neden meydana geldiğine yönelik sebeplerin öğrenilmesi amacıyla kullanılan en kestirme yollardan birisidir. Sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniği olarak değerlendirilen görüşme, yüz yüze olduğu gibi bilgisayar ve telefon yoluyla online görüşme, arama ve yazma şeklinde de gerçekleştirilebilmektedir (Karasar, 2004). Bu tekniğin genel olarak üç çeşidi vardır. Bunlar, yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme ve yarı yapılandırılmış görüşmedir (Güler, Halıcioğlu ve Taşkın, 2015). Öğrenciler bu teknik yardımıyla okulda işlenen bir konu ile ilgili bir uzmandan görüş alarak birinci elden bilgi toplamayı öğrenebilirler. Örneğin, öğrenciler sindirim sistemi konusunu öğrendikten sonra sindirim sistemi hastalıkları ve tedavi yöntemleri konusunda bir dâhiliye uzmanıyla görüşebilirler. Öğrencilerin görüşme tekniğini nasıl uygulamaları gerektiği hakkında önceden bilgilendirilmesi ve bir pilot uygulama yaptırılması asıl görüşmeyi daha etkili yapmalarına yardımcı olabilir.

Okul öncesi eğitimde çocuklara görüşme yaptırılırken görüşmenin içeriği ve süresi çok kısa tutulmalı, daha çok öğrencinin merak ettiği sorulara yer verilmelidir. Görüşme sürecindeki adımlar öğretmen tarafından hazırlanıp takip edilmeli ve öğrencilere yeterli ve gerekli destek verilerek rehberlik edilmelidir. Görüşme yapılan

kişiy e öğrencinin sorularını doğrudan sorabilmesi için fırsat verilmelidir. Çocuk görüşme süreci ve görüşme yapılacak kişi hakkında bilgilendirilmelidir. Okul öncesi dönemdeki öğrenciler okuma-yazma bilmedikleri için form kullanılmamalı, çocuk görüşmeci ile doğrudan etkileşime geçebilmeli ve görüşme süreci öğretmen tarafından kayıt altına alınmalıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011; Koçyiğit, 2014).

5.4.ÖDEV

Ödev, öğretmenlerin ders dışı zamanlarda öğrencilerin yeni konuya hazırlanmaları için verilen; kimi zaman yeni konuya ilişkin ön öğrenmeler derse hazırlık ve genelde derste kazanmayı amaçlayan kimi zaman öğrenilen bir konuyu öğrencinin pekiştirmesini, içeriğini genişletmesini ve konuyu tamamlamasını amaçlayan sınıf dışı tekniklerdir. Öğrenci tarafından yazarak ve sözlü bir şekilde hazırlanan ev ödevleri olabildiği gibi, öğrencilerin tek başına, bireysel olarak ve arkadaşları ile birlikte grup halinde hazırlayabildiği ödevler de sınıf dışı etkinlikleri arasında yerini almaktadır (Karatepe,2003). Bir başka ifade ile ödevler, belli bir konu veya ünite ile ilgili olarak öğrencilerden yapmaları istenen zihinsel veya bedensel çalışmalar şeklinde tanımlanmaktadır. Daha çok öğretimin sınıfın dışına sarkan bağı olarak görülen ödevler, geçmişte edinilen öğrenme etkinliklerinin pekişmesinde ve anlamlandırılmasında, geçmiş öğrenmelerle bağlantılı yeni öğrenmelerin edinilmesinde en etkili sınıf dışı öğretim tekniklerinden biridir (Yücel, 2004).Ödevler, öğretmenleri dersin dışındaki zamanlarda konuya hazırlanmaları için öğrencilere verdiği, kimi zaman yeni konuya hazırlık çoğu zaman da geçmiş öğrenmelerin kalıcılığını sağlamak amacıyla tekrar etme, pekiştirme, konunun içeriğini genişletme ve konuyu tamamlamayı amaçlayan sınıf dışı öğretim tekniği iken bazen de değerlendirme amacıyla yapılan çalışmaları da kapsamaktadır (Aşçı, 2016). Ayrıca ödevler, okullarda uygulanan müfredat programının isteklerini yerine getirmek amacıyla hazırlanan sınıf dışı etkinlikler ve öğrenciler tarafından dersin dışındaki zamanlarda bireysel bir şekilde veya arkadaşları ile birlikte grup halinde yapabileceği metinleri, araçları ve bu tür donanımları içeren çalışmalar olarak da kullanılmaktadır (Özcan, 2003).

Çağdaş eğitim felsefesine dayanan yaklaşımlardan biri olan yapılandırmacı yaklaşım, eğitim-öğretim süreci içerisinde sıklıkla tercih edilen ve kullanılan ödev kavramını da etkilemiştir. 2005-2006 yılından günümüze kadar olan süreçte ödev kavramının anlamı, kapsamı, niteliği ve tercih edilme durumları hakkında kimi değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Özellikle temel eğitim kademesini içeren yaş

gruplarında verilen ev ödevlerinin kullanım sıklığını azaltmaya yönelik çalışmalar yapılırken, niteliği üzerinde de durulmaya çalışılmıştır (Şahin ve Altınay, 2008).

Ödevler öğrencilere yeni öğrendikleri bilgiyi tekrar ederek pekiştirme fırsatı verme, birbirinden farklı durumlara da uygulama ve derste ele alınan konuları sağlamlaştırarak içeriğini genişletme olanağı sağlama, özgün öğrenme imkânı verme, kendini kontrol etme duygusunu geliştirirken bunun yanı sıra yaratıcılığını geliştirerek, sorumluluklarını yerine getirme bilincini kazanmasını sağlama, ödev tekniği kullanılarak yapılan eğitsel çalışmalarda zaman etkili ve verimli bir şekilde değerlendirme gibi faydalar sağlamaktadır(Aşçı, 2016).

5.5. PROJE

Proje, var olan bir problemin genellikle çoğu zaman grup halinde kimi zamanda bireysel olarak ele alınarak, özellikle hayata yönelik sonuçlar veya yapılar oluşturup, onları meydana getirme amacıyla eğitimde kullanılan bir öğrenme tekniğidir. Proje kavramı, John Dewey tarafından oluşturulan “İlerlemeci” eğitim yaklaşımının ilkeleri doğrultusunda geliştirilmiştir (Taşpınar, 2014).

Proje tekniği kullanılırken planlama yapılırken ilk kullanılan yer her ne kadar sınıf olsa da sonuca sınıf dışı çalışmalarla ulaşılmaktadır. Proje tekniği 4 genel aşamaya ayrılmaktadır. Bu aşamalardan ilki öğretmen rehberliği doğrultusunda ele alınan kazanımın amaçlarıyla örtüşen ve çocukların gelişim özelliklerine bağlı olarak değişen ilgi, ihtiyaç ve merak duygularını karşılayan proje konularının belirlendiği “projenin seçimi” aşamasıdır. İkincisi araç-gereç ve ortamın hazırlandığı, etkinliğe yönelik ön hazırlığın yapıldığı, projenin bütün boyutlarının ele alınıp düşünüldüğü ve yapılan çalışmanın başarılı olup olmadığını genel anlamda belirleyen “proje hazırlıkları” aşamasıdır. Üçüncüsü, hazırlanan plan doğrultusunda projenin uygulandığı/yapıldığı “projenin gerçekleştirilmesi” aşamasıdır. Dördüncü ve son aşama ise projenin özellik ve amaçları doğrultusunda elde edilen sonuçların değerlendirildiği “projenin değerlendirme” aşamasıdır (Bilen, 2002).

Proje etkinlikleri daha çok *araştırma, yapım etkinlikleri ve dramatik oyun* olarak üç şekilde ele alınmaktadır. Proje çalışmalarında kullanılan bütün etkinlikler birbirleriyle sürekli bir etkileşim içerisinde olduğu için tüm etkinliklerin araştırmaya imkân vermesi, parçaları bir araya getirerek yeni şeyler oluşturması ya da yapması ve dramatik oyun

oynama imkanını bir arada bulundurması gerekmektedir (Katz ve Chard; 1988, akt: Anlıak, Yılmaz ve Şahin Beyazkürk, 2008).

Yapım etkinlikleri, proje çalışmalarının ilk aşamasını oluşturan araştırma etkinlikleri, gezi/alan çalışmaları gibi sınıf dışı etkinlikler ile fen ve doğa etkinliklerini kapsarken yapım etkinlikleri, proje çalışmalarında ikinci aşamayı oluşturan daha çok okuma yazmaya hazırlık ve sanat etkinliklerini kapsamına almaktadır. Proje çalışmalarında üçüncü aşamayı oluşturan dramatik oyun etkinlikleri ise, daha çok evcilik, rol oynama, tiyatro gibi çocuğun kendini bir süreç içinde bulup, bu süreçte hem oynayıp hem canlandırıp hem de kendini ifade edebileceği etkinlikleri kapsamına almaktadır (Elmas, 2007). Özetle projeler çocukların birçok gelişimine olumlu katkılar sağlar. Özellikle çocukların yaşam içinde yer edindiği ve kendi kişisel bütünlüğünü sağladığı ortamlar sağlaması, sosyal deneyimler edinmelerine ve deneyerek, keşfederek, sorgulayarak öğrenmelerine fırsat vermesi açısından okul öncesi eğitimde önemli bir yere sahiptir.

6. SINIF DIŞI ORTAMLARDA OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ

Toplumsal ve kültürel kavram ve değerleri ortak bir çevre içinde harmanlayan okul öncesi eğitim, çocuğun kendisini ve çevresini tanımasına ve yeniden kendi dünyasında şekillendirmesine imkân vermektedir. Okul öncesi eğitimle, çocukların var olan potansiyellerini ortaya çıkarabilmeleri için zengin ve donanımlı çevre sunulmaktadır. (Başal, 2005).0-6 yaş dönemine kadar olan süreç, çocuğun bütün gelişim alanları için bir hayati derece önemlidir çünkü yaşamın ilk dönemlerinde edinilen kazanımlar, çocuğun bir ömür boyunca sergileyeceği tutum ve davranışlarını şekillendirebilmektedir. Çocukta öğrenmeyle birlikte davranışların ve tavırların oluştuğu, kişilik temelini atıldığı bu kritik ve önemli dönemde çocuğun kapsamlı bir eğitim alması gerekmektedir. Bunlar ancak, nitelikli, donanımlı ve mesleki alan yeterliliğine sahip öğretmenler ile gerçekleştirilebilir. Bununla birlikte, çocuğun gelişimsel özelliklerine uygun nitelikli ve verimli bir okul öncesi eğitim programının sağlanması, donanımlı çevre ve ortam ile çocuğun merak duygusunu ve hayal dünyasını harekete geçirilmesi de bir o kadar önemlidir (Gönen, Ünüvar, Bıçakçı, Koçyiğit, Yazıcı, Orçan, Aslan ve Güven, 2010). Okul öncesi dönem, gelişimsel hızın ana rahminden sonra en fazla olduğu gelişim dönemidir. Her yaş grubunun kendine özel gelişim özellikleri vardır ve bu gelişim özellikleri her çocuk için genellenebilir ve yordanabilir özellikler

taşımaktadır. Fakat gelişim sürecinin her bireye özgü kritik bir zamanı olduğu ve gelişimde bireysel farklılıkların da olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Sınıf dışı ortamlarda okul öncesi eğitimi Türkiye’de hayvanat bahçesi ve müze gibi yerlere yapılan geziler, eğitsel olmaktan ziyade, arkadaşlarla eğlenceli zaman geçirilen, yeni yerler keşfedilen ortamlar olarak algılanmaktadır. Ancak yeni yaklaşımlarda, okul dışında yapılan bu gezilerin eğitsel amaçlı olması, derslerle ilişkili, hedefleri olan, sonucunda değerlendirmelerin yapılması gereken bir yapıya sahiptir (Laçın Şimşek, 2011).Özellikle 21. yüzyılla birlikte erken çocukluk eğitimi alanında çalışmalar yapan yaklaşımlardan Bank Street yaklaşımında, eğitim ortamı olarak hem sınıf hem de sınıf dışı öğrenme ortamları kullanılmaktadır (Seçer, 2012).Bu yaklaşım doğrultusunda çocuklar birçok etkinliği sınıf dışı alanlarda yaparlar ve yapılan bu etkinlikler sınıf içerisinde yapılan etkinliklerin tamamlayıcısıdır (Uludağ, 2017).

Sınıf dışı eğitim ortamları, çoğu zaman etkinliklerin kazanımlarına yönelik olarak düzenlenmiş; öğrencilere eğitim öğretim yaşamları süresince çeşitli imkânlardan yararlanma fırsatı sunan gezi ve etkinlikleri içeren ortamlardır (Laçın Şimşek, 2011). Sınıf dışı ortamlarda gerçekleştirilen öğrenme etkinlikleri, öğrencilerin öğrenme isteklerini arttıran, öğrenmeye yönelik yüksek motivasyon ve tutum geliştiren etkinliklerdir (Maden, 2012). Ayrıca, öğrencilerin eğitim öğretim esnasında, dört duvar arasına hapsolmuş sınıf ortamlarından çıkarılarak, doğa, bahçe, kır, şehir, müze ya da bir köy gibi ortamlarla etkileşim halinde bırakılması yoluyla yapılan etkinlikler, onların hayata daha geniş bir çerçeveden bakmasına yardımcı olmaktadır (Öztürk Aynal, 2013). Okul öncesi eğitime Millî Eğitim Bakanlığı da özel bir önem vermektedir. Okul öncesi eğitimin ele aldığı temel ilkeleri aşağıda maddeler halinde belirtmiştir:

1. “Okul öncesi eğitimde bireysel farklılıklar önemlidir ve eğitim süreci çocukların ihtiyaçları doğrultusunda ele alınmalıdır.
2. Okul öncesi eğitim çocuğun gelişim alanlarını bütünsel olarak desteklemeli, çocukların öz bakım becerilerinin bağımsız bir şekilde yerine getirebilme becerisi kazandırılarak, ilkokula hazır olmaları sağlanmalıdır.
3. Okul öncesi eğitimi demokratik bir eğitim ortamında verilerek, çocukların öğrenmelerine uygun, donanımlı bir çevre sunulmalıdır.
4. Etkinlikler hazırlanırken çocukların ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmalı ve içinde bulunulan çevre ve okulun olanakları da göz ardı edilmemelidir.
5. Eğitim sürecinde bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, içten dışa doğru bir yol izlenerek, çocuğun dokunup hissederek, eğitim süreci içerisine doğrudan dahil olarak öğrenmesine ve deneyimlemesine fırsat verilmelidir.
6. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel bir telaffuzla etkili konuşmaları için imkân verilmeli ve bu konuda çocuklar desteklenmelidir.
7. Çocuğa, okul öncesi dönemde verilen eğitim ile saygı, sevgi, birliktelik, üstüne aldığı sorumluluğu yerine getirme, arkadaşları ile birlikte bir işe başlama, sürdürme ve o işi birlikte bitirme, farklılıklara duyarlı olma, yardım etme, paylaşma ve dayanışma gibi toplumsal değerler ve beceriler kazandırılarak geliştirilmelidir.

8. Verilen okul öncesi eğitim ile çocuğun kendinin, yapabildiklerinin ve yapamadıklarının farkına varma, kendine saygı ve güven duyma, kendini denetleyebilme ve kontrol edebilme becerileri kazandırılmalıdır.
9. Okul öncesi dönemde oyun önemli bir yere sahiptir. Çünkü oyun, çocuğa en iyi öğrenme ortamı ve imkânı sağlar. Bu yüzden okul öncesi dönemde ele alınacak tüm kazanımlar ve etkinlikler oyun temelli hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.
10. Çocuklar ile iletişim halindeyken onların söyledikleri ve yaptıkları şeyler önemsenmeli ve onların kişiliklerine yönelik olumsuz davranış ve sözlerden uzak durulmalıdır.
11. Okul öncesi dönemdeki çocukların bağımsızlıklarını kazanmalarına yönelik davranış geliştirmelerine rehberlik edilmeli, çocukların bu yöndeki girişimleri desteklenmeli ve çocuğun yardıma ihtiyaç duyduğu ya da öğretmenin desteğini istediği zamanlarda öğretmen çocuklara rehberlik ederek onlara güvenli ortamı ve çocuğun ihtiyaç duyduğu yakınlığı sağlamalıdır.
12. Çocukların kendi duygularını fark edip, duygularını tanımasına destek olurken aynı zamanda diğer insanların duygularının da farkında olarak onlara saygı duyması konusunda çocuklar desteklenmelidir.
13. Çocukların kendi duygu ve düşüncelerini ifade edebilme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, analitik düşünme, iletişimi başlatma, sürdürme ve bitirme becerileri desteklenerek geliştirilmelidir.
14. Okul öncesi dönemde programlar ve etkinlikler hazırlanırken çocuğun var oluşu çevre ve aile göz ardı edilmemeli; etkinlikler yazılırken çocuğun yer aldığı aile ve çevre dikkate alınmalıdır.”
15. Okul öncesi dönemde eğitim daha çok süreç odaklı olmalı ve bu süreçte çocuk merkeze alınarak, aile de aile katılımı kapsamında eğitime dahil edilmelidir.
16. Rehberlik hizmetleri okul öncesi eğitimde önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden okul öncesi öğretmeni ile okul rehberlik öğretmeni etkileşim halinde olarak, eğitim sürecinin bir bütün halinde ilerlemesini sağlamalıdır.
17. Okul öncesi eğitimde değerlendirme önemli bir yer tutar. Bu dönemde değerlendirme çocuğun, öğretmenin ve programın değerlendirilmesini kapsayacak şekilde, süreç odaklı yapılmalıdır.
18. Özellikle programının değerlendirilmesiyle elde edilen sonuçlar, bir daha ki okul öncesi etkinlik ve planlarında çocuğun ve öğretmenin eksik ya da geliştirilmesi düşünülen yönlerinin ve programın iyileştirilmesi amacıyla kullanılmalıdır. (MEB, 2013; s.11)”

Okul öncesi eğitimin ilkeleri göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin eğitim ortamlarında yaparak yaşayarak öğrenmelere fırsat verilmesi bakımından önemlidir. Bazı ilkeler çocukların bütün gelişimleri ve çocuğa yeni deneyimler sağlanması gerektiğinin önemi üzerinde durmuştur. Ayrıca okul öncesi eğitim programında (MEB, 2013), alan gezilerinin ve oyun etkinliklerinin program içerisinde yer alması gerektiği ve gereken ilgi ve hassasiyetin gösterilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Alan gezileri ve oyunlar için en iyi ortamı dış mekanlar sağlamaktadır çünkü okul öncesi sınıfların fiziki ortamları ve sınıftaki öğrenci sayısı, sınıfta yapılan oyun etkinliklerini sınırlandırmakta ve etkinlik sırasında kaza ve kargaşalara sebebiyet verebilmektedir.

Dış mekân eğitimi ile ilgili araştırmacılar çocukların açık ortamlarda daha büyük yapılar inşa edebileceğini, değişen hava olaylarını, mevsimleri, gölgeleri keşfedebileceğini belirtmişlerdir. Bunun sonucunda da çocukların var olan yaşamı ve dünyayı doğrudan tanıma, deneyimleme fırsatına sahip olacaklarını ifade etmişlerdir (Cevher Kalburan, 2014).

Tüm bu açıklamalar incelendiğinde okul öncesi eğitimde hep göz ardı edilen, gereken ilgi ve hassasiyet gösterilmeyen sınıf dışı eğitim-öğretim etkinlikleri/teknikleri genellikle çocuğun her yönden gelişimini desteklemektedir. Bu konuda gereken ilgi ve hassasiyetin gösterilmesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerin sorumluluğundadır.

7. EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMEN VE İDARECİLERİN ROLÜ

Öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının önemi büyüktür. Özellikle niteliksel anlamda okul öncesi eğitim sürecinin ve çocuğun gelişimsel özelliklerinin en temel belirleyicilerinden biri de öğretmenin sahip olduğu özellikleridir. Çocuklar sadece güven duydukları, sevilip değer gördükleri ve onları destekleyici kişilerin bulunduğu ortamlarda öğrenmeye, merak etmeye ve keşfetmeye başlamaktadırlar. Bu tür etkili ortamların vazgeçilmez bileşeni ise çocuk ve öğretmen arasında kurulan güvenli bağ ve tutarlılık gösteren ilişkidir (MEB, 2013).

Öztürk (2009), sınıf dışında uygulanan etkinliklerde öğretmenlerin var olan niteliğinin ve sergilemiş olduğu rolün önemli olduğunu savunmaktadır. Bununla birlikte, öğretmenin sınıf dışı uygulamalarda sergilemesi gereken sorumluluklardan bazıları şunlardır:

1. Öğretmen ilk olarak işe sınıf dışı eğitimin önemini fark ederek ve eğitimdeki yerini benimseyerek başlamalıdır. Sınıf dışı eğitime yönelik yeterli teorik bilgiye ve uygulama becerisine sahip olmalıdır.

2. Hangi yaş grubu, hangi kademe, hangi ders alanı olursa olsun, öğretmenin çocuğu mutlaka sık sık, hangi mevsim olduğu fark etmeksizin sınıf dışı ortamlarla ve açık alanlarla bir araya getirmeli ve bütüncül öğrenme ortamı ve fırsatı sunmalıdır.

3. Sınıf dışı etkinlikler kapsamında ele alınan konu ve sınıf dışı etkinlik uyum halinde olmalı ve birbiriyle örtüşmesine dikkat edilmelidir. Etkinlik öncesinde gerekli tedbirler önceden sağlanmalı ve etkinlik için uygun ortam oluşturulmalıdır.

Okul öncesi dönemdeki çocuğun var olan sosyo-duygusal gelişim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu yaş grubunda yer alan çocuğun, okul öncesi eğitim kurumundaki ilk öğretmeni, anne babasının devamı niteliğini taşımaktadır (Bilgin, 2010). Çocuğun şimdiki ve ileriki yaşamında etkili izler ve dönüşümler oluşturacak okul öncesi öğretmenlerinin kişilik ve mesleki yeterlilik düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir. Çocuk, ailesi ve içinde bulunduğu yakın çevresindeki insanlardan sonra ilk defa

öğretmeni ile temas halinde olarak samimi ve gerçek bir etkileşim kurarak onu kendisine rol-model alır, taklit etmeye başlar.

Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nde (2019), okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin görev ve sorumlulukları aşağıdaki şekilde maddeler halinde belirtilmiştir:

- “Öğretmenler, eğitim, öğretim ve yönetim görevlerinden sorumludur; başka bir görev veya sorumluluk verilemez.
- Öğretmen, okul öncesi eğitim kurumlarında sabah ve ikinci kahvaltısında çocukların yanında yemekhanede yer alır ve sınıftaki çocukların sağlıklı beslenme koşullarında, yemek yeme kurallarına uygun bir şekilde yemek yemelerine öncülük eder.
- Bağımsız anaokulu, ana sınıfı ve uygulama sınıflarında görev alan okul öncesi öğretmenleri kendi eğitim süreçleri ve bu süreçler dışında, kendilerine belirtilen gün ve saatlerde nöbet tutarlar.
- Okulun ilk haftası, öğretmen ve yöneticiler okul müdürlüğü tarafından hazırlanan programa uygun bir şekilde mesleki çalışmalar yaparlar (Meb, 2019: 11).”

Okul öncesi öğretmenlerinin, milli eğitim bakanlığı tarafından hazırlanan 2013 Okul Öncesi Eğitimi Programının hedefleri doğrultusunda çocukları hayata hazırlayabilmek ve bu programda yer alan kazanım ve göstergeleri çocuklara verebilmek için ayrıntılı olarak ele alınan okul öncesi öğretmenliği mesleki yeterliliklerine” sahip olmaları gerekmektedir (Kanbay Ak, Kadioğlu Ateş ve Yıldırım, 2016). Dolayısıyla, öğretmenler, her çocuğun bireysel farklılıklara sahip olduğu ilkesini gözeterek, çocukların farklı gelişimsel özelliklere ve yeterliliklere sahip olduğunu aklından çıkarmamalıdır (MEB, 2013).

Okul öncesi öğretmeninden ilk beklenen şey, çocuğun sahip olduğu gelişim özelliklerini içinde bulunduğu aile çevresinden öğrenerek, çocuğun ihtiyacı olan eğitim programlarını uygulamasıdır. Öğretmenin asıl görevi, çocukların yeni şeyleri öğrenmek için farklılıkları merak edip araştırmalarını, sorgulamalarını ve uygulamaları için uygun ortamlar oluşturarak, çocuklara rehberlik etmektir. Bu uygulamalar esnasında, öğretmen süreç odaklı bir yaklaşım sergilemeli ve çocuğun çabalarına odaklanarak, çocukları cesaretlendirmelidir (MEB, 2013). Okul öncesi dönem çocuğun yeni sosyal çevre edindiği, ailesinden ilk defa ayrıldığı ve çocuğun planlı ve programlı bir eğitimle yüz yüze geldiği önemli ve kritik bir süreçtir. Bu sürecin en önemli faktörü de okul öncesi öğretmenidir. Okul öncesi öğretmenleri bu dönemin öneminin bilincinde olmalı ve eğitimde çocuklara, onların gelişim düzeylerine, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda yeni ve özgün pencereler açarak onlara yaparak, yaşayarak, isteyerek ve eğlenerek

öğrenebilecekleri yeni, zengin eğitim planı ve bu plana uygun zengin ve çeşitli eğitim ortamları hazırlamalıdır.

Eğitim-öğretim süresi zarfında, eğitim-öğretimin sorumluluğu sadece öğretmenlerde değildir. Aynı doğrultuda, okul idaresinden sorumlu kişilerin de önemli görev ve sorumlulukları vardır. Okul idaresinden sorumlu kişilerin, edinmiş olduğu bilgi ve becerileri ile okullardaki öğrenci başarısını ve performansını artıracak ortamları oluşturarak; geçmişe yönelik izlenim ve tecrübeleri doğrultusunda okulları aktif bir şekilde eğitim sürecinin gerçekleştirildiği bir ortama dönüştürmeleri ve öğretmenlerinin mesleki açıdan kendilerini geliştirmeleri için, onlara imkanlar oluşturan liderler olmaları istenmektedir (Dinçer, 2013).

Okul öncesi kurum yöneticileri, öğretmen ve öğrencilerin sağlıklı ve güvenli bir okul ortamı içerisinde bulunmaları için gerekli tedbirleri alarak, sağlam bir okul kültürünün oluşmasında önemli rol üstlenmektedirler. Okul öncesi kurum yöneticilerinin görevlerini başarılı bir şekilde yapabilmeleri için, öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitim öğretim sürecindeki görevlerini ve beklentilerini doğru bir şekilde anlayarak, yorumlamaları ve karşılamaları gerekmektedir (Gürbüz, Erdem ve Yıldırım, 2013). Ancak bu şekilde, sağlıklı ilişkiler kurulabilir, güçlü bir okul kültürü, etkili ve nitelikli bir eğitim öğretim ortamı oluşturulabilir. (Şahin Fırat, 2010). Bu bağlamda, okul müdürünün yetki ve sorumlulukları, Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nde (2023) aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

Okul öncesi kurum yöneticilerinin vazife, yetki ve sorumlulukları:

Madde 17: “Okul öncesi eğitim kurumu, demokratik bir tutumun yer aldığı eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte okul müdürü tarafından yönetilir. Müdür; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak okulun bütün işlerini düzenlemeye, yürütmeye ve denetlemeye yetkilidir”. Müdür, kalite yönetimi anlayışına uygun olarak okulun yönetilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesinden sorumludur.”

Müdür

- a) “Okulda yapılacak olan gerekli çalışmalar ile ilgili okulda görev alan bütün personel ile iş birliği yaparak eğitim yılı öncesinde gerekli planlama ve düzenlemeleri yapar.
- b) Okulundaki eğitimin kalitesini ve niteliğini arttırmak için alanına yönelik gelişmeleri takip eder ve sonuçlarını değerlendirerek kurumundaki personeliyle paylaşır.

- c) Yıllık ve günlük planların eğitim programlarına uygun bir şekilde hazırlanmasında ve yapılacak diğer çalışmalarda öğretmenlerine rehberlik eder.
- d) Okul binasının kullanımı, iç ve dış bakımı, temizliği, binanın fiziksel görünümü ve okulun iç ve dış güvenliğinin sağlanması yönünde gereken tüm hazırlıkları yaparak, gerekli tedbirleri alır.
- e) Eğitim sürecinde kullanılacak tüm materyallerinin tedarik edilmesi, eğitim ortamı içerisinde yerleştirilmesi, korunması ve bakımı için gerekli olan tüm süreçleri takip ederek, gerekli tedbirleri alır.
- f) Okulun işleyişi ile herhangi bir sorun yaşandığında bunu ilgili yerlere bildirir (MEB, 2023: 8)”

Son zamanlarda, okul öncesi kurum yöneticilerinden eğitim ve öğretim yeterliğine sahip olmaları, mesleki açıdan kendi gelişimlerine öncelik gösteren ve var olan bilgilerini yenileriyle değiştiren, bilim ve teknoloji çağını yakalayarak, takip eden, okulun her açıdan gelişmesi için çaba harcayan, içinde bulunduğu toplum ve çevreyle, okulunda görev yapan öğretmenler ve diğer personelle iyi ilişkiler kuran ve sorumluluk alarak, aldığı sorumlulukları yerine getiren liderler olmaları beklenmektedir. Ancak, iyi liderlik özelliğine sahip olan okul öncesi kurum yöneticileri sayesinde, okullar nitelikli birer eğitim ortamına dönüşebilecektir (Gürbüz, Erdem ve Yıldırım, 2013). Bundan dolayı, okulda yapılan bütün eğitim öğretim etkinliklerinde öğretmenlerin olduğu kadar okul öncesi kurum yöneticilerinin de fikir ve görüşlerine yer vermek gerekir.

İKİNCİ BÖLÜM

SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN UYGULANMASINA YÖNELİK KURUM YÖNETİCİLERİNİN VE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

1.İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Bu bölümde yerli ve yabancı literatür taranarak sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin görüşlerini inceleyen nicel ve nitel çalışmalar incelenerek elde edilen sonuçlar bir araya getirilmiştir.

1.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİ İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Yardımcı (2009), önceden araştırmacıların bir haftalık olarak çocukların gözlemler yaparak bu gözlemlerini uzmanlarla tartışarak doğayı tanımaları ve keşfetmeleri amacıyla planlanmış olan doğa kampında çocukların, kamptan önce doğaya yönelik algılarının hayvanlar ve bitkilerden ibaret olduğunu, bitkileri doğanın vazgeçilmez unsuru olarak gördüklerini ve doğadaki işlevlerini hayvanlarınkinden daha iyi bildiklerini, ekosistem ve besin zinciri gibi kavramların ne anlama geldiğini bilmediklerini ifade etmiştir. Kamptan sonra ise çocukların, hayvan ve bitkilerin doğada ki işlevlerini fark edip, hayvan ve bitkilerin doğada ki yerini öğrendiklerini, besin zincirini açıklarken, ekosistem kavramını doğa kavramına yakın bir şekilde anladıklarını ancak kamp sonrasında da tam olarak açıklayamadıklarını ifade etmiştir. Ancak sonuçlar genel olarak irdelendiğinde, çocukların doğa algılarının genişlediğinin ve derinleştiğinin görüldüğünü belirtmiştir.

Özen (2010) "Maceraya Dayalı Açık Alan Eğitimlerinin Yönetsel Beceriler Üzerine Etkisinin İncelenmesi" ne yönelik yaptığı çalışmada, macera eğitimlerine yönelik eğitim seviyesi daha yüksek olan öğrenciler ve diğer öğrenciler kıyaslandığında eğitim seviyesi ileri olan öğrencilerin stratejik karar verme, liderlik becerisi ve görev odaklılıklarının daha fazla olduğu ifade edilmiştir. Çalışma genel anlamda incelendiğine, macera eğitimlerinin yönetsel beceriler üzerinde oluşturduğu etki daha çok planlama ve zaman yönetimi, stratejik olarak bir karara ulaşma ve uygulama alt boyutları altında ele alınmıştır.

Özür (2010), Sosyal Bilgiler dersinde sınıf dışında gerçekleştirecek etkinliklerin öğrenci başarılarına etkisinin belirlenmesine yönelik yaptığı çalışmada, öğretmenlerin zamanın sınırlı ve yetersiz olmasından, maddi imkanların sınırlı olmasından ve sınıf dışı etkinliklerin belli bir programa tabii tutulmasının zorluğundan dolayı sınıfın dışında çok fazla etkinlik yapamadıklarını, velilerin ise sınıf dışı etkinliklerin çocukların akademik başarılarını artırdığını düşündüğünü belirtmiştir. Uygulama sonrası değerlendirmelerde, sınıf dışı etkinliklerin öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir.

Yaşın (2012), “Öğrencilerin ve Öğretmenlerin Ders Dışı Etkinliklerden Beklentilerinin Bazı Değişkenler Açısından Değişip Değişmediğinin Belirlenmesi” ne yönelik çalışmada, ders dışında yapılan etkinlikleri öğretmenlerin zaman yetersizliğinden ya da okul yönetiminden yeterli destek görülememesinden dolayı yeterince uygulamadıkları, okulun öğrencileri ders dışı etkinliklere yöneltmediği, ders dışı etkinlikler sonucunda planlanan amaçlara ulaşamadığı gibi sonuçların da yer aldığını ifade etmiştir.

Erentay (2013), İlköğretim 5. sınıf Fen ve Teknoloji Dersi kapsamında “İnsan ve Çevre” konusunun işlenmesinde okul dışı doğa uygulamalarının kullanılmasının öğrencilerin fene ilişkin bilgilerine, bilimsel süreç becerilerine ve çevreye yönelik tutumlarına etkisinin ve kalıcılığının belirlenmesine yönelik yaptığı çalışmada, çocukların ders başarısında ve bilimsel süreç becerilerinde ilerleme gözlendiğini, doğaya yönelik eğitim uygulamaları yapan katılımcılarda kalıcı öğrenmelerin daha fazla olduğunu ifade etmiştir.

Karademir (2013), Fen ve teknoloji öğretmen ve öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersinde okul dışı öğrenme etkinliklerini kullanma davranış amaçlarının planlanmış davranış teorisi yoluyla belirlenmesine yönelik çalışmasında, öğretmen adaylarının okul dışı öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirmede eğitim gördükleri coğrafyanın etkisinin olduğu; öğretmenlerde ise bu faaliyetleri gerçekleştirmede öznel norm ilişkisinin yüksek olduğu aynı zamanda öğretmenlerin okul dışı öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirme amaçlarının kişi ya da kurumların isteklerine yönelik olduğunu belirtmiştir.

Şahin ve Sağlamer Yazgan (2013), 7. sınıf öğrencilerinin “İnsan ve Çevre” ünitesine yönelik akademik başarılarına, araştırmaya dayalı sınıf dışı laboratuvar etkinliklerinin etkisinin belirlenmesine yönelik yaptıkları çalışmalarında, sınıf dışı

laboratuvar etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.

Civelek (2016), açık alan etkinlikleriyle desteklenmiş okul öncesi eğitimin öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine etkisine yönelik yaptığı araştırma sonucunda, bilimsel süreç becerileri testi sonucunda elde edilen bulgulara incelendiğinde deney grubunun sınıflama, gözlem yapma ve ölçme becerilerinin kontrol grubuna nispeten daha ileri düzeyde olduğu, açık alan etkinliklerinin sınıf içinde yapılan etkinliklere nazaran çocukların bilimsel süreç becerilerini geliştirmede daha önemli ve verimli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca gözlem formundan elde edilen bulgulara göre uygulanan etkinlikler doğrultusunda her iki grubunda bilimsel süreç becerilerine yönelik kazanımlarında bir ilerleme olduğu gözlemlenmiştir. Açık alan etkinliklerinin sınıf içerisinde uygulanan etkinliklere nazaran çocukların bilimsel süreç becerilerini geliştirmede daha verimli ve kaliteli olduğu sonucuna varılmıştır.

Kanat (2020), “Orman Okulu Uygulamalarının Okul Öncesi Dönem Çocukları Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi” ne yönelik yaptığı çalışmada, sınıf dışı eğitimin önemine ve okul öncesi eğitimdeki yerine vurgu yapmıştır. Bu kapsamda ele alınan orman okulu uygulamalarının, okul öncesi dönem çocuklarının problem çözme becerileri, yaratıcı düşünme becerileri, bireysel ve sosyal anlamda gelişim, çevre duyarlılığının artması, problemli davranışlar, sanatsal becerilerine ve farklı faaliyetler üzerinde olumlu anlamda fayda sağladığı sonucu çıkarılmıştır. Ancak, risk yönetme becerileri doğada yeterli düzeyde gözlemlenememiştir.

Kasım (2020), “Canlılar Dünyası Ünitesinin Öğretiminde Tahmin-Gözlem-Açıklama İle Desteklenmiş Sınıf Dışı Eğitim Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisini” incelediği çalışmasında, Sınıf dışı eğitim etkinliklerinin öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimini desteklerken, çevresine duyarlı, beş duyu organını aktif şekilde kullanarak, yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlaması ile önem kazandığını ve TGA ile desteklenmiş sınıf dışı eğitim faaliyetlerinin çocukların hatalı öğrendikleri kavramları ve kavram yanılgılarını düzeltmede önemli bir yeri olduğunu ileri sürmüştür.

1.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİ İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eaton (1998), “Sınıf dışı öğretim deneyiminin ortaokul öğrencilerinin bilişsel becerilerine ve çevreye yönelik tutumlarının sınıf ortamı ile kıyaslanmasına yönelik” yaptığı çalışmasında, çocukların çevre tutumlarında bir değişiklik olmadığını hem sınıf içi hem de sınıf dışı çevre eğitim merkezinde eğitim alan çocukların bilişsel anlamda ilerleme kaydettiğini ifade etmiştir. Aynı zamanda sınıf içinde edinilen öğrenme ile karşılaştırıldığında, sınıf dışında ki öğrenme alanlarında çocukların daha çok ve daha etkili bilişsel kazanımlar edindiğini ifade etmiştir.

Palmberg ve Kuru (2000) tarafından, alan gezileri, yürüyüşler, açık alan kampları, maceraya dayalı faaliyetlerin yer aldığı farklı çevre eğitim programlarının, çocukların kendi deneyimleri ile duyuşsal anlamda doğayla ilişki halinde olmasını, çevreye karşı hassasiyetini, davranışlarını, ayrıca çocukların sosyal ilişkilerini geliştirebilmek için yapılan çalışmada, çocukların çevreye yönelik var olan bilgi kalitesinde ve farkındalık düzeyinde ilerleme ve artış olduğu ve bununla birlikte doğayla iç içe ve etkileşim halinde olan çocukla, çevreyle etkileşimi olmayan çocuk karşılaştırıldığında çevreyle etkileşim halinde olan çocuğun doğa ile daha sağlam ve güçlü empatik bir ilişkisi olduğu ve daha sosyal oldukları görülmüştür. Edindikleri deneyim sayesinde doğanın, çocuğun kişisel yaşamında yeni anlamlar edindiği, çevreye yönelik sorumluluğun arttığı, sonraki etkinliklere katılmak için gönüllü olmalarını sağlayacak olan özgüven ve güven duygularının arttığı görülmüştür. Araştırmada, doğaya ilişkin çalışmalarda, sınıf dışı öğretim yöntemlerinin rolü ve katkılarının, okul ve eğitim için çok önemli olduğu vurgulanmıştır.

Freuder (2006), çocukların çevre farkındalığını ve çevresel değerlerini geliştirmek amaçlı sınıf dışı oyun ortamlarının tasarlanmasına ilişkin ortaya konulması gereken ilkelerin belirlenmesine yönelik yaptığı çalışmasının sonucunda; 6 ilke belirlemiş olup bu ilkelerden ikisi eğitim amaçlıdır. Bunları; eğitim alanının yer aldığı kültürel ve sosyal yapıyı ve belli bir sistem içindeki unsurlar arasındaki etkileşimi teşvik etmesi olarak açıklamaktadır.

Golob (2011) yaptığı çalışmasında, ortaokul dönemindeki sınıf dışı öğrenme deneyimlerinin temeline inmekte ve bunun etkisini Sloven çocuklara sorular sorarak tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu hedef doğrultusunda deneyimleyerek öğrenen çocukların sucul ekosistemlere yönelik daha bilgili hale geldiklerini ve bilgilerinin

kalıcı hale geldiğini, öğrenmenin üzerinden uzun zaman geçse bile hatırlandığını ifade etmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1.ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE DESENİ

Okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik görüşlerini araştırmak için yapılan bu çalışma, nitel araştırma yöntemine göre yapılmıştır. Nitel araştırmayı, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2008:39). Nitel araştırmalar yapıları dolayısıyla, araştırmalarda araştırmacının kendi gözünden araştırdığı konuyu kendi bakış açılarıyla yorumlayarak, hayatı sorgulama şekillerini ve tecrübelerine yükledikleri anlamları ortaya koymasını amaçlar (Ocak ve Olur, 2019). Butina, Campbell ve Miller (2015) nitel araştırmalarda çalışmanın esnek bir yapıya sahip olduğunu, elde edilen verilerin yapaylıktan uzak doğal ortamlardan elde edildiği, verilerin farklı yollarla elde edilebileceğini ve örneklem seçimi yapılırken genellikle amaçlı ve küçük örneklemeler seçildiğini ifade etmişlerdir.

Bu araştırma temel nitel araştırma deseni kullanılarak yapılmıştır. Nitel araştırma desenlerinin amacı, araştırmacıya çalışmasını amacına uygun gerçekleştirebilmesi için kılavuzluk etmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırmanın kendi içinde 6 farklı deseni vardır. Bunlar desenler, olgu bilim, kültür analizi, durum araştırması eylem araştırması, kuram oluşturma ve temel nitel araştırma (Merriam, 2009; Yıldırım ve Şimşek, 2018) şeklindedir. Araştırmalarını nitel araştırma yöntemi ile yapan araştırmacılar, çalışmalarını çoğu zaman olgu bilim, kuram oluşturma, gömülü teori veya etnografik araştırma desenlerini kullanarak yapamayabilirler. Bu tür durumlarda araştırmacılar temel nitel araştırma deseni aracılığıyla çalışmalarını yaparlar (Merriam, 2018). Bu desen eğitimle ilgili yapılan çalışmalarda sıkça kullanılmaktadır. Temel nitel araştırmanın amacı bireylerin hayatı, içinde bulundukları çevreyi ve edindikleri deneyimleri nasıl kavradığını ve yorumladığını anlamaktır (Merriam, 2018). Araştırmacı bu araştırmada okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini nasıl algıladıklarını katılımcılara göre anlamlandırmaya ve sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulama yollarını anlamaya çalışması nedeniyle bu çalışma temel nitel araştırma çalışması olarak yapılmıştır.

2.KATILIMCILAR

Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde, Ankara ili, Keçiören ilçesinde yer alan özel okullarda görev yapmakta olan okul öncesi kurum yöneticileri ve okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Dolayısıyla araştırmacı birtakım ölçütler ışığında katılımcıları tespit etmiştir. Aşağıda bu ölçütler yer almaktadır:

- Araştırmaya katılım sağlayan okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin Ankara ili, Keçiören ilçesinde halen görev yapıyor olmaları,
- Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlamaları,
- Araştırmaya katılım sağlayan okul öncesi öğretmenlerine ve okul öncesi kurum yöneticilerine kolay ulaşılabilir olmalarıdır.

Bu ölçütlere uygun şekilde araştırmanın çalışma grubunu 10 okul öncesi kurum yöneticisi ve 10 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin doygunluğa ulaşmasıyla birlikte veri toplama işlemi sonlandırılmıştır. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, öğretmenlikteki görev süresi, sınıf mevcudu ve yaş grubu gibi bilgiler tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlerin Özellikleri

Adı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Öğretmenlikteki Görev Süresi	Sınıf Mevcudu	Yaş Grubu
Ö1	36	Kadın	Önlisans	15	15	5
Ö2	33	Kadın	Lisans	15	14	6
Ö3	26	Kadın	Önlisans	5	7	5
Ö4	24	Kadın	Lisans	2	12	3
Ö5	24	Kadın	Lisans	2	14	5
Ö6	23	Kadın	Lisans	5	10	6
Ö7	31	Kadın	Lisans	11	11	5
Ö8	40	Kadın	Ön Lisans	15	15	6
Ö9	26	Kadın	Ön Lisans	3	16	5
Ö10	24	Kadın	Ön Lisans	5	11	4

Tablo 1’de görüldüğü gibi görüşme yapılan okul öncesi öğretmenlerinin yaşları 24 ile 40 arasında değişmektedir. Öğretmenlikte geçen görev süreleri ise 2 yıl ile 15 yıl arasında iken 10 öğretmenin 5 tanesi lisans, 5 tanesi ön lisans eğitim düzeyindedir. Öğretmenlerden 5 tanesi 5 yaş grubunda görev yaparken, 3 tanesi 6 yaş, 1 tanesi 4 ve 1

tanesi 3 yaş grubunda görev yapmaktadır. Okul öncesi öğretmenleriÖ1, Ö2 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin tamamı kadın öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan okul öncesi kurum yöneticilerinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, yöneticilikte görev süresi, sınıf mevcudu ve yaş grubu gibi bilgiler ise tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcı Kurum Yöneticilerinin Özellikleri

Adı	Yaş	Cinsiyet		Eğitim Durumu	Yöneticilikteki Görev Süresi	Okul Mevcudu	Yaş Grubu
M1	49	Kadın		Lisans	3	20	3-6
M2	42	Erkek		Lisans	15	60	3-6
M3	47	Kadın		Lisans	9	40	3-6
M4	38	Kadın		Lisans	8	20	3-6
M5	33	Kadın		Lisans	8	50	3-6
M6	33	Kadın		Yüksek Lisans	15	20	3-6
M7	30	Kadın		Lisans	4	40	3-6
M8	32	Kadın		Lisans	3	50	3-6
M9	29	Kadın		Yüksek Lisans	3	60	3-6
M10	31	Kadın		Lisans	3	40	3-6

Tablo 2’de görüldüğü gibi görüşme yapılan kurum yöneticilerinin yaşları 31 ile49 arasında değişmektedir. Yöneticilikte geçen görev süreleri ise 3 yıl ile 15 yıl arasında iken 10 kurum yöneticisinin8 tanesi lisans, 2 tanesi yüksek lisans eğitim düzeyindedir. Kurum yöneticilerinden sadece bir tanesi erkektir ve hepsi 3-6 yaş grubuna eğitim veren kurumlarda görev yapmaktadır. Okul müdürleri M1, M2 şeklinde kodlanmıştır.

3.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada en başta literatür taraması yapılarak, araştırmada destekleyici olacak kaynaklar belirlenmiş, tez konusuyla paralel konuyu ele alan çalışma ve yayınlara ulaşılmıştır. Araştırmacı tarafından veri aracı olarak bir görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formu sorularına, 3 alan uzmanının fikirleri ışığında son şekli verilmiştir.

Görüşme formu, araştırılacak konunun, araştırmacı tarafından hazırlanan sorular aracılığı ile görüşme yoluyla incelenmesini amaçlar. Görüşmeci önceden hazırladığı konusundan uzaklaşmadan, hem önceden hazırlanmış olduğı temel soruları sorma, hem de bu temel sorular hakkında daha kapsamlı ve daha detaylı bilgilere ulaşma amacıyla alternatif sorulara yer verme esnekliğine sahiptir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, bire bir benzeyen sorulara, birbirinden farklı katılımcıların verdiğı cevapların araştırmacı

tarafından birebir ve ifadeler üzerinde herhangi bir oynama yapılmadan aynı şekilde aktarılması esasına dayanır. Görüşmeci, görüşme esnasında sorular üzerinde bazı değişimlere gidebilir, sorunun cümle yapısını ve sırasını ya kendi ya da katılımcının isteği doğrultusunda değiştirebilir. Araştırmacı tarafın toplanan veriler araştırmacı tarafından analiz edilerek, raporlaştırılır (Merriam, 2018; Ocak, 2019).

Araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin demografik özelliklerini belirleyebilmek için araştırmacı tarafından hazırlanmış olan “Genel Bilgi Formu” ve okul öncesi öğretmenlerinin ve kurum yöneticilerinin alan gezileriyle ilgili tavır, davranış ve düşüncelerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Öğretmen ve yöneticilere araştırmanın yapılma amacı anlatılmış ve öğretmenlere ve kurum yöneticilere görüşme formunda yer alan sorulara, samimi cevaplar vermeleri rica edilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler, en sık tercih edilen görüşme türüdür. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, hakkında araştırma yapılacak olan konu ile ilgili daha fazla bilgiye ulaşabilmek için konuyla ilgili temel sorular vardır ve bu sorular katılımcıya ne konuşacağı, nasıl cevap vereceği konusunda rehberlik eder. Görüşme esnasında bu temel sorulara, konuşmanın seyrine göre ilave olarak yeni sorular sorulabilir. Sorular esnektir ve her katılımcıdan spesifik veriler toplanır. Toplanan veriler araştırmacı tarafından analiz edilerek, raporlaştırılır (Ocak, 2019; Merriam, 2018).

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından, okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ile görüşme yapılarak toplanmıştır. Görüşme esnasında ses kayıt cihazı kullanılarak görüşmeler kaydedilmiştir.

4.ARAŞTIRMANIN ETİĞİ

Araştırmanın uygulanabilmesi için Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ve Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimleri Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’ndan gerekli izinler alınarak ilgili izinler çalışmaya ait ekler bölümünde paylaşılmıştır. Araştırmacı, araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin, ses kaydına izin vermelerine yönelik onayları doğrultusunda görüşmeyi gerçekleştirmiştir. Ses kaydına onay vermeyen bir okul müdürünün bilgileri, araştırmacı tarafından bire bir yazılı kayıt tutularak oluşturulmuştur. Görüşmeler yapılmadan önce okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerden telefon aracılığı ile araştırmayı yapacak araştırmacı, araştırma yapılacak tez konusu ve tezin

hangi üniversitenin ve hangi il milli eğitim müdürlüğünün onayı doğrultusunda yapılacağı hakkında bilgi verilerek, 20 kişiden randevu alınmıştır.

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler, öğretmenlerin görev yaptığı okullarda boş bir sınıfta ya da uygun bir odada samimi bir ortamda sohbet havasında yapılmıştır. Okul öncesi kurum yöneticileri ile yapılan görüşmeler ise, müdürlerin odalarında birebir, sekteye uğramadan samimi bir dille sohbet havasında gerçekleşmiştir. Görüşmelere başlamadan önce katılımcılara isimleri ve kimlikleri hakkındaki bilgilerin hiç kimse ile paylaşılmayacağına yönelik bilgi verilerek, araştırmacıya yönelik güven sağlanmıştır. Katılımcılarla tanışıldıktan sonra formdaki soruların cevaplarının kaydedilmesi için ses kaydının başlatılması için izin istenmiştir ve görüşmeler sohbet ortamında, ortalama 30-35 dakika sürmüştür.

Görüşme soruları tüm katılımcılara form üzerindeki sıra doğrultusunda aynı sırayla sorulmuştur ve sorular yeri geldiğinde araştırmacı tarafından tekrar edilmiştir, görüşme esnasında katılımcıların fikirlerini yönlendirecek ve değiştirecek ifadelerden kaçınılmıştır. Katılımcı isimleri yazılmadan (Ö1, M1) şeklinde kodlanarak kaydedilmiş ve katılımcıların talep etmeleri durumunda görüşme kayıtlarının yazılı ve sesli hallerinin katılımcılarla paylaşılacağı bilgisi verilmiştir ancak bu bilgileri ayrıca talep eden katılımcı olmamıştır.

5. VERİLERİN ANALİZİ

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik görüşleri, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile elde edilmiştir. Toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Betimsel analiz yönteminde veriler, görüşme yapılan kişinin söylediği ifadeler üzerinde herhangi bir oynama, değiştirme yapılmadan katılımcının söylediği şekilde doğrudan aktarılır. Bu yöntem bir çalışma gurubu üzerinde, araştırılmak istenen konu hakkında doğrudan bilgilerin edinildiği ve konu hakkında çalışmaya katılan araştırma grubunun eğilimlerinin belirlendiği araştırma türlerinde tercih edilmektedir (Değirmenci ve Doğru, 2017).

Veri toplama aracından elde edilen bilgiler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenerek öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin vermiş olduğu ortak cevaplar kodlanmış ve kodlara verdikleri cevaplar sayılarak tabloya kaydedilmiştir. Kodların almış olduğu değerlere göre görüşmecilerin verdiği cevapların yorumlamaları yapılmıştır.

6. ARAŞTIRMANIN GEÇERLİĞİ VE GÜVENİRLİĞİ

Geçerlik ve güvenirlik nitel araştırmalarda araştırmacının elde ettiği verileri tarafsız ve objektif bir şekilde yorumlamasına ve araştırma aşamalarını açık bir şekilde açıklamasına bağlıdır. Bundan dolayı nitel araştırmayı yapan araştırmacı, araştırma boyunca yaptığı tüm aşamaları ayrıntıları ile açıklamalı, ilerleyen süreçte bu tür araştırma yapacak olan kişilere rehberlik etmelidir (Ocak, 2019).

Güvenirlik, bir araştırmadan elde edilen sonuçların araştırma sonuçlarının tekrar tekrar elde edilmesi ile ilgilidir. Buradan da anlaşılacağı üzere bir çalışmanın ikinci kez tekrar yapılması durumunda ilk çalışma ile aynı sonuçları verebilme durumudur. Araştırmaya yönelik bir işlemin geçerli olabilmesi için öncelikle güvenilir olması gerekmektedir (Karataş, 2015; Ocak 2019; Merriam, 2018; Yağar ve Dökme, 2018). Verileri toplama ve toplanan verilerin analiz aşamalarının detaylı olarak anlatılması, ileri de araştırma yapacak olan araştırmacılara yardımcı olacaktır. Bundan dolayı araştırmada güvenirliği sağlayabilmek için araştırma yöntemi ve analiz aşamaları detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Yöntem anlaşılır bir şekilde açıklanmış ve detaylı bilgilendirme yapılmıştır.

Ancak nicel araştırmaların geçerliliği çeşitli testler kullanılarak ölçülebilirken, nitel çalışmalar ise ölçülememektedir. Bu nedenle elde edilen sonuçların geçerli, doğru ve başka alanlara da uygulanabilir olması ve aynı zamanda nitel araştırmalarda güvenirlik ve geçerliliği sağlanabilmek için (Maxwell 1992'den akt. Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2015: 334) birtakım tedbirler alınmaktadır. Bu tedbirler; araştırmacının, araştırmadaki rolünü (katılımcı, gözlemci vs.) açık bir şekilde belirtmesi, araştırmaya katılan katılımcıların açık bir şekilde tanımlanması, araştırma süresince meydana gelen süreçlerin ve ortamların belirtilmesi, verilerin analizinde yararlanılan kuramsal çerçevenin ve varsayımların açıklanması ve analiz yöntemleri ve veri toplamaya yönelik bilgilendirmelerin yapılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).Bütün bu tedbirler göz önünde bulundurularak bu araştırmada yapılan görüşmeler katılımcıların izinleri doğrultusunda ses kaydına alınmıştır. Bunun yanı sıra analiz aşamasında doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Kişilerin kişisel bilgileri, katılımcıların izinleri doğrultusunda, istenildiği durumda sunulması amacıyla araştırmacı tarafından saklanmıştır. Bunun yanı sıra araştırmayı oluşturan konu 3 alan uzmanının görüşleri doğrultusunda belirlenmiş, süreç içerisinde zengin kaynaklardan ve çeşitli görüşlerden faydalanılmış, araştırma

yapılan alan ve araştırmacının süreçte sahip olduğu konumu açık bir şekilde belirtilmiş ve araştırma araştırmacı tarafından yansız bir şekilde yapılmıştır.

Nitel araştırmada geçerlik, araştırmacının ele aldığı bir problemi elinden geldiğince tarafsız bir şekilde “çözüme kavuşturma derecesidir” (Denzin ve Lincoln, 2008; Sandelowski, 1986; akt. Baltacı, 2019). Bu doğrultuda geçerlik; iç geçerlik ve genellenebilirlik (dış geçerlik) şeklinde incelenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021; Merriam, 2018; Ocak, 2019). İç geçerlik, araştırma sonuçlarını elde ederken izlenen süreci, dış geçerlikse elde edilen bu sonuçların benzer grup, ortam veya olaylara aktarılma durumunu ifade etmektedir. Yapılan çalışmada elde edilen sonuçların tekrar tekrar elde edilebilir olması güvenilirliği ifade etmektedir. Güvenirlik, iç güvenirlilik ve dış güvenirlilik olarak ikiye ayrılmaktadır. İç güvenirlilik, başka bir araştırmacının aynı veriler aracılığıyla diğer çalışmada elde edilen benzer sonuçları elde etmesi, dış güvenirlilik kavramı ise diğer araştırmalardan elde edilen sonuçların benzer alanlarda tekrar elde edilip edilemeyeceği ile ilgilidir (Yağar ve Dökme, 2018; Merriam, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2021; Başkale, 2016).

Araştırmada geçerliği sağlamak için yapılan çalışmanın konusu ile ilgili alan yazında yer alan makale ve tez verilerine, bulgular kısmında yer verilerek yorumlar yapılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan bulguların kavramsal çerçeve ve kuramla uyumlu olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bulgularda yer verilen alıntılar, görüşmede olduğu gibi hiçbir değişikliğe gidilmeden yapılmıştır. Çalışma örnekleme ve süreci diğer örneklemelerle kıyaslama yapmaya açık bir şekilde ve detaylı olarak açıklanmıştır. Çalışma örnekleme diğer çalışmalarla genellenebilir olacak şekilde düzenlenip, çeşitlendirilmiştir. Araştırmaya yönelik kapsamlı ve çeşitli tanımlamalara çalışmada yer verilmiş, muhtemel genellemeler için olanak verilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçların, araştırma sorusuna kaynaklık eden ilgili kuramlar açısından tutarlılığı görülmüştür.

Güvenirliğin sağlanması için çalışmanın yöntem ve aşamalarını araştırmacı ayrıntılı olarak açıklamıştır. Verilerin toplanması, analiz edilmesi, yorumlanması ve sonuçlara ulaşılması gibi aşamalar anlaşılır bir şekilde ifade edilmiştir. Sonuçlar, araştırmada elde edilen verilerle ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Çalışmanın yapıldığı süreç boyunca araştırmacının izlemiş olduğu yöntem ve süreçler düzenli ve kapsamlı bir şekilde ifade edilmiştir. Araştırmacı tarafından çalışmadan elde edilen ham veriler saklanmıştır. Çalışmaya kaynaklık eden araştırma soruları açık ve net olarak ifade

edilmiştir. Araştırma sonuçlarının, elde edilen veriler ile uyumlu olduğu görülmüştür. Veriler araştırma sorularına ve araştırmanın amacına uygun olacak şekilde toplanmıştır. Veriler analiz edilirken, önyargı içeren, yanlış anlaşılmaya ortam hazırlayan ve gerçekle örtüşmeyen veriler kontrol edilerek geçerli olmayan veriler temizlenmiştir.

7.ARAŞTIRMACININ ROLÜ

Nitel araştırmacı doğrudan araştırma yaptığı alanda yoğunlaşan, katılımcılarla doğrudan yüz yüze görüşen, alana yönelik edindiği deneyimleri ve tutumları, toplamış olduğu verilerin analizinde kullanan kişidir. Bu açıdan araştırmacı araştırma sürecini gerçekleştiren ve bu süreci devam ettirirken aynı zamanda sürecin en önemli parçası haline gelir ve süreç devam ederken yeri geldiğinde veri toplama aracı görevini yapar. Sürecin hem tasarlayıcısı hem de kontrol edeni olması yönüyle araştırmacının, yanlış davranabileceği ve bunu araştırmasına yansıtılabileceği öne sürülür (Yıldırım ve Şimşek, 2021).Glesne ve Peshkin (1992), araştırmacının araştırma süreci boyunca ve araştırmayı neticeye vardırma durumunda taraflı davranıp davranmadığını ele alan ve araştırmacının kendini sorgulamasına ve kontrol etmesine yardımcı olan bazı sorulara yer vermişlerdir.

Yapılan bu çalışmada yansız bir araştırma ortaya koymak amacıyla araştırmacı aşağıda verilen sorulara yanıt vererek objektifliğini sağlamayı amaçlamıştır:

1- Araştırma süreci boyunca okul öncesi öğretmenleri ve kurum müdürleri ile görülmüş ve onlarla iletişime geçilmiştir.

2- Araştırma süreci boyunca öğretmenlere ve müdürlere aynı sorular sorulabildiği gibi görev doğrultusunda yeniden uyarlanmış farklı sorular sorulsa da öğretmenlerle ve müdürlerle ortalama aynı zamanda görüşme gerçekleştirilmiştir.

3- Süreç boyunca öğretmen ve kurum müdürleri ile bire bir iletişim kurulmuştur.

4- Yorumlardan daha iyi sonuçlar çıkarılmasına olanak sağlayacak araştırmada belirtilmemiş bir veri toplama yöntemi kullanılmamıştır (Bal, 2019).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde çalışmanın bulguları her bir alt problem temel alınarak sunulmuştur. Görüşme yapılan okul öncesi kurum yöneticileri ve okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan hareketle araştırmacı tarafından belirlenen temalar ve alt temalara yer verilmiş ve bu temalar, katılımcılara ait alıntılarla desteklenmiştir. Bu bölümde, okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bakış açılarını yansıtan dört tema ve dört alt tema belirlenmiştir. Dört ana tema aşağıdaki gibidir:

- Okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik ön bilgileri.
- Sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik yeterlilik durumları.
- Sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama yolları.
- Sınıf dışı öğretim tekniklerini geliştirme yolları.

1. BİRİNCİ ALT PROBLEME/TEMAYA İLİŞKİN BULGULAR

Birinci Alt Problem/Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgiler

“Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik bilgileri nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde 6 farklı alt tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar şunlardır:

- Sınıf dışı öğretimin tanımı
- Sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitimin ilişkisi
- Sınıf dışı öğretim ortamları
- Sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme durumu
- Sınıf dışı öğretimin tercih edilme durumu
- Sınıf dışı öğretimin öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticilerini destekleme durumu

Bu bölümde, *“birinci alt probleme/okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik ön bilgilerine ilişkin”* nitel bulgulara yer verilmiştir. Birinci alt probleme ilişkin bulgular, 10 Okul Öncesi

öğretmeninden ve 10 okul öncesi kurum yöneticisinden, araştırmacı tarafından hazırlanan araştırma soruları aracılığı ile elde edilmiştir.

1.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN TANIMI

Tablo 3. Sınıf Dışı Öğretimin Tanımına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Tanımı	Okul Dışı	4
		Açık Alan	4
		Alan Gezileri	3
		Sınıf Dışı	2
		Öğretmene Yardımcı Etkinlik	1
		Çevre Rehberliği	1

Araştırma sorularına yönelik görüş bildiren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik yaptığı tanımlamalarının farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı öğretmenler sınıf dışı öğretim tekniklerini tanımlarken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin bir kısmı sınıf dışı öğretimin tanımını, okulun dışında yapılan etkinlikler olarak algılamaktadırlar. Bir kısmı ise açık alanda yapılan etkinliklerin tamamının sınıf dışı öğretim tekniklerinin kapsamına girdiğini ifade etmektedir. Okul Öncesi öğretmenlerinin genelinde sınıf dışı öğretimin okul dışında yapılan etkinlikler olarak tanımlandığı görülse de ‘sınıf dışındaki herhangi bir alanda’ da yapılacağı üzerinde özellikle Ö3 ve Ö7 durmuştur. Bir okul öncesi öğretmenin sınıf dışı etkinlikleri öğretmene yardımcı etkinlik olarak algıladığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmenleri görüşlerinde ‘çevre rehberliği’ kavramına da değinmektedirler. Ö3 sınıf dışı öğretimi ‘çevrenin rehberliği’ ile devam eden etkinlikler olarak açıklamaktadır.

Ö5 öğretmene yardımcı etkinlikler, Ö1 proje bazlı alan gezileri, Ö2 okul dışı açık alan ve Ö4 oyun temelli öz bakıma dayalı beceriler olarak algıladıklarına değinmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretimi tanılamaya yönelik bilgileri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul dışı etkinliklerde yoğunlaştığı bütün öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Genel anlamda okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini açık alan, okul dışı alan gezileri olarak algıladıkları görülmüştür. Ö3 çevrenin rehberliğini ve Ö5 öğretmene yardımcı etkinlikleri kapsadığına dikkat çekmektedir. Araştırma

bulguları öğretmenlerin özellikle okul dışı etkinliklere yönelik bir algısının olduğunu göstermektedir. Öte yandan, bahçe etkinliklerinin ve alan gezilerinin sınıf dışı öğretimi tanımlama da önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Özellikle Ö10'un sınıf dışı öğretim tekniklerinin tanımına yönelik 'çocuğun alanının genişletilmesi' ifadesi de öğretmenlerin genelinin 'sınıf dışı öğretimin alan bazlı olduğu' yorumunu desteklemektedir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim tanımını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Alan gezileri, proje çalışmaları çocuklarla yaptığımız işte etkinliklerin sergileri, yani çocukların dönem içinde yaptıkları projeleri ya da o tarz etkinliklerin sergileri olarak tanımlayabiliriz”. Ö1

“Sınıf dışında, öğretmen rehberliğinde ya da çevrenin rehberliği ile devam eden çocuğun gelişimine katkı sağlayan öğretim teknikleridir.” Ö3

“Bize göre sınıf dışı etkinlikler çok daha yararlı oluyor çocuklar için çünkü hem hava almaları açısından hem de daha çok vakit geçirmek açısından dışarıda olan etkinlikleri daha çok beğeniyorlar O yüzden günümüzde genelde bazı saatlerimizde dış alan etkinliklerinde dahil ediyoruz yani dışarıda yapmaya çalışıyoruz havaların sıcaklığına göre.” Ö2

“Kapalı alanın dışındaki yani sınıf içerisinde değil de dışında kalan, yani bahçe etkinlikleri, gezi etkinlikleri, okuldan çıktığınız andaki kapısından çıktınız andaki bütün etkinlikler.” Ö6

“Öğretmene eğitimde yardımcı olacak oyunlar, onu amaçlayan etkinlikler.” Ö7

“Bence çocuğun alanlarının genişletilmesi. Her zamanda tasnif ederim. Özellikle şu dönemde alanların dar olduğu bir dönemde çocuklar için bir avantaj. Faydalanmaları gerekiyor.” Ö10

Tablo 4. Sınıf Dışı Öğretimin Tanımına İlişkin Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Tanımı	Açık Alan	5
		Alan Gezileri	4
		Sınıf Dışı	4
		Sosyal Etkinlikler	3
		Okul Dışı	3
		Doğal Ortam	1

Araştırma sorularına yönelik görüş bildiren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik yaptığı tanımların çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tekniklerini tanımlarken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin bir kısmı sınıf dışı öğretimin tanımını, okulun dışında, açık alanlarda yapılan etkinlikler olarak tanımlamaktadır. Bir kısmı ise alan gezileri baz alınarak yapılan etkinliklerin tamamının sınıf dışı öğretimin kapsamına girdiğini ifade etmektedirler. Okul öncesi kurum yöneticilerinin yaptığı tanımlarda, sınıf dışı öğretimin en fazla açık alanda yapılan etkinlikler olarak tanımlandığı görülmektedir. Sadece bir kurum yöneticisinin sınıf dışı öğretimi ‘doğal ortamlarda yapılan öğretim’ olarak algıladığı görülmüştür. Okul öncesi kurum yöneticilerinin tanımlama yaparken “Sosyal etkinlikler” kavramı üzerinde de durmuşlardır. M1 sınıf dışı öğretimi ‘sosyal faaliyetlerin yer aldığı’ etkinlikler olarak açıklamaktadır. M3 ‘yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı veren duyuşsal etkinlikler’ olarak, M4 ise “uygulamaya dayalı çok yönlü öğretim” olarak algıladıklarına değinmişlerdir.

Okul öncesi kurum yöneticilerin sınıf dışı öğretimi tanımlamaya yönelik bilgileri okul öncesi kurum yöneticilerinin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Bununla birlikte sınıf dışı öğretimin açık alan etkinliklerinde yoğunlaştığı bütün okul öncesi kurum yöneticileri tarafından belirtilmiştir. Genel anlamda okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini açık alan, alan gezileri ve sınıf dışında yapılan etkinlikler olarak algıladıkları görülmüştür. M3 ve M4’ün sınıf dışı öğretime yönelik tanımlama yaparken ‘uygulamaya yönelik öğretim’ ve ‘yaparak yaşayarak öğrenme’ kavramları üzerinde durması dikkat çekmektedir. Araştırma bulguları okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretime yönelik algılarının “açık alan etkinlikleri” üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir.

Sınıf dışı alanlarda yapılan etkinliklerinin ve alan gezilerinin sınıf dışı öğretimi tanımlama da önemli bir yere sahip olduğu görülürken ‘doğal ortam’ üzerinde çok fazla durulmadığı da dikkat çekmektedir. Özellikle, M2’nin sınıf dışı öğretim tekniklerinin tanımını yaparken geleneksel oyunlardan ve bahçe oyunlarından’ bahsetmesi ve M2’nin ‘bahçe oyunlarına sınıf dışı öğretimin tanımlanmasında yer vermesi, okul öncesi kurum yöneticilerin sınıf dışı öğretimi tanımlarken “oyun” kavramı üzerinde durduklarını göstermektedir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tanımını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Çocukların dışarıda öğrenmeleri doğal ortamda öğrenmeleri daha kolay aslında daha doğal. Bu konuda da araştırmalar yapıyorum. Bir ara işte Doğa Okullarını araştırdım. Çocuklarımızı gezilere götürüyoruz. İşte doğa gezileri olsun, o tür gezmelere. Tabii pandemi sürecinde bu biraz aksadı. Çok sık kapalı alanlara götüremedik ama normalde işte açık olan gezilerimiz oluyor bizim çocuklarımız için yine bahçemizde de bazı etkinliklerimizi yapmaya devam ediyoruz. Bu anlamda da çocuklar için iyi olur diye düşünüyorum. İşte yeri geliyor işte zaten bahçemizde hayvanlarımız var şu anda. Çocuklarımız için doğal ortamı ben önemsiyorum.” Ö1

“Benim için bahçe bulunmaz bir nimet çocuklara. Bu sene özellikle sokak oyunları dediğimiz bizim zamanımızdaki sokak oyunlarını çocuklara öğretmeye çalışıyoruz ve bunlarla oynatıyoruz işte bunun dışında doğa ile iç içeler hayvanlarla iç içeler. Bahçede bunları daha çok kullanıyoruz. Bunun dışında gezi gözlem tabii, fen ve doğayı da bahçede yapıyoruz. Bunun dışında mutfak etkinliklerimiz oluyor. Gezi gözlemlerimiz oluyor. Bunlar da ki zaten amacımız nedir. Çocuklar dışarıdaki hayatta neler yapıyorlar, sınıf dışında bir alana gittiğimizde nasıl davrandıklarını gözlemliyoruz. Neler yapıyorlar? Neler kazanabilirler? bunları görüyoruz.” Ö4

“Aslında ucu açık bir soru bu. Zaten biz sınıf içinde de okul öncesi için kurum olduğumuz için daha rahat bir pozisyonda olması gerektiğinden dolayı çocuklarımız Orda da çocuklarımızdan hareketlerini gözlemleyerek eğitim metodunu belirleyebiliyoruz aslında. Ama öncelikle çocuğu tanıyabilmek çocuğu tanıdıktan sonra nasıl öğrendiğini nasıl ona ettirdiğinize karar veriyorsunuz. Çocuğa inebilmek ve onun ne şekilde öğrendiğine eğitimi nasıl aldığını gördükten sonra çocuğa biz metot belirliyoruz bazı dokunarak öğreniyor bazı duyarak öğreniyor bazı görerek öğreniyor bazısı da hissederek öğreniyor Her çocuğun kapasitesi birbirinden farklı olduğu için Çocuklarımız öğretim verirken bu kapasitelerini göz önünde bulunduruyoruz. Şimdi sınıf

dışına geldiğimiz zaman genelde sınıfın dışında çocuklar oyunda beraber ve birlikte oluyorlar. Veya atıyorum alan gezilerinde çevre gezilerinde, gezi gözlem incelemelerinde veya bir aktiviteye tiyatroya gittiğimiz zaman eğitim gerçekleşiyor. Nedir? Sosyal ortam görüyor. Dışarıya gittiğimiz kurumlarda mesela kurum görevlileri ile çocuklarımız muhatap oluyor orada çocuğumuz davranış biçimini belirliyor ve oradaki iletişim bizim için çok önemli oluyor burada aldıklarını oraya yansıtabilmesi orada iletişim kurabilmesi çekingen davranmaması, aktif olması özgüveninin yerinde olması. Hatta çocukların altında yatan davranışlarının sıkıntılı olan çocuklarımızın travmaları bile bu oyunlarla vs. çözebiliyoruz.” Ö6

“Biz gezi bahçe hele ki havaların ısınmasıyla bu tarz etkinlikleri yapıyoruz. Onun haricinde konuyla paralel olarak projeler geliştiriyoruz. Değerler eğitimi verende bir okuluz, doğruluk dürüstlük, anne babaya saygı bu noktalarda da projeler yapıyoruz. Okul içi sınıf içi. Dışarı bahçeye bahçede sosyal faaliyetler yapıyoruz geziler düzenliyoruz Onun haricinde Hani hep sınıf içi etkinliklere katıyoruz aslına bakarsanız.” Ö5

“Sınıf dışı öğretimin tanımı” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kavramlar ‘alan gezileri’, açık alan”, ‘okul dışı’ ve ‘sınıf dışı alan’ kavramları olmuştur. Okul öncesi ve okul öncesi kurum yöneticilerinin genel olarak en çok üzerinde durdukları kavram ise ‘açık alan’ kavramı olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, ‘açık alan’ kavramı üzerinde öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin yoğunlaştığını görülmüştür. Bununla birlikte “okul dışı” kavramı da ön plana çıkmaktadır. “Sosyal etkinlikler” ve “doğal ortam” kavramları okul öncesi kurum yöneticilerinin tanımında yer alırken, okul öncesi öğretmenleri tanımlamalarında bu kavramlar üzerinde durmamışlardır. “Çevre rehberliği” ve “öğretmene yardımcı etkinlik” kavramları ise okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretimi tanımlarında yer alırken, okul öncesi kurum yöneticilerinin bu kavramlara tanımlarında hiç değinmediğini görmekteyiz. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer tanımlamalar yer alırken, farklı tanımlamalar da bulunmaktadır.

1.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM VE OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN İLİŞKİSİ

Tablo 5. Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisine Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisi	Geliştirici	3
		Bütünsel	3
		Doğru Orantılı	2
		Kavrama Kolaylığı	2
		İç İçe	1
		Öğretim Çeşitliliği	1

Araştırmanın “sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitimin ilişkisi” alt temasına yönelik görüş belirten öğretmenlerden elde edilen bulgulardan hareketle okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitimin ilişkisine yönelik görüşlerinin olumlu olduğu ve çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı öğretmenler sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitimin ilişkisini açıklarken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin bir kısmı sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin; doğru orantılı, çocuklarda kavrama kolaylığı sağlayıcı, geliştirici, iç içe, bütünsel olduğuna yönelik ifadelerde bulunmuşlardır. Bir kısmı ise öğretim çeşitliliği sunması yönünden bir ilişki olduğunu ifade etmektedir. Öğretmenlerin yaptığı açıklamalara bakılarak, sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin en fazla geliştirici ve bütünsel yönde olduğu görölmektedir. Bir öğretmen bu ilişkinin “iç içe” olduğunu ifade ederken, bir diğer öğretmende “öğretim çeşitliliği sunması” bakımından ele aldığı görölmektedir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim ve okul öncesi arasında ilişki kurarken “Kavrama kolaylığı” kavramı üzerinde de durmuşlardır. Ö3bu ilişkiyi “doğru orantılı” olarak açıklarken Ö4te bu görüşü desteklemektedir. Ö5“geliştirici”, Ö7 ise “iç içe” bir ilişki içinde oldukları yönünde ifadelerde bulunmuşlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim teknikleri ile okul öncesi eğitim arasında ilişki kurmalarına yönelik görüşleri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı olarak değişebilmektedir. Genel anlamda okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitimin arasındaki ilişkiyi geliştirici ve bütünsel olarak algıladıkları görölmüşür.

Sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişki göz önüne alındığında okul öncesi öğretmenlerinin bu ilişkiyi tanımlamada “iç içe” ve “öğretim

çeşitliliği” kavramları üzerinde çok fazla durmadığı da dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin paylaştığı olduğu tüm görüşler değerlendirildiğinde öğretmenlerin tamamı okul öncesi eğitim ve sınıf dışı öğretim arasında olumlu bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler bu ilişkiyi tanımlarken benzer kavramlara yer verdikleri gibi farklı kavramlara da yer vermişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkiyi aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Ben çok yüksek olduğunu düşünüyorum hocam çünkü sadece okulda buraya çocuk okula ilk defa gelmiş oluyor özellikle 4-5 yaşlarında eğer çocuk 4-5 yaşına kadar sınıf dışında Okul dışında bir öğretim tekniği ile karşılaşmadı ise biz okulda çok büyük zorluklar çekiyoruz o yüzden çocuğun belki de bu zamana kadar ki yani bize gelene kadar eğitim hayatının yüzde yüzünü oluşturuyor zaten bizden sonra da tamamlayıcı teknik olarak devam ediyor ve geliştirici.” Ö5

“Hani bizim burada öğrettiğimiz şeyleri bütünleştirmek için, yani bizim burada öğrendiklerimizi pekiştirmek amaçlı çocukların daha güzel bir şekilde öğrendiklerini görmeleri uygulamalı olarak belki işte gidilen bir Bilim Sanat Fuarı olabilir orada uygulamalı olarak görüp işte yani görsel algı açısından çocukların çok daha eğitim açısından iyi bir eğitim olduğunu düşünüyorum sınıf dışı öğretim tekniklerinin.” Ö6

“Bence çok büyük bir ilişkisi var. Çünkü biz çocuğa öğretim verirken biliyorsunuz, biz çocuğa eğitim verirken bütünsel olarak kapsamaya çalışıyoruz. Çocuk öğrenmeye o kadar açık ki siz Sınıf içinde ya da dışında öğrenmeye yönelik etkinliklerinizi Ona göre planlarsınız yani planınızı alırsanız bu sizin için her zaman için bir fırsat niteliğine dönüşebilir biz mesela ekolojik tarımın kullanıyoruz yani çocuklarla ekiyoruz biçiyoruz topluyoruz ağaçtan meyveler topluyoruz ağaçların üzerinde resimler yapıyoruz toprakla uğraşıyoruz, taşla uğraşıyoruz daha sonra çimenlerle solucanların arayışına giriyoruz. Diyoruz işte en çalışkanlar acaba neredeler? Toprağa yardımcı olanlar ekilip biçilmesine, çapa görevindeki işçiler hangileri? diyoruz beraber ekim biçim yapıyoruz onlarla. Birçok etkinliğimizde de biz bahçe etkinliklerini kullanıyoruz. Bizim içinde bahçe çok önem taşıyor neden önem taşıyor. Çünkü biz çocuğun yaşayarak öğrenme Demin de söylediğim gibi sınıf dışı öğretim teknikleri dediğimiz zaman çocuğun yaşayarak öğrendiğini düşünüyoruz.” Ö8

“Şöyle ki, çocuklar yaşayarak öğreniyor, gözlemleyerek öğreniyor. Sadece sınıfın içinde şu şu şekilde diyerek kazanım sağlayamıyoruz. Örneğin, konumuz doğa ise, doğa etkinliğiye, biz onları ya Botanik bahçelerinin olduğu ortama ya da bir parkta orman

alanı varsa o alana götürüyoruz ki hem dokunabilirsin hem gözlemleye bilsinler hem de o anı yaşasınlar istiyoruz. Ki böylece daha faydalı eğitim vermiş oluyoruz.” Ö10

“Sınıf dışı öğretim teknikleri bence tamamıyla okul öncesi eğitimle ilişkili. Çünkü okul öncesi çocukları yaşayarak öğrenir, deneyimleyerek öğrenir, uygulayarak öğrenir. Bunun içinde önemli bir ilişkisi var.” Ö2

Tablo 6. Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisine Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisi	İç İçe	3
		Bütünsel	3
		Öğretim Çeşitliliği	3
		Destekleyici	2
		Kavrama Kolaylığı	2

Araştırmanın “Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisi” alt temasına yönelik görüş belirten kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan hareketle okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitimin ilişkisine yönelik görüşlerinin olumlu olduğu ve çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitimin ilişkisini açıklardan birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin; destekleyici, çocuklarda kavrama kolaylığı sağlayıcı, iç içe, bütünsel ve öğretimde çeşitlilik sunması yönünde olduğuna yönelik ifadelerde bulunmuşlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerin yaptığı açıklamalara bakılarak, sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin en fazla öğretim çeşitliliği sunması, bütünsel ve iç içe olması yönünde görüş belirttiği görülmektedir. İki yönetici bu ilişkiyi “öğretim çeşitliliği sunması” bakımından ele alırken diğer iki yönetici de bu durumu eğitimde öğrencilere “kavrama yönünde bir kolaylık” sağlaması yönünden ilişkilendirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ve okul öncesi arasında ilişki kurarken sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitimin “bütün” olduğu ve “okul öncesi eğitime sınıf dışı öğretimin çeşitlilik kazandırdığı” üzerinde durmuşlardır. M1 bu ilişkinin “destekleyici” yönde olduğunu açıklarken, M8 de bu görüşü desteklemektedir. M5 ve M15 “kavrama kolaylığı” M2, M4 ve M5 ise “iç içe” bir ilişki içinde oldukları yönünde ifadelerde bulunmuşlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim teknikleri ile okul öncesi eğitim arasında ilişki kurmalarına yönelik görüşleri müdürlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Genel anlamda okul

öncesi kurum yöneticilerin sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitimin arasındaki ilişkiyi iç içe, bütünsel ve öğretim çeşitliliği açısından algıladıkları görülmüştür.

Sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişki göz önüne alındığında okul öncesi kurum yöneticilerinin bu ilişkiyi tanımlamada “destekleyici” ve “kavrama kolaylığı” kavramları üzerinde çok fazla durmadığı da dikkat çekmektedir. Okul öncesi kurum yöneticilerin paylaştığı olduğu tüm görüşler değerlendirildiğinde okul öncesi kurum yöneticilerin tamamı okul öncesi eğitim ve sınıf dışı öğretim arasında olumlu bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticiler bu ilişkiyi tanımlarken benzer kavramlara yer verdikleri gibi farklı kavramlara da yer vermişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkiyi aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Yani bütün halinde. Çünkü sadece dergi çalışmaları yetmiyor. Kes, katla, yapıdır, şarkı söyle. Bu yeterli değil. Hele hele günümüzde hiç yeterli değil. Çağımız yarış çağı olmuş. O yüzden biz bu sınıfın dışındaki şeylerle de çocuğun bir şeyler öğrenmesi gerektiğini, dış dünyayla ilişki kurması gerektiğini. Hani tabi içerde de kuralları öğretiyoruz ama dışarda da bu kurallara göre hareket edebilecek mi? Bu yüzden bir bütün halinde. Dergi çalışmasının içindeki şeyler yetmiyor. Sınıfın dışındaki şeylerle de birçok şey öğrenebiliyor çocuk. Faydalı bir şey tabi ki.”M2

“Birbiriyle bağlantılıdır. Olmak zorundadır. Çocuğun sosyalleşmesi için.”M5

“Şimdi çocuğun yapısı ve doğası gereği dört duvar arasına sığmıyor bakarsanız. Hele ki zamane çocuğu şu zamanda yetişen nesil daha üst boyuta taşımak istiyor. Sınıf içi etkinliklerde yapılıyor tabii ki ama sınıfın dışında çocuğun zaman zaman aralıklarla gördüğü alanlarda atölye çalışmaları yapmak hem çocuğun dünyasını zenginleştiriyor hem uyarıcı sayısını artırıyor hem de çocuğun gelişiminde hakikaten önemli rol üstleniyor. Biz de sık sık kullanıyoruz işte atölye çalışmaları yapıyoruz bilim sanat atölyesine çıkıyoruz. Orada bizim kullanılmayan teknolojik aletler var. İşte yazıcıdan fırına kadar çocukları arada sırada oraya götürüp tornavida veriyoruz ellerine ve videoları sökerek parçalarını incelemelerini sağlıyoruz.”M7

“Çocuklar dört duvar arasındalar maalesef ki, eğitim sürecinde günümüz şartları gerektirdiğince eskiden daha çok alan oyunları yapıyorlardı Çocuklar Bahçe oyunları dışarı oyunları şu an maalesef dört duvar arasında aldık çocukları. Bu da belli bir süre sonra çocuklar da bıkkınlığa işte yorgunluğa ve streslerini enerjilerini atamamaya sebep

oluyor. Ama sınıf etkinlikleri geçtiğimiz zaman hem mekân değişikliği hem yapılan aktivitelerinin farklılıkları çocuklarda daha çok ilgi uyandırıyor diyebilirim.” M8

“Sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişki” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “destekleyici”, “bütünsel”, “öğretim çeşitliliği” ve “kavrama kolaylığı” kodları olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticilerinin genel olarak en çok üzerinde durdukları kod ise “bütünsel” kodu olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak paydada değerlendirildiğinde, sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin her iki grubunda çoğunluğu tarafından “bütünsel” olarak ifade edildiğini görülmüştür. Bununla birlikte “kavrama kolaylığı” görüşü de ön plana çıkmaktadır. “Doğru orantılı” ve “bütünsel” görüşleri sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin açıklanmasında okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavramlar üzerinde durmamışlardır. “Destekleyici” görüşü ise sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin açıklanmasında okul öncesi kurum yöneticilerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi öğretmenleri ifadelerinde bu kavram üzerinde durmamışlardır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

1.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİM ORTAMLARI

Tablo 7. Sınıf Dışı Öğretim Ortamlarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim Ortamları	Tarihi ve Kültürel Alanlar	6
		Sosyal Alanlar	3
		Bahçe\Açık Alan	3
		Doğal Alanlar	3
		Ortak Alanlar	2

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretimin hangi ortamlarda geçirildiğine yönelik” yaptığı açıklamalarda farklılıklar görüldüğü tespit edilmiştir. Bazı öğretmenler sınıf dışı öğretim ortamlarını ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir kısmı, sınıf dışı öğretimi okul dışı alanlarda yapılan etkinlikler olarak algılamaktadırlar. Bir kısmı ise açık alanda yapılan etkinliklerin tamamının sınıf

dışı öğretim tekniklerinin kapsamına girdiğini ifade etmektedir. Okul Öncesi öğretmenlerinin genelinde sınıf dışı öğretimin daha çok okul dışı ortamlarda yapılan etkinlikler olarak algıladığı görülse de “sınıf dışındaki herhangi bir alanda”, okulda ki ortak alanlarda da (yemekhane, koridor, oyun salonu vs.) yapılacağı üzerinde özellikle Ö10ve Ö7 durmuştur. Özellikle bir okul öncesi öğretmenin “sınıf dışı etkinliklerin tamamen doğal alanlarda geçirilmesi gerektiğine” dair görüşlerinin olduğu görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin çoğu “Tarihi ve sosyal alanlar” üzerine değinmektedirler.

Ö3 sosyal alanların, Ö4doğal alanların, Ö5tarihi ve kültürel alanların ve Ö8ise çocukların deneyim kazandıkları tüm alanların sınıf dışı öğretimde mekân\alan olarak kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim alanlarını kullanma ve tanımaya yönelik bilgileri, öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim alanlarının okul dışı alanlarda yoğunlaştığı bütün öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Genel anlamda okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim alanlarını açık alan, okul dışı alan olarak algıladıkları görülmüştür. Ö7okuldaki mutfağa ve Ö10 ise okulun bahçesinde ya da herhangi bir yerinde oluşturulan geçici ve doğal bir atölyeye dikkat çekmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin özellikle okul dışı alanlara yönelik bir algısının olduğunu göstermektedir.

Okul dışı alanların ve okul bahçesinin sınıf dışı öğretim alanlarını tanımlama da önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Özellikle Ö1’in sınıf dışı öğretim alanlarına yönelik “mekân değişikliği” ifadesi de öğretmenlerin genelinde “sınıf dışı öğretim alanlarını “değişik ve farklı alanlar” olarak algıladıkları yorumunu desteklemektedir. Okul öncesi öğretmenlerin “sınıf dışı öğretimin hangi alanlarda geçirildiğine yönelik görüşlerini” aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Yani şöyle çalıştığımız yerde mesela planlarımıza göre çeşitli yerlere gezdik ama şu an Kovid’den dolayı hani o tarz yerlere gidemediğimizden dolayı bu sene hiçbir şey yapamadık. Daha öncesinde müzelere daha çok gitmeye çalıştık alan gezilerinde genelde orman yürüyüşlerini falan tercih ettim. Bu süreçte de okulumuzun bahçesini tercih ediyoruz.” Ö4

“Hastalığa denk geldiği için pek fazla bir şey yapamadık maalesef. Sadece birkaç tane gezimiz olmuştur geziye gitmiştik müze gezisi hayvanat bahçesine gitmiştik. Bir de

matbaaya gitmiştik. Ondan sonra kesildi zaten eğitim hayatına ara vermek durumunda kaldık. Ama veli görüşmeleri devam ediyor bu arada.” Ö5

“Bahçemize çıkıyoruz onun dışında gezi etkinliklerimiz olduğu zaman onlara katılıyoruz. Tiyatroya, sinemaya gidebiliyoruz. Şu an gidemiyoruz ama genel olarak yaptığımız şeyler bunlar. Genel olarak öz bakım becerilerine yönelik etkinlikleri yapıyoruz sınıf dışında. İşte mutfağa indiğimizde çocuklar yemeklerini kendileri alıp, boş tabaklarını kendileri bırakıyorlar.” Ö7

“Dediğim gibi sınıfın dışındaki tüm etkinlikler sınıf dışı öğretime giriyor zaten. Mesela biz bugün taş atölyesi kurduk. Çocuklar kendi isteğine göre boyadılar ve onlara tamamen hayal güçlerini koyarak şekiller nesneler çıkardılar ve bundan büyük keyif aldılar. Hem bu sayede bir sanat oluşturmuş oldular hem de o anı güzelce değerlendirmiş olduk.” Ö10

“Yani normal burada saydıklarım gibi, bahçe oyunları, eskiden çocukluğumuzda oynadığımız oyunlar gibi, sonra laboratuvar sınıfında yaptığımız deneyler, fen ve doğa etkinliklerinde yaptığımız çalışmalar. Bunlar mekân değişikliği olduğu için daha güzel oluyor. Sınıfta oynadığımız bir oyunla oyun odasında ya da bahçede oynadığımız bir oyun daha farklı oluyor; mekân değişikliği olduğu için daha güzel oluyor. Mesela sınıftaki bir deneyi laboratuvara taşıdığımız zaman ya da o deneyi bahçede yaptığımız zaman çocuklar için farklı oluyor. Farklı bir ortam çocukta daha güzel izlenimler bırakıyor.” Ö1

“Gezileri en çok kullandık. Mesela müzede bir sınıf dışı etkinliği ama gezilerde çocuk dokunamadığı için sınırlı oluyor. Daha önceki çalıştığım kurumda bağı bahçesi olan kişilerle anlaşılıp, buralara yakın kırsal kesimlerle oralara gidiyoruz. Orda hayvanlar oluyor, bitkiler, ağaçlar oluyor, salıncaklar oluyor. Çocuk gidip tavuğun yumurtasını da aldı sıcak sıcak, kuzuyu da sevdi, salıncağına da bindi. Sonra toprağını kazdı, solucanlar çıktı. Onu alıp sınıfa getirdik. Burada besledik. Onu inceledik. Sınıf dışı etkinlikler bence sadece bak, gez olmamalı. Daha çok dokunsala yönelik olmalı.” Ö2

Tablo 8. Sınıf Dışı Öğretim Ortamlarına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim Ortamları	Sosyal Alanlar	4
		Atölyeler	3
		Bahçe\Açık Alan	2
		Tarihi ve Kültürel Alanlar	2
		Doğal Alanlar	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretimin hangi ortamlarda geçirildiğine yönelik” yaptığı açıklamalarda farklılıklar görüldüğü tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ortamlarını ifade ederken birden fazla kod kullanmışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin tamamı sınıf dışı öğretimi okul dışı alanlarda yapılan etkinlikler olarak algılamaktadırlar. Okul öncesi kurum yöneticileri okul içinde yapılan sınıf dışı etkinlik alanlarına değinmemişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin tamamında sınıf dışı öğretimin daha çok okul dışı ortamlarda yapılan etkinlikler olarak algıladığı görülse de özellikle bir okul öncesi kurum yöneticisinin “sınıf dışı etkinliklerin tamamen doğal alanlarda geçirilmesi gerektiğine” dair görüşlerinin olduğu görülmüştür. Okul öncesi kurum yöneticilerinin görüşleri incelendiğinde okul öncesi kurum yöneticilerin çoğu “sosyal alanlar” üzerine değinmektedirler.

M7, M6 ve M2 sınıf dışı etkinlikleri kapsamayan yine sınıf içi etkinlikler dahilinde olan atölye ortamından sınıf dışı öğretim alanı olarak bahsetmişlerdir. M6 doğal alanların, M1 ve M3 tarihi ve kültürel alanların sınıf dışı öğretimde mekân\alan olarak kullanılabileceğini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim alanlarını kullanma ve tanımaya yönelik bilgileri, öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim alanlarının tamamen okul dışı alanlarda yoğunlaştığı bütün yöneticiler tarafından ifade edilmiştir. Genel anlamda okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim alanlarını açık alan, okul dışı alan olarak algıladıkları görülmüştür. Araştırma bulguları okul öncesi kurum yöneticilerin özellikle okul dışı alanlara yönelik bir algısının olduğunu göstermektedir.

Okul dışı alanların ve okul bahçesinin sınıf dışı öğretim alanlarını tanımlama da önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Özellikle M7, M6 ve M2’nin sınıf dışı etkinlikleri kapsamayan yine sınıf içi etkinlikler dahilinde olan atölye ortamından sınıf dışı öğretim alanı olarak bahsetmiş olmaları müdürlerin genel anlamda sınıf dışı ortamları

kısıtlı olarak algıladıkları yorumunu desteklemektedir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretimin hangi alanlarda geçirildiğine yönelik görüşlerini” aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

*“Hep branş derslerine ağırlık veriyoruz biz, 10’a yakın branş dersi var. Dışarı etkinlikleri yapıyoruz 2 hatta da bir. (Neler yaptınız?) gezi gözlem olarak söyleyeyim. Akvaryuma, pikniğe, tiyatroya, sinema gibi şeylere 2 haftada bir gidiyoruz.”*M2

“Mesela kütüphaneler haftasında, çocuklara kitapları sadece burada göstermedim, kütüphaneye, çocuk kütüphanelerine götürdüm. Mesela en basitinden yaşlılar haftasında yaşlıları sadece burada drama etmedim, huzurevlerinden randevu aldım. Belediyelerin huzur evleri var. Sağ olsunlar kabul ediyorlar. Onları, çocukların velilerinden rica ettim çoraplar istedim, lifler koydular, küçük hediyeler hazırladık. Hep beraber onların yanına gittik, oturduk, sohbet ettik. Hem de orda neler yapıldığını öğrendik. Bu şekilde geçirdik. Başka, havuza gidiyoruz mesela yüzmek için o Herkesin yaptığı bir etkinlik. Tiyatrolara gidiyoruz. Hem ücretli yapıyorum okulun içerisinde hem ücretsiz belediyelerin yaptığı yerlerden randevu alıyorum o randevu aldığım yerlerde tiyatro etkinliğini gösteriyorum. Onun haricinde ne yaptım başka, Ata parka götürüyorum altın parka özür dilerim. Hem at biniyoruz hem doğa ile iç içe geçiriyoruz zamanımızı. Kendimiz randevu alıyoruz. Hem orada değerlendiriyoruz hem de o alanda çalışanlarla sohbet ediyoruz hayvanları görüyoruz bu şekilde de geçirdiğim oluyor.” M3

“Daha çok bahçeyi kullanıyoruz. Gezilerimiz oluyor. Özellikle küçük yaşta mesela şöyle bir, etkinliğimiz var. Sinemayı tiyatroyu ben mesela okulun içine alıyorum. Küçük yaş itibarıyla, oradan başlıyoruz. Önce bizim alanımızda çocuk bunlara alışıyor sonra dış mekanlara götürüyoruz çocukları.” M4

“Ekolojik bahçe çalışmaları yaptırdım çocuklara. Atölyeler kurdurdum. Çanak çömlek atölyesi olsun. Halı dokuma atölyesi olsun. İşte seramik atölyesi vs. Bunları yaptırdım. Onun dışında, çok ciddi aktivitelere götürdüm çocukları. Deney merkezlerine, bilim merkezlerine, gezi gözlem alanlarına, pikniklere vs. buraların hepsi bence ayrı bir başlık altında sınıf dışı öğrenme ortamı.” M6

“Dediğim gibi mutfak atölyesi çalışmaları yaptık. Geziler düzenliyoruz konuyla paralel, müzelere götürüyoruz. İşte hayvanlar konusunu işlediğimiz zaman tabiat müzesine götürüyoruz. Atölye çalışmaları yapıyoruz., çocukların farklı deneyimler kazanabilmesi adına. Sanat atölyeleri yapıyoruz. Onun haricinde değerler atölyesi yapıyoruz. Mümkün mertebe zaten çocuk bunu da kabul etmiyor, sınıfın içinde sürekli

duran, sürekli dön dolaş aynı etkinlikleri yap çocuk bunu kabul etmiyor zaten ve bir süre sonra, başka çalışmalara yönelmeniz gerekiyor. Yenilikleri takip etmeniz gerekiyor. Bahçe etkinlikleri yapıyoruz yaz geldiğinde daha çok sulu oyunlar oynuyoruz, grup oyunları. Yaptığımız çalışmalar bu çerçevede.” M7

“Sınıf dışı öğretim ortamları” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “sosyal alanlar”, “tarihi ve kültürel alanlar”, “bahçe\açık alan” ve “doğal alanlar” kodları olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticilerinin genel olarak en çok üzerinde durdukları kod ise “tarihi ve kültürel alanlar” kodu olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, sınıf dışı öğretimin daha çok “tarihi ve kültürel ortamlarda geçirildiğine dair görüşlerin yoğunlaştığını görmekteyiz. Bununla birlikte “sosyal alanlar” kodu da ön plana çıkmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde “ortak alanlar” tabiri sınıf dışı öğretim ortamları arasında yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavram üzerinde durmamışlardır. Genel anlamıyla farklı bir sınıf içerisini kastetmesinden dolayı sınıf dışı alan olarak kabul görmeyen “atölyeler” tabiri ise sınıf dışı öğretim ortamı olarak okul öncesi kurum yöneticilerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi öğretmenleri ifadelerinde bu kavram üzerinde durmamışlardır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

1.4. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN TERCİH EDİLMEME DURUMU

Tablo 9.Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilmeme Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilmeme Durumu	Uygulama Zorluğu	5
		Sorumluluk Fazlalığı	3
		Güvenlik Riski	2
		Salgın	2
		Yaş Düzeyi	1
		Maddi Yetersizlik	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde neden tercih edilmediğine yönelik görüşlerinin” farklılıklar gösterdiği tespit

edilmiştir. Bazı öğretmenler sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme durumunu ifade ederken birden fazla görüş belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin büyük kısmı sınıf dışı öğretimin okul öncesi eğitimde neden tercih edilmediğinin sebebini “uygulamada yaşanan zorluk” olarak ifade etmişlerdir. Bir kısmı ise sınıf dışı öğretimde sorumluluğun sınıf içi öğretime nazaran daha fazla olduğunu ifade etmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin genelinde sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme nedeninin uygulama da zorluk yaşanması olarak görülse de “güvenlik riskinin de” bulunduğu üzerinde özellikle Ö6 ve Ö10 durmuştur. Bir okul öncesi öğretmenin sınıf dışı öğretimin tercih edilmemesine “okul öncesi sınıfının yaş düzeyini” neden olarak belirttiği görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinde “maddi yetersizliği” deneden olarak gösterdiklerine değinmektedirler.

Ö3 sorumluluğun fazla olmasından, Ö4 yaş düzeyine bağlı etmenlerden, Ö7 zaman sorunundan ve Ö6 ise sınıf dışı eğitimin yeni bir alan olmasından ve kullanım alanlarının kısıtlı olmasından kaynaklı nedenlere değinmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretimin neden tercih edilmediğine yönelik görüşlerinin öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilmeme nedeninin “uygulama esnasında yaşanan zorlukta” yoğunlaştığı öğretmenlerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Genel anlamda okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin tercih edilmemesine neden olarak uygulamada yaşanan zorluk ve sorumluluğun fazla olması olarak belirttikleri görülmüştür. Ö4maddi yetersizlikten ve Ö9çocukları sınıf dışında kontrol etmenin zorluğundan kaynaklı nedenlere dikkat çekmektedir. Özellikle Ö8 okul öncesi eğitimde sınıf dışı etkinliklerin tercih edilmemesini kabul etmeyerek okul öncesinde sınıf dışı öğretim tekniklerinin önemine değinmiştir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilmeme durumlarını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Şöyle olabilir mi? Acaba öğretmenlerimiz biraz zorlandığı için olabilir mi o yüzden tercih edilmediğini düşünüyorum. Peki nasıl zorluklar yaşıyor? Mesela sınıf şube sayısı çok fazlaysa önüne geçemiyor tek bir öğretmen. Mutlaka yardımcı öğretmenleri olmak zorunda çünkü yaşları küçük olduğu için çok merak ediyorlar ve çok soru soruyorlar O yüzden de tek bir öğretmenimiz onu şey yapamıyor anda desteklenmiyor.” Ö4

“Çünkü bizim ülkemizde veli ile iş birliği yapmak çok zor hocam. Veli okula gönderdikten Sonra dışarıda kendi işlerini halletmek için dışarıda bir alan oluşturduğunu düşünüyor. Onun haricinde de çocuklar Eve gittikten sonra işten geldiği için zaten ilgilendiği bir alan olduğunu düşünüyor o yüzden ortak çalışmak zorlaşıyor. Onun haricinde okullarda bunu yapmak da zor. Çünkü maddi yetersizlikler olabiliyor ya da kişisel sebepler. Kişinin kendi sebepleri. Ama ülkemizde yaygın olmamasının sebebi daha önceden kullanılmamış olması. Biz geleneksel yöntemlerle eğitim verdiğimiz için.” Ö5

“Belki şu olabilir çocukları sınıfın dışında yani okul dışında diyeyim toparlamak biraz daha zor olduğu için olabilir belki güvenlik açısından yani çocukların. Hani olur ya Allah muhafaza hani kaybolma riski durumunda böyle riskler belki göz önüne alınmıyor olabilir. Bu yüzden istenmiyor olabilir.” Ö6

“Türk insanı olarak aceleci davranıyoruz biraz. Bunun da etkisi var biraz. Aslında zaman vermemiz gerekiyor çocuklara ama zamanımız çok dar genel olarak. İşte yapılacak bir kalıp içerisindeyiz. Öz bakımlarını biz yapmaya çalışıyoruz, çocuklara biz vakit vermiyoruz. Çocuklara fazla vakit vermiyoruz.” Ö7

“Tercih edilmiyor muymuş? (Yani daha az tercih ediliyormuş). Bence süreçte yani bizi baz alırsak biz sınıf dışı öğretim teknikleri çok fazla seviyoruz. Kurallı oyunlar, kuralsız oyunlar, doğada paylaşım, doğaçlama, drama yapabilirsiniz, müziği bahçeye taşıyabilirsiniz. Fen zaten bahçede. Siz zaten bir feni ne kadar içeride kapalı alanda yapabilirsiniz. Bir kuluçka sürecini, bir tavuğun bizim kümesimiz var tavuklarımız, hayvanlarımız var tavşanlarımız var gözlemlene, tüy dökme mevsimleri, ağaçların klorofil eksikliği ya da fazlalığı ya da yaprakları sonbahar kış mevsimi toprağın değişimi, doğadaki değişim bunların hepsi bence doğa da öğrenilmeli o yüzden ben birazdan tercih edilmeme kısmını kabul etmiyorum galiba o istediğiniz kısımda ben yokum.” Ö8

“Çocukların çok dikkati dağılıyor olabilir. Çocuklar dışarıda çok daha fazla etken var ve sınıf içi daha küçük. Daha çok toparlanabilecek durumda. Sınıfın dışında çocukların özgürlük alanları çok daha geniş toparlanması zor olduğundandır diye düşünüyorum ama daha çok tercih ediyorum ben.” Ö9

“Uygun ortam olmadığı için. Bence en büyük sebep bu. Bir de çocukları kontrol etmek zor oluyor.” Ö1

“Çünkü zor, kolay değil. 15-20 çocuğu sınıf içerisinde idare etmek zaten zor, bir de bu kadar çocukla uygulamalı etkinlikler yapmak daha zor. Ve büyük yükümlülük; çocuk kaçtı mı? Kayboldu mu? Bunlar hep dezavantaj olarak görünüyor.” Ö2

Tablo 10. Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilmeme Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilmeme Durumu	Güvenlik Riski	3
		Uygulama Zorluğu	3
		Öğretim Planı	2
		Maddi Yetersizlik	2
		Aile Tutumu	2
		Öğrenci Tutumu	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinin görüşlerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde neden tercih edilmediğine yönelik görüşlerinin” farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme durumunu ifade ederken birden fazla görüş belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin büyük kısmı sınıf dışı öğretimin okul öncesi eğitimde neden tercih edilmediğinin sebebini “uygulamada yaşanan zorluk” ve “sınıf dışı öğretimi uygulama esnasında oluşan güvenlik riski” olarak ifade etmişlerdir. Bir kısmı ise sınıf dışı öğretimde aile tutumunun sınıf içi öğretime nazaran daha olumsuz olduğunu ifade ederken, iki kurum yöneticisi maddi yetersizliği, iki kurum yöneticisinin ise öğretim planından kaynaklanan yetersizliği tercih edilmeme nedeni olarak belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin genelinde sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme nedeninin uygulama da zorluk yaşanması olarak görülse de “güvenlik riskinin” de bulunduğu üzerinde özellikle M3, M5 ve M4 durmuştur. Bir okul öncesi kurum yöneticisinin sınıf dışı öğretimin tercih edilmemesine “okul öncesi çocuklarının tutumunu” neden olarak belirttiği görülmüştür. Okul öncesi kurum yöneticilerinin görüşlerinde “maddi yetersizliği” de neden olarak gördüklerine değinmektedirler.

M1 aile tutumundan, M2 öğrenci tutumundan, M3 güvenlik riskinden ve M6 ise sınıf dışı eğitim planını doğrultusunda alınması gereken izin ve gerekli prosedürün uygulama zorluğunun ve kullanım alanlarının kısıtlı olmasından kaynaklı nedenlere değinmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin neden tercih edilmediğine yönelik görüşlerinin okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına

bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilmeme nedeninin “uygulama esnasında yaşanan zorlukta” ve “uygulama esnasındaki güvenlik riskinden” kaynaklı olduğunda yoğunlaşıldığı okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Genel anlamda okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin tercih edilmemesine neden olarak uygulamada yaşanan zorluk ve sorumluluğun fazla olması olarak belirttikleri görülmüştür. M7 maddi yetersizlikten ve M4 çocukları sınıf dışında kontrol etmenin zorluğundan kaynaklı nedenlere dikkat çekmektedir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilmeme durumlarını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Biraz eğitim sistemimizden kaynaklı diye düşünüyorum. Hani biraz böyle alışla gelmiş. Sınıfta yırtma, boyama, yapıştırma yapsın. Veli de buna alıştı tabi. Ama bunda biraz da Ankara’nın kış şartları çok çetin geçiyor, bu yüzden de çok fazla okul dışına çıkamıyoruz diye düşünüyorum. Hani biz bunu planlasak bile aileler üşütür hasta olur, terler bir şey olur falan diye düşünüyor. Doğa temelli okulları araştırıyoruz ama ne kadar uygulayabiliriz, aileler buna ne kadar evet der açıkçası bunu da düşünüyorum. Özellikle Saray bölgesinde, yeni bir eğitim metoduna açık değil gibiler. Bir şey yaptığın zaman niye böyle yapıyorsun şöyle yapın diye eleştirilebiliyoruz. Ha bu bizim çok önemli değil, biz kendi eğitim sistemimizi uygulamaya çalışıyoruz ama bir yerde de özel okul olduğumuz için ticari olarak da hani göz önünde bulundurmak durumundayız açıkçası. Yani bugün ben diyelim ki üç günde bir çocukları alsam doğaya çıksam veliler muhtemelen çocukları çekip alabilirlerde. Böyle bir endişemiz var açıkçası. Belki de biraz da bu etkiliyor.” M1

“Sınıfta öğrencileri kontrol etmek kolay. Öğretilen şey basit. Ama dışarı çıktığınızda, sınıfın dışında yaptığınız şeyler öğretmenleri yorduğu için. Bence tek nedeni budur. Yoksa faydalı olan bir şeye öğretmenleri itiraz etmesi mantıksız olur. Ki gerçekten çok faydalı sınıf dışında yapılan tekniklerde. Ama öğretmenler belki yorulacağı, uğraşacağı için, istemiyordur.” M2

“Riskleri var. Neden? Çocuklarla gittiğiniz için çoğu veli kabul etmiyor. Neden kabul etmiyor? Velilerin ön yargısından çocuklara çok bir şey olacağından Tedirgin olduğundan dolayı neden tercih etmiyor? kurumlar korkuyorlar götürdüğünüz zaman riski çok büyük çocuk düşebilir kalkabilir merdivenden çıkıyorsunuz, iniyorsunuz herhangi bir trafik alanında kaza geçirebilirsiniz ben okul yöneticisi olarak söylüyorum.

Bunların başına ben kendim geçerek devam ediyorum ben olmadan öğretmenler tek başına yollayamıyorum. Ama kurumların neyi kabul etmediğini söyleyeyim size. Bizim Türk halkının çok fazla koruyucu olması, velilerin çok fazla didiklemesi hani götürüyorsunuz kaç kişi götürüyorsunuz? Nasıl götürüyorsunuz? gibi. Kimi kurum yöneticisi de bunu kabul etmek istemediğinden bu riske girmek istemediğinden tercih etmiyor.” M3

“Bizim için bakarsan yorgunluk oluyor. Çünkü sınıf dışında çocuğu kolay zapt etmek, koordine etmek çok da kolay bir şey değil. Özellikle küçük yaşlarda. Zor oluyor, öğretmen için yorucu olabiliyor. Ama çocukların kazanımları açısından çok etkili olduğunu düşünüyorum. Denge de tutmaya çalışıyorum. Ayda 2kez gezilerimiz oluyordu bizim. Şu an hiçbir şey yapamadığımız için. Bir tanesini okul içinde yapabiliyorsak bir tanesini okul dışında yapabiliyorduk.” M4

“Ben hepsini tercih ediyorum. Tercih edilmeme nedeni de birincisi şu: bağlı bulunduğumuz milli eğitim müdürlüğünde, herhangi bir geziye vs. gideceğimiz zaman, izin almamız gerekiyor. Velilerden de yine aynı şekilde. Güvenlik noktasında, endişelerimiz olduğu için daha kısıtlı davranıyoruz.” M6

“Bizim Türk insanın aile yapısına biraz bağlı. Normalde sağlıksal açıdan her çocuğun hava şartları ne olursa olsun günde 10 dakika 15 dakika da olsa kış mevsiminde de olsa dışarıya çıkması gerekiyor. Ama bizim Türk aile yapısı öyle değil. Koruyucu ailelerimiz var bizim. Aman hasta olur üşür. Geziye gidiyoruz başına bir şey gelir mi gibi tedirginliklerinden dolayı, özellikle özel kurumlar için söylüyorum, ister istemez veliye göre şekillendiğimiz için biraz geri plana atmak durumunda kalıyoruz. Neden? Velinin beklentisini karşılayabilmek için hani bu düşüncelerini genişletse aileler çok daha güzel şeyler olacak diye düşünüyorum.” M8

“Sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “zorluk durumu”, “maddi yetersizlik” ve “güvenlik riski” kodları olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticilerinin genel olarak en çok üzerinde durdukları kod ise “zorluk durumu” kodu olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, “sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme” durumu her iki grubunda çoğunluğu tarafından “zorluk durumu” olarak ifade edildiğini görmekteyiz. Bununla birlikte “güvenlik riski” kodu da ön plana çıkmaktadır. “Sorumluluk fazlalığı” ve “yaş düzeyi” tabirleri “sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme”

nedenlerinin açıklanmasında, okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavramlar üzerinde durmamışlardır. “Aile tutumu”, “öğrenci tutumu” ve “öğretim planı” tabirleri ise “Sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme” nedenlerinin açıklanmasında okul öncesi kurum yöneticilerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi öğretmenleri ifadelerinde bu kodlar üzerinde durmamışlardır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

1.5. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN TERCİH EDİLME DURUMU

Tablo 11. Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilme Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilme Durumu	Doğal Öğrenme Ortamı	4
		Bütünsel Öğrenme Fırsatı	3
		Kalıcı Öğrenme Fırsatı	3
		Uyarıcı Çeşitliliği	2
		Pratik	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde neden tercih ettiklerine yönelik görüşlerinin” farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı öğretmenler sınıf dışı öğretimin tercih edilme durumunu ifade ederken birden fazla görüş belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin büyük kısmı sınıf dışı öğretimin okul öncesi eğitimde tercih edilme sebebini “çocuklara öğrenmede doğal ortam sunması” olarak ifade etmişlerdir. Bir kısmı ise sınıf dışı öğretimde bütünsel öğrenme fırsatının sınıf içi öğretime nazaran daha fazla olduğunu ifade etmektedir. Okul Öncesi öğretmenlerinin genelinde sınıf dışı öğretimin tercih edilme nedeninin doğal öğrenme ortamı sunması olarak görülse de “eğitim-öğretimde pratiklik” sunması üzerinde özellikle Ö5 durmuştur. Birkaç okul öncesi öğretmenin sınıf dışı öğretimin tercih edilmesine “uyarıcı çeşitliliği sunmasını” neden olarak belirttiği görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinde “kalıcı ve bütünsel öğrenme fırsatlarını” da neden olarak gösterdiklerine değinmektedirler.

Ö5 çocuğu doğal gözlemlene imkânı sunmasından, Ö1 çocuklar üzerinde olumlu etki bırakmasından, Ö10 yaşayarak öğrenme fırsatı sunmasından ve Ö6 ise öz bakım becerisi kazanma fırsatı sunmasından kaynaklı nedenlerden dolayı tercih ettiklerine değinmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretimin neden tercih edildiğine

yönelik görüşleri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilme nedeninin “doğal öğrenme ortamı sunması” üzerinde yoğunlaştığı öğretmenlerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Genel anlamda okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin tercih edilmesine doğal öğrenme ortamı sunması, kalıcı ve bütünsel öğrenme fırsatı sunmasını neden olarak belirttikleri görülmüştür. Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilme durumlarını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Hayata pratik bir katkısının olması. Gözlemleme fırsatının yüksek olması çocukların gelişimine bire bir katkı sağlaması ve deneyimleyerek yaşayarak öğrenmesine katkı sağlaması artı, öğretmenin de gözlemine geliştiriyor çocuğu dışarıda gördüğü için.” Ö5

“Sınıfta öğrenilen sınıfta öğrenilen bilgilerin sınıfta öğrenilen dersin dışarıda görsel açısından duyuşal Görsel işitsel açıdan çok daha faydalı olabilir pekiştirilebilir bu sayede. Yani çocuk sınıfta evet bir ders görüyor ama onu hayvanat bahçesinde atıyorum hayvanları görerek duyuşal olarak onları işiterek belki çok daha güzel bir şekilde öğrendiği şey pekişir.” Ö6

“İşte bunlar, bütün hepsi. Nedeni çocuğun yaşayarak öğrenmesi, dokunma hissetmesi. Demin de söylediğim gibi aynı zamanda çocuğu deneyim kazanması Şimdi siz bir şey öğrenmek istiyorsanız çocukta mutlaka bir iz bırakmak istiyorsunuz çocuk onu mutlaka hayatın bir parçasını bunu yaşayarak öğrenmeli bunu ilk başta değil mi? Yani çocuk sadece ezberlediğiniz bir şeyi, tekrar ettiğiniz bir şeyi sadece tekrar ederek öğrenmesi bence çocuğa yapılan büyük bir haksızlık olarak düşünüyorum. Bu süreçte bizim çocuklarımız yaşayarak dokunarak öğrenen çocuklar. Bu tür etkinliklere biz önem veriyoruz.” Ö8

“Daha çok dışarıda öz bakım becerisi yaşam becerisi ben çocukların kendini dışarıda bulduğuna inanıyorum yani toprakla ağaçla tüm doğal eşyalarına doğal materyallerle çocuğundan çok bütünleşebileceğini düşünüyorum o yüzden.” Ö9

“Çocukların daha iyi görüp daha kalıcı bir şekilde öğrenebilmeleri için, öğretmek istiyorsak çocuklarımıza yerinde görmeleri yaşayarak öğrenmeleri daha faydalı oluyor. Çünkü akıllarına daha iyi kalıyor. Öğretmenimiz bunu şekilde yapmıştık bu olaydı diyerek daha kalıcı eğitimde sağlamış oluyoruz.” Ö10

Tablo 12. Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilme Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul öncesi kurum yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilme Durumu	Uyarıcı Çeşitliliği	4
		Doğal Öğrenme Ortamı	3
		Kalıcı Öğrenme Fırsatı	2
		Bütünsel Öğrenme Fırsatı	2
		Eğlenerek Öğrenme Fırsatı	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinin görüşlerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde neden tercih ettiklerine yönelik görüşlerinin” farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı öğretimin tercih edilme durumunu ifade ederken birden fazla görüş belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin büyük kısmı sınıf dışı öğretimin okul öncesi eğitimde tercih edilme sebebini “çocuklara öğrenmede uyarıcı çeşitliliği sunması” olarak ifade etmişlerdir. Bir kısmı ise sınıf dışı öğretimde doğal öğrenme ortamının sınıf içi öğretime nazaran daha fazla olduğunu ifade ederken sadece bir yönetici sınıf dışı öğretimin çocuğa “eğlenerek öğrenme fırsatı sunmasını” neden olarak belirtmiştir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin en fazla sınıf dışı öğretimin tercih edilme nedeni olarak uyarıcı çeşitliliği sunmasını göstermiş olsalar da “eğlenerek öğrenme fırsatı” sunması üzerinde özellikle M5 durmuştur. Birkaç okul öncesi kurum yöneticisinin sınıf dışı öğretimin tercih edilmesine “kalıcı ve bütünsel öğrenme fırsatı sunmasını” neden olarak belirttiği görülmüştür.

M4 çocuğa özgürlük tanınmasından, M2 çocuklara farklı öğrenme alanları sunmasından, M1doğal öğretim şekli olmasından veM6 ise öğretmene çocuğu doğal gözlemlene fırsatı sunmasından kaynaklı nedenlerden dolayı tercih ettiklerine değinmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin neden tercih edildiğine yönelik görüşleri okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilme nedeninin “uyarıcı çeşitliliği sunması” üzerinde yoğunlaştığı okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Genel anlamda okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin tercih edilmesine uyarıcı çeşitliliği sunması ve doğal öğrenme ortamı sunmasını neden olarak belirttikleri görülmüştür. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde tercih edilme durumlarını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Doğal öğretici olması çok güzel bence aslında hani insanın yaratılışından kaynaklı doğal bir öğretim şekli aslında doğal bir eğitim şekli bence. Ben onu savunuyorum zaten ki bir de sağlık açısından da her çocuğun en iki buçuk saat dışarıda olmasını savunan bir insanım. Ama yani dediğim gibi bu artılara çok fazla, keşke evde tabii imkanlar el verse belki kış şartları belki bu kadar olumsuz olmazsa, belki yani eğitimin büyük bir kısmı dışarıda yapılabilir aslında. Ama bizim şartlarımıza bu biraz zor gibi görünüyor.”M1

“Çocuğu özellikle hayata hazırlamış oluyor. Anne babanın yanında biraz daha hareketli oldukları için onların tutumları çok doğru olmayabiliyor. Kontrollü oluyor.”M4

“Çocuğun daha serbest ve özgür olduğu an olduğu için çocuğun, tüm psikolojisine. Çocuğun alma şekline daha rahat gözlemleyebiliyorum.”M6

“Çocuğun ihtiyacını karşılamak. Bizde büyük bir okuluz, spor salonumuz var yüzme var hani bu tarz etkinliklerle de çocukları biraz daha dışarı çıkarmaya çalışıyoruz. Eğlenerek öğrenmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Çocuğun ihtiyacı neyse ona göre hareket etmek gerekiyor. Bu yüzden de bu tarz etkinlikler atölyeler yapmaya gayret ediyoruz.”M7

“Farklılık biraz çocuklara farklılık katmak için çocuklara farklılık katmak için hem de hani biraz da öğretimi daha somutlaştırmak için en çok kullandığımız alanlar da. Daha somut bir şekilde oluşturmak için. Edilmeme değil miydi edilmeme bitirdik neden tercih edilmeli daha çok aileden dolayı demiştik de tercih edilme dediğim gibi hani hem somut öğrenme gerçekleştirme yaparak yaşayarak öğrenme atıyorum bir müze gezisine götürüyoruz çocuk Hani okul içerisine sınıf içerisinde sadece anlatarak öğretmekten ziyade daha çok yaşatarak bilgileri gözlemlemesi Ne fırsat vererek eğitim gerçekleştirmek.”M8

“Sınıf dışı öğretimin tercih edilme” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar ‘‘kalıcı öğrenme fırsatı’’, ‘‘doğal öğrenme ortamı’’, ‘‘bütünsel öğrenme fırsatı’’ ve ‘‘uyarıcı çeşitliliği’’ kodları olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticilerinin genel olarak en çok üzerinde durdukları kod ise ‘‘doğal öğrenme ortamı’’ kodu olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, ‘‘sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme’’ durumu her iki grubunda çoğunluğu tarafından ‘‘doğal öğrenme ortamı’’ olarak ifade edildiğini görmekteyiz. Bununla birlikte ‘‘kalıcı ve bütünsel öğrenme’’ kodları da ön plana çıkmaktadır. ‘‘Pratik’’

olması “sınıf dışı öğretimin tercih edilme” nedenlerinin açıklanmasında, okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavram üzerinde durmamışlardır. “Eğlenerek öğrenme fırsatı” ise “sınıf dışı öğretimin tercih edilme” nedenlerinin açıklanmasında okul öncesi kurum yöneticilerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi öğretmenleri ifadelerinde bu kod üzerinde durmamışlardır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

1.6. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN DESTEKLEME DURUMU

Tablo 13. Sınıf Dışı Öğretimin Öğretmenleri Destekleme Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Destekleme Durumu	Uygulama Kolaylığı	4
		Öğretme Kolaylığı	3
		Rehberlik Kolaylığı	3
		Eğlenceli Öğretim	2
		Alternatif Sunma	2

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin öğretmenleri destekleme durumuna yönelik öğretmen görüşlerinin farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı öğretmenler sınıf dışı öğretimin destekleme durumunu ifade ederken birden fazla görüş belirtmişlerdir. Okul öğretmenlerinin birçoğu sınıf dışı öğretimin öğretmenleri destekleme durumuna yönelik görüşleri öğretmenlere öğretme de uygulama kolaylığı sunması şeklinde ifade etmişlerdir. Bir kısmı ise sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanırken öğretmenlere çocuklara rehberlik etme de kolaylık sağladığı ve öğretmene öğretme kolaylığı sağladığını ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf dışı öğretimin onları uygulama kolaylığı sağlaması yönünde desteklediğini düşünse de Ö9 ve Ö10 öğretmenlerin çocuklara eğlenceli öğretim sunması açısından, Ö5 ve Ö1 ise Öğretimde öğretmenlere çeşitli alternatifler sunması bakımından da desteklediği üzerinde durmuşlardır.

Ö8 öğretmene öğretimi planlama kolaylığı sunması, Ö9 kazanımları somutlaştırarak daha hızlı ve kolay öğretim sağlaması, Ö10 çocukların dikkatini çekme ve konsantrasyonlarını sağlaması bakımından desteklediklerine değinmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretimin öğretmenleri destekleme durumlarına yönelik

görüşleri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin öğretmenleri özellikle uygulama kolaylığı sağlaması bakımından desteklediği öğretmenlerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir.

Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim tanımını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Bir öğretmenin gözlem yeteneğini artırıyor. Gözlem yapan öğretmeninde çocuklara rehberlik etmesi kolaylaşır. Çocukları yeteneklerini kendi alanlarında dışarıda gözlemleye bildiği için aile ile görüşebildiği için ya da kıyas yapabildiği için bunları kullandığında çocuğun rehberliğinde daha yetkin olabilir. Çocukların eğitimlerini daha detaylı planlayabilir.” Ö5

“Özellikle öz bakım becerileri geliştiği zaman bize kolaylık sağlıyor. Velilere de kolaylık sağlıyor.” Ö7

“Bir öğretmen olarak gerçekten aslında dürüst bir cevap vereyim, doğru yerde doğru şeyi planlaya biliyorsanız sizin için çok faydalı. Gerçekten size öğretmekte en kolay yollardan bir tanesi bence. Çünkü çocuk akranları ile öğreniyor, görerek öğreniyor, model oluyor öğreniyor, yaşıyor deniyor öğreniyor. Aslında sizin öğretmek için gerektiren çabanızı bence minimuma indiriyor. Tabii ki iyi bir planlama ile.” Ö8

“Kazamım ve göstergeleri çocuklara daha somut bir şekilde vermemize, öğretmek istediğimiz kavramları daha hızlı, verimli ve eğlenceli bir şekilde vermemize yardımcı oluyor.” Ö9

“Şöyle ki çocukların dikkatleri daha kolay toparlanıyor daha fazla bilgileri oluşuyor. Mesela bir mutfak etkinliği oluşturduğumuzda sadece bir şeyleri söylemek yerine gösterdiğimiz zaman hem daha çok eğleniyorlar hem de işe daha böyle odaklanarak daha çok konsantrasyon sağlayarak yapıyorlar daha keyifli oluyor bizim için. Hem onlara farklı bir ortam oluyor hem de daha eğleniyorlar. Başka bir hava başka bir ortam bile daha enerji motive ediyor.” Ö10

“Bize alternatif etkinlikler sağlıyor. Eğitimi daha etkili hale getirmemize yardımcı oluyor. Bizde çocuklardan öğreniyoruz bu sayede. Etkinlikleri planlama konusunda avantaj sağlıyor.” Ö2

Tablo 14. Sınıf Dışı Öğretimin Okul öncesi kurum yöneticilerini Destekleme Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Ön Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Destekleme Durumu	Alternatif Sunma	5
		Reklam	3
		Çocukla Etkili İletişim	3
		Maddi Destek	2
		Gelişen Sisteme Uyma	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin öğretmenleri destekleme durumuna yönelik yönetici görüşlerinin farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı öğretimin destekleme durumunu ifade ederken birden fazla kod kullanmışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin birçoğu sınıf dışı öğretimin okul öncesi kurum yöneticileri destekleme durumuna yönelik görüşleri öğretimde alternatif öğretme yolları sunması şeklinde ifade etmişlerdir. Bir kısmı ise sınıf dışı öğretim tekniklerinin okulun reklam açısını genişlettiği ve bu konuda avantaj sağladığını ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf dışı öğretimin onları uygulama alternatif sunması ve eğitim alanını çeşitlendirmesi yönünde desteklediğini düşünse de M5ve M2okula ek gelir ve maddi destek sağlaması açısından veM2, M4 ve M3 ise okulun eğitim vizyonunu geliştirip, yeni alternatifler sunması bakımından okulu reklam açısından da desteklediği üzerinde durmuşlardır.

M1 sınıf dışı etkinliklerin müdürlere de eğlenme fırsatı sunması, Ö9 kazanımları somutlaştırarak daha hızlı ve kolay öğretim sağlaması, M5 sınıf dışı etkinliklere katılan müdürlere öğretmenlere sunduğu gibi çocukları gözlemleme imkânı vermesi bakımından desteklediğine değinmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin okul öncesi kurum yöneticileri destekleme durumlarına yönelik görüşleri okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin öğretmenleri özellikle uygulamada alternatif sunması bakımından desteklediği okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. M6 sınıf dışı öğretimin müdürleri desteklemediği, aksine müdürleri daha fazla sorumluluk altına soktuğu yönünde görüş belirtmiştir.

Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tanımını aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Çocuklar bir kere Çok eğleniyorlar onlar örneğin çok severek yapıyorlar bunu. Çünkü insan yaratılışına o kadar uygun ki açık hava temiz hava, doğal ortam güneş görmek ve çocuklar enerjik dolu oldukları için enerjilerini daha rahat atabiliyorlar dışarıda. Tabi dar sınıflarda bu çok mümkün olmuyor.” M1

“Bana ne katıyor? bir kere o çocuğun gözündeki o ışığı görüyorsunuz. Gittiği yerde anlatabiliyor. Mesela bana bir hafta on gün boyunca kütüphaneyi anlatıyor. Ama burada ne yapabiliyor? Burada yaptığı bir gün, iki gün işte biz ne yaptık deyip geçiyor ama oradaki kişilere ilgilendiği şekli eğer gerçekten dediğim gibi mesela kütüphaneler haftasında bir kitap ayracı yapması o kütüphanedeki çalışanın oradaki kitapları istediği gibi incelemesi okuması oradaki kişinin de bir hikâye okuması onlarla bunu uzun süre hafızasında yer ediyor. Yaşlılar haftasında gittiği yeri mesela en basitinden onların mesela yaşların olduğunu biliyor evde mesela en fazla dedesi babaannesi ama gittiğin yerde bir sürü yaşlı görüyor giderken biz bunu şimdi anlatıyoruz gitmeden önce de anlatıyoruz yaşların neden burada olduğunu ne yapmamız gerektiğini ona nasıl davranmamız gerektiğini onlar da mesela Çocuklarda uzun süre hafızasında kalıyor Sizin burada içte yaptığınız etkinlik kısa süreli oluyor uzun süreli olmuyor çocuğun hafızasında ama dışarıda yaptığı etkinlik çocuğun hafızasını uzun süre yere yer ediniyor. Mesela sihirbaz çağırıyorsunuz, onun görsel bir şey yaptığı gerçekten aklında kalıyor ve bunları gelip bize anlatıyor. Bu da bizim onlar hakkında bilgi edinmemize, neleri sevip sevmedikleri, neler öğrendikleri hakkında bilgi edinmemize fırsat veriyor. Sınıf içinde çoğu şey kısa kalıyor.sd etkinlerle grupla olan ilişkisini görüyorum. Gruba uyum sağlıyor mu sağlamıyor mu? Diğer insanlarla etkileşimi nasıl? PTT ye götürüyorum. Bir zarf hazırlıyorum onları dolduruyoruz. Sorular hazırlıyoruz. Zarfa da koyuyoruz. PTT'ye atmaya gidiyoruz. Neye yazıyoruz? Ailesine yazıyoruz. Ailesinden ne istiyor? Bunları yazıp aynı adreslere geri yolluyoruz. Resim yaptırıyoruz zarfın içine bir tane koyuyoruz. Bu da velinin okula bakış açısını olumlu yönde etkiliyor. Okulun tercih edilirliliğini artırıyor.” M3

“Bizi pozitif olarak destekliyor. Çocuklarla beraber hem eğleniyoruz hem onlar mutlu olduğu için mutlu oluyoruz. Aynı zamanda ekstra gezilerden ücrette alınabiliyor kurumlarda.” M5

“Onun bize değil de bence bizim onlara çok desteğimiz var. Çünkü, şahsen bir müdür olarak, bir kurum sorumlusu olarak sınıf dışı öğrenmenin bize aslında sorumluluğu var. Çünkü çocuklarımızın sınıfın dışındaki bir ortama çıkartacağımız

zaman, en ufak Bahçeden bahsedeyim burada bile bir sorumluluk alıyoruz .dış mekan olduğu için ve çocukların güvenliği bizim için ön planda olduğu için bu güvenlik noktasından dolayı endişelerimiz oluyor Onların bize değil de bizim onlara dışarıya katkımız işte Farklı mekanlara gidiyoruz farklı mekanda çocuk farklı şeyler görüyor çocuğun kültürel sosyal kültürel bilinci daha da farklılaşıyor yani bize değil çocuklarımıza baz alarak konuştuğum zaman çok daha farklı bir artısı oluyor.” M6

“Bizde her sene daha çok yenilenmek ihtiyacı hissediyoruz. Tabii ki çünkü gelişen ve değişen bir dünya var Teknoloji çok hızlı bir şekli değişiyor ve gelişiyor. Çocukların ihtiyaçları da buna paralel olarak devam ediyor. Bizde kurum olarak yenilenmiş oluyoruz aslına bakarsanız. Yani şimdi her bilim bunun için var. Yani artık bilim her yeni gün başka bir şey keşfediyor hani biz de bunun takipçisi olmak zorundayız şu zamanın çocuklarına hitap edebilmek için.” M7

“Sınıf dışı öğretimin destekleme durumu” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu tek kod “alternatif sunma” kodu olmuştur. Sınıf dışı öğretim, öğretmenlere etkinlik, kazanım ve öğretim tekniği açısından alternatifler sunarken; özel okullarda okul öncesi kurum yöneticiliği yapan okul öncesi kurum yöneticilerine eğitim vizyonu ve reklamı açısından alternatifler sunmaktadır. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, “sınıf dışı öğretimin okul öncesi öğretmenlerini ve okul öncesi kurum yöneticilerini destekleme durumu” her iki grubunda çoğunluğu tarafından, tek ortak kod olan “alternatif sunma” ifadesiyle açıklandığını görmekteyiz. Bununla birlikte “rehberlik kolaylığı”, “uygulama kolaylığı”, “eğlenceli öğretim” ve “öğretme kolaylığı” tabirleri “sınıf dışı öğretimin öğretmenleri destekleme durumu” olarak açıklanmasında, okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavramlar üzerinde durmamışlardır. “Reklam”, “maddi destek sunması”, “çocukla etkili iletişim fırsatı” ve “gelişen sisteme uyma” tabirleri ise “sınıf dışı öğretimin okul öncesi kurum yöneticilerini destekleme durumu” olarak açıklanmasında okul öncesi kurum yöneticilerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi öğretmenleri ifadelerinde bu kodlar üzerinde durmamışlardır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

“Sınıf dışı öğretimin okul öncesi eğitimde uygulanmasına ”yönelik görüşler değerlendirildiğinde; okul öncesi öğretmenleri, ikinci alt probleme bağlı “sınıf dışı

öğretimin tercih edilmeme” alt temasına yönelik görüşlerini belirtirken “sınıf dışı öğretimin tercih edilmemesine” neden olarak sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde uygulanmasında yaşanan zorluk durumunu ifade ederek “zorluk durumu” kodunu oluşturmuşlar ve dört öğretmen görüşlerinde “zorluk durumundan” bahsederek sınıf dışı öğretimin okul öncesinde dezavantaj oluşturduğunu belirtmişlerdir. Ancak; yine ikinci alt probleme bağlı “sınıf dışı öğretimin öğretmenleri destekleme durumu” alt temasına yönelik görüşlerini belirtirken sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde “uygulama kolaylığı” sağladığını ifade ederek “uygulama kolaylığı” kodunu oluşturmuş ve dört öğretmen görüşlerinde “uygulama kolaylığından” bahsederek sınıf dışı öğretimin okul öncesi eğitimde avantaj oluşturduğunu belirtmişlerdir.

2. İKİNCİ ALT PROBLEME/TEMAYA İLİŞKİN BULGULAR

İkinci Alt Problem/Genişletmeye Yönelik Görüşleri

Öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik genişletme bilgileri incelendiğinde3 farklı alt tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar şunlardır:

- Sınıf içi öğretimin yeterlilik durumu
- Sınıf içi öğretime alternatif etkinlikler
- Sınıf dışı öğretime hazırlık

Bu bölümde, ‘‘ikinci alt probleme/okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik genişletme bilgilerine ilişkin’’ nitel bulgulara yer verilmiştir. İkinci alt probleme ilişkin bulgular, 10 okul öncesi öğretmeninden ve 10 okul öncesi kurum yöneticisinden, araştırmacı tarafından hazırlanan araştırma soruları aracılığı ile elde edilmiştir.

2.1. SINIF İÇİ ÖĞRETİMİN YETERLİLİK DURUMU

Tablo 15. Sınıf İçi Öğretimin Yeterlilik Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Görüşlerini Genişletme	Sınıf İçi Öğretimin Yeterlilik Durumu	Tek Yönlü	6
		Sınırlı/Kısıtlı	5
		Yetersiz	3
		Verimsiz	2
		Yaş Grubuna Hitap Etmeme	1

Araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin, “okul öncesi eğitiminin sınıf içinde verilmesinin yeterliliğine” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf içi öğretimin yeterlilik durumunu ifade ederken birden fazla görüş belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin tamamı, okul öncesi eğitimin sınıf içinde verilmesinin yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf içi öğretimin okul öncesi eğitimde yetersiz olmasının nedenini sınıf içi eğitimin “tek yönlü” olmasından kaynaklı olduğunu belirtirken önemli bir kısmı da sınıf içi eğitim “sınırlı ve kısıtlı” olmasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Sınıf içi eğitimin okul öncesi eğitimde yetersiz olmasının nedeninin “sınırlı ve kısıtlı olması” üzerinde özellikle Ö6 ve Ö7 durmuştur. Bir okul öncesi öğretmen sınıf içi öğretimin okul öncesi kademesinde yetersiz olmasının nedeninin “sınıf içi etkinliklerin tamamının okul öncesi çocuklarının yaş grubuna hitap etmemesi” olduğunu belirtmiştir. Okul öncesi öğretmenleri görüşlerinde sınıf içi eğitimin okul öncesi eğitimde yeterlilik durumunu ifade ederken, sınıf içi eğitimin “yetersiz” ve “verimsiz” olması gibi nedenlere de değinmektedirler. Ö6 sınıf içi öğretimi yetersiz görmesinin nedenini “sınıf içi alan kısıtlı olması” ve “sınıf içinde hareketlerin sınırlı olması” olarak açıklamaktadır.

Sınıf içi öğretimin okul öncesi eğitimde yetersiz olmasının nedenini Ö4 çocuğa hitap etmemesi, Ö5 çocuğun çok yönlü eğitim ihtiyacını karşılamaması, Ö6 öğretmenlerin sınıf içi eğitime yönelik yeterli donanıma sahip olmaması ve Ö9 ise etkinliklerden yeterli verimin alınamaması olarak ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi öğretimin yeterlilik durumuna yönelik bilgileri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf içi öğretimin yetersizlik durumunun, sınıf içi öğretimin “tek yönlü, sınırlı ve kısıtlı” olmasından kaynaklı olduğu öğretmenlerin büyük çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Ö10 yetersiz olma ve Ö7ise verimsiz olma nedenine dikkat çekmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin özellikle sınıf içi etkinliklerin “tek yönlü” olduğuna yönelik bir algısının olduğunu göstermektedir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf içi öğretimin yeterlilik durumuna yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Yani şöyle, buradaki yeterlilik biraz daha öğretmene bağlı aslında. Öğretmen yeterli görsel işitsel materyaller bulabiliyor mu? Tabii ki yani yetersiz kalıyor sadece sınıf içindeki etkinlikler yeterli olmuyor. Çünkü, sınıfta belli bir alan kısıtlılığı var yani çocukların alanı belli yere kadar koşması daha çok koşamıyorlar çok hareket halinde

bulunamıyorlar mesela etkinliklerde işte bilim sanat sınıfımız var mesela orada farklı etkinlikler yapabiliyoruz. Yani onun dışında yani çok yeterli değil.” Ö6

“Bence değildir. Demin de söylediğim gibi çünkü çocukta bir bütündür bir pasta gibi düşünün çocuğu dilimlere ayrılmış. Çocuk sadece sizin tek bir tadı alabileceğiniz aslında bir şey değildir yani mesela o pastanın üzerine krema vardır çikolata vardır üzerinde sosu vardır keki vardır parçacık vardır içerisinde böyle düşünürseniz o bir bütünü bir tek şey ile yani yapmak biraz da çocuğa haksızlıktır diye düşünüyorum ben. Bize doğa, oksijen, nefes... Bence her çocuğun doğal hakkı diye düşünüyorum.” Ö8

“Kesinlikle yeterli değil. Çünkü küçük yaş grubunun dikkati daha çabuk toplanıyor. Uzun süre odaklanamıyorlar böyle bir sorunumuz var. Ama sınıfın dışında bir şeyler yaptığımız zaman hem onlara farklı bir ortam olmuş oluyor hem de daha eğleniyorlar. Bu da bizim için daha faydalı geçiyor. Bizim için bile bir farklılık oluyor. Bizde sürekli aynı ortamda durduğumuz için bunalıyoruz açıkçası. Farklı bir ortam bizi de motive ediyor.” Ö10

“Bazı konularda evet, sınıf içi eğitim yeterli olabiliyor. Her etkinlik oyun eksenli oluyor. Oyunu sınıf içerisine taşıyabiliyoruz. Ama bahçede oynan oyun daha farklı daha eğlenceli ve verimli oluyor. Sınıf içinde oynanan oyunla bir olmuyor. Bütün duyu organlarını birlikte destekliyor.” Ö1

“Tabii ki yeterli değil. Çocuk akşama kadar sınıf içinde duramaz. Hatta okulun içinde durmaz. Biz bu durumu velilerimizle de konuşuyoruz. Kışın bile olsa, ben çıkarıyorum çocukları dışarıya, en azından bahçeye. Yağmur yağarken de bahçeye çıkarıyorum ki o yağmuru dokunsal olarak hissetsin. Ama akşama kadar çocuğu sınıfın içerisine koyarsan hiçbir şey öğrenemez. Artı sıkılır. Sıkıla sıkıla, oflaya puflaya gider eve.” Ö2

Tablo 16. Sınıf İçi Öğretimin Yeterlilik Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Görüşlerini Genişletme	Sınıf İçi Öğretimin Yeterlilik Durumu	Yaş Grubuna Hitap Etmeme	5
		Sınırlı/Kısıtlı	3
		Yetersiz	3
		Tek Yönlü	3
		Sıradan	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin, “okul öncesi eğitiminin sınıf içinde verilmesinin yeterliliğine” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf içi öğretimin yeterlilik durumunu ifade ederken birden fazla görüş belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinden 9 kişi okul öncesi eğitimin sınıf içinde verilmesinin yetersiz olduğunu vurgularken bir tanesi sınıf içi eğitimin okul öncesi kademesinde yeterli olabileceğini ifade etmiştir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf içi öğretimin okul öncesi eğitimde yetersiz olmasının nedenini sınıf içi eğitimin “okul öncesi eğitimi alan yaş grubuna hitap etmemesinden” kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf içi eğitimin okul öncesi eğitimde yetersiz olmasının nedeninin “sınırlı ve kısıtlı olması” üzerinde özellikle M4ve M6, yetersiz olması üzerinde özellikle M3 ve tek yönlü olması üzerinde özellikle M7 durmuştur. Bir okul öncesi kurum yöneticisi sınıf içi öğretimin okul öncesi kademesinde tek başına yeterli olduğunu belirtmiş; ancak imkanlar doğrultusunda sınıf dışı alanların kullanılmasının öğretimi renklendireceğini de ifade etmiştir. Okul öncesi kurum yöneticileri görüşlerinde sınıf içi eğitimin okul öncesi eğitimde yeterlilik durumunu ifade ederken, sınıf içi eğitimin “sıradan”, ‘yetersiz’, “sınırlı/kısıtlı” ve “tek yönlü” olması gibi nedenlere de değinmektedirler. M8 sınıf içi öğretimi sıradan görmesinin nedenini “sürekli aynı ortamda durmanın sıkıcı olması” ve “sınıf içinde bir monotonluğun olması” olarak açıklamaktadır.

Sınıf içi öğretimin okul öncesi eğitimde yetersiz olmasının nedenini M1 çocuğun açık havaya ihtiyaç duyması, M7 eğitimde kısır bir döngüye sebebiyet vermesi, M8öğrenmenin sınırsızlığı karşısında sınıfın yetersiz olması ve M3 sınıf içi materyallerin ve alanın yetersiz olması şeklinde ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf içi öğretimin yeterlilik durumuna yönelik bilgileri okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf içi öğretimin yetersizlik durumunun, sınıf içi öğretimin “okul öncesi çocuklarının yaş grubuna hitap etmemesinden” kaynaklı olduğu okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. M8sıradan olma ve M1ise kapalı ortamdan kaynaklanan negatif etkileşimden dolayı yetersiz olma nedenine dikkat çekmektedir. Araştırma bulguları okul öncesi kurum yöneticilerinin özellikle sınıf içi etkinliklerin “yaş grubuna hitap etmemesinden” kaynaklı olduğuna yönelik bir algısının olduğunu göstermektedir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf içi öğretimin yeterlilik durumuna yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Değildir.- Şu anlamda yeterli değildir. Az önce de söylediğim gibi çocukların iki – iki buçuk saat dışarda olmasını savunan bir insanım. Bir kere biyolojik açıdan bu böyle. Temiz hava oksijen hücrelerimizde gezinmeli yani kanımızda gezinmeli ki daha iyi düşünebilsin daha enerjik olabilsin daha iyi gelişebilsin. Artı ikincisi kapalı ortamlar çocukları psikolojik olarak negatifleştiriyor ki sadece çocuklar değil bütün insanlar için geçerli. Kapalı ortamlarda devamlı surette benzer etkinlikleri yapmak çocukları gelişimi açısından çok şey bulmuyorum, olumlu bulmuyorum zaten.” M1

“Sınıf içinde verilmesi yeterli değil. Ben kendi şahsi adıma eğitimin sınıf dışına çıkmasını istiyorum. Farklı bir etkinliğe, farklı bir sınıfa gittiğinde çok heyecanlanıyor çocuk. Şimdi çocuk odasına gidiyoruz. Ayrı bir oda olması. Şimdi satranç odasına gidiyoruz şimdi bale odasına gidiyoruz gibi onda başka bir heyecan yaratıyor. Ayrıca, sürekli aynı ortamda durması sıkıcı. Belli bir zaman sonra okuldan soğuyor, Gelmek istemiyor veya agresifleşiyor sınıf içinde. Sürekli aynı ortamda. Bizler bile evin bir odasında akşama kadar oturamayız. Sürekli bir balkona çıkarırız, salona ya da mutfığa gidip otururuz. Bunun gibi düşünün. Gerçekten yeterli değil sadece sınıfta olması. İyi bir şey değil bana göre.” M2

“Sınıf içinde verilmesi tabii ki de yeterlidir. Ama eğer imkânı varsa işte atıyorum bir ters selam veriyor Otel atölyeleri bilim atölyesinde okulda yapabilmesi sadece sınıf da değil ortam değiştirerek yapması daha güzel.” M5

“Yeterli değildir. Çünkü özel kurum olarak açıklıyorum ben size. Bu çocuklar 9 - 8 saat buradalar. 8-9 saat boyunca da düşünelim sadece 4 duvar arasındalar ve bir öğretmenle, bir ya da iki öğretmenle birlikteler. Yani bir yerde okul öncesi eğitim kesinlikle somutlaştırmalı görselleştirmeli. Hani ilkökul eğitiminden eğitiminin dışında olmalı bu yüzden kesinlikle ben yeterli bulmuyorum yani imkanlar Tabii ki imkanlar da bu konuda çok önemli imkanlara elverdiği ölçüde Verilen her konunun mutlaka yaparak yaşayarak öğretilmesi gerektiğinden yanayım. Çünkü, sınıf ortamı sadece belli rutin etkinliklerin yapıldığı yerdir. Okul içinde bulunduğu yapı itibariyle her anlamda kullanılmalı. Koridoru, mutfığı, bahçesi ve diğer bölümleriyle her anlamda eğitim alanıdır. Eğitimi sadece sınıfa indirgemek ya da sadece okulla sınırlı kalmak klasik eğitim anlayışının teorisi. Artık yeni eğitim anlayışları var. Bunları yakalamak lazım. Sınıf çocuğun ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılamıyor maalesef. Deneyim sunmuyor. Çocuğu sadece belli bir alana hapsediyor ve öğrenmenin anlamını kısıtlıyor. Öğrenme her alanda vardır ve bunu sadece sınıfla sınırlı tutamayız.” M8

“Sınıf içi öğretimin yeterlilik durumu” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “yetersiz”, “çocuğa hitap etmeme”, “tek yönlü” ve “sınırlı/kısıtlı” kodları olmuştur. Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin birbirlerinden görüş olarak ayrıldıklarını gösteren kodlar ise “verimsiz” ve “sıradan” kodları olmuştur. Öğretmenlere göre sınıf içi öğretim, tek başına uygulandığında verimsiz gelirken yöneticilere göre sıradan gelmektedir. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, “okul öncesi eğitiminin sınıf içinde verilmesinin yeterlilik durumu” her iki grubunda çoğunluğu tarafından, ortak kod olan “tek yönlü olması” ifadesiyle açıklandığını görmekteyiz. Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenleri arasından her iki gruptan da birer kişi “sınıf içi öğretimin okul öncesi eğitimde yeterli olduğunu” vurgulamışlardır. Grup içerisinde iki kişi sınıf içi öğretimi “yeterli” görmüştür. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

2.2. SINIF İÇİ ÖĞRETİME ALTERNATİF ETKİNLİKLER

Tablo 17. Sınıf İçi Öğretime Alternatif Etkinliklerin Neler Olduğuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Görüşlerini Genişletme	Sınıf İçi Öğretime Alternatif Etkinlikler	Açık Alan	7
		Gözlem	3
		Gezi	3

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin, “sınıf içi öğretime alternatif tekniklere/etkinliklere” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf içi öğretime alternatif etkinlikleri ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu, sınıf içi öğretime alternatif olarak açık alan etkinliklerini örnek vermişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf içi öğretime alternatif olarak “açık alan etkinliklerini” örnek vermiş olsalar da önemli bir kısmı da “gözlem” ve “gezi” tekniklerini örnek olarak belirtmişlerdir. Özellikle Ö3 “gözlem” ve Ö6 ise “gezi” tekniği üzerinde durmuştur.

Okul öncesi öğretmenleri sınıf içi öğretime alternatif olarak Ö3 “açık alan deneyleri”, Ö6 “doğa gezileri, hayvanat bahçeleri”, Ö7 “mutfak etkinlikleri” ve Ö9 “açık hava sporu” gibi etkinlikleri örnek olarak göstermişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin

sınıf içi öğretime alternatif etkinliklere yönelik verdiği örnekler öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya çalıştıkları kurumun düzeyine bağlı olarak değişebilmektedir. Ancak sınıf içi öğretime alternatif olarak “açık alan etkinlikleri” öğretmenlerin büyük çoğunluğu tarafından örnek olarak ifade edilmiştir. Ö10 botanik bahçeye (gezi ve açık alan) ve Ö1 laboratuvar etkinliklerine (gözlem)dikkat çekmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin özellikle sınıf içi etkinliklere alternatif olarak “açık alan” etkinliklerini örnek verdiklerini göstermektedir. Okul öncesi öğretmenleri “sınıf içi öğretime alternatif tekniklere/etkinliklere” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Yani mesela yani bizim için bile bahçede bile yapılan en ufak etkinlik mesela bahçede bir deney yapmıştık ya da çocukların Bahçede bir ağacı bile gözlemlemesi yani onlar için daha kalıcı bir şey oluyor aslında daha kalıcı oluyor akıllarında daha kalıcı oluyor verilen eğitim.” Ö3

“Geziler yapabiliriz. Veli ziyaretleri yapabiliriz. Bir gün boyunca bahçede, bir gün boyunca dışarıda çocukları gözlemleyebiliriz. Ev ziyaretlerine gittiğimizde ailesi ile ilişkisini kardeşleri ile ilişkisini gözlemleyebiliriz.” Ö5

“Park bahçe oyunları olabilir yani bunun dışında doğa gezileri, tiyatrolarda çok iyi destekliyor. Belli bir drama kulübüne falan böyle gidilebilir. Yani sınıf dışı sonrasında, yani hayvanat bahçesinde gezileri yani farklı olarak böyle bilim sanat merkezlerine gidebilir.” Ö6

“Eğer sınıf dışı ekstra yeriniz varsa kesinlikle her okulda bir resim atölyesi olmak zorunda bence ekstra. Bunun yanı sıra spor salonları mutlaka olmalı. Çünkü bu spor jimnastik vesaire derslerin sürekli sınıfta olduğu vakit çocuklar gerçekten sıkılıyorlar ve bu resim müzik vesaire atölyelerimiz olduğu zamanlar işi daha çok ciddiye alırlar sürekli aynı dersmiş gibi geliyor bazı çocuklarımıza ama farklı bir ortama girince bu ders farklı bir ders burada farklı bir şey yapıyoruz bunun bilinci oluşuyor. Özellikle mesela tekrar mutfak atölyesi deney atölyesi fen ve doğa falan bunların hep olması gerekiyor. Bir okulda olmazsa olmazı bence Botanik Bahçesi. Çocuklar bir şeyleri daha rahat görüp yaşayarak görmeleri açısından çok faydalı günümüzde her taraf bina. Çocukların bir böyle alanları kalmadı (Evet) bunun için de biz okullara çok büyük görev düşüyor, iş düşüyor. Çocukların mutlu olabilecekleri atölyeleri kurarsak hem onlar için de güzel olur, daha çok eğlenerek ayrılırlar okuldan açıkçası.” Ö10

“Mesela deneyden yola çıkalım. Mesela laboratuvara çıkamıyorsak etkinliği sınıfa getiriyoruz ama bir laboratuvar etkisi, kazanımı sağlamıyor. Etkinlik daha sınırlı oluyor.” Ö1

“Aslında bütünü konuşuyoruz. Mesela siz resim bir a4 kağıdına yapılan bir kâğıt etkinliği değildir. Yani elimizdeki sonuç bu değildir. Burada süreç önemlidir; sonuçtan çok süreç baskındır ve önemlidir diye düşünüyorum. Çocuk mesela ağaca Kraftlar yapıştırırsınız ve resim yaptırırsınız, çocuk ağacın dokusunu hisseder boyar onun kalıbını çıkartır ve görür ona bir tek dokunmak bazen yetmez o dokunduğunu resmetmek de onun için önemlidir bu mesela bir etkinlik örneğidir.” Ö8

Tablo 18. Sınıf İçi Öğretime Alternatif Etkinliklerin Neler Olduğuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Görüşlerini Genişletme	Sınıf İçi Öğretime Alternatif Etkinlikler	Gezi	4
		Açık Alan	3
		Atölye	2

Araştırmaya katılan kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin, “sınıf içi öğretime alternatif tekniklere/etkinliklere” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf içi öğretime alternatif etkinlikleri ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin büyük çoğunluğu, sınıf içi öğretime alternatif olarak gezi tekniğini ve gezi etkinliklerini örnek vermişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf içi öğretime alternatif olarak “gezi etkinliklerini” örnek vermiş olsalar da önemli bir kısmı da “açık alan” ve “atölye” tekniklerini örnek olarak belirtmişlerdir. Özellikle M1 “doğal ortam” ve M2 ise “atölye” etkinlikleri üzerinde durmuştur.

Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf içi öğretime alternatif olarak M3 “alan gezileri”, M5 “atölyeler”, M6 “eğitici oyunlar” ve M8 “doğal ortam” gibi etkinlikleri örnek olarak göstermişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf içi öğretime alternatif etkinliklere yönelik verdiği örnekler okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya çalıştıkları kurumun düzeyine bağlı olarak değişebilmektedir. Ancak sınıf içi öğretime alternatif olarak “gezi tekniği ve etkinlikleri” okul öncesi kurum yöneticilerin büyük çoğunluğu tarafından örnek olarak ifade edilmiştir. M7 çocuk kütüphanesine gezi/gözlem (alan gezileri) ve M4atölye etkinliklerine dikkat çekmektedir. Araştırma bulguları okul öncesi kurum yöneticilerin özellikle sınıf içi etkinliklere

alternatif olarak “gezi” etkinliklerini örnek verdiklerini göstermektedir. Okul öncesi kurum yöneticileri “sınıf içi öğretime alternatif tekniklere/etkinliklere” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Atölyeler, taş ve seramik atölyeleri, fen ve doğa atölyeleri var mesela.” M5

“Şimdi baktığımız zaman dünya da olsun Amerika da olsun yeni sistemler geliştiriliyor. Açıkçası ki doğa temelli anaokulu da hatırladığım kadarıyla, Kanada mıydı? bir ülke olması lazım. Şimdi baktığımız zaman yenilikler yapılıyor, insanlar araştırıyor. Neden bunları biz de kendi okullarımızda bu kullanmayalım diye ben düşünüyorum açıkçası da işte hani evet hava soğuk olsa da iyi giyinildiği zaman bu açık kapanır, hasta olmaz insan diye işte savunmaları zaten işte kötü havalı yoktur kötü giysi vardır diye savunma yapıyorlar zaten ama bir nevi doğru. Ama bunu yapmak biraz zor geliyor bize herhalde diye düşünüyorum. Ama yapılabilir. Neden olmasın? diye düşünüyorum (araştırmacı soruyu tekrar hatırlatır). Sınıf içindeki alternatif etkinlikler, zaten tek düze yapmıyoruz biz etkinliklerimizi dramayı çok kullanıyoruz. Drama yapıyoruz. Mesela dramanın her gün programınızı olmasına ben dikkat ediyorum. Çünkü yaparak ve yaşayarak öğreniyor çocuklar bizde edindirmek istediğimiz davranışı bu şekilde edindirmiş oluyoruz hem de çocuklar rol ve sorumluk almanın bilinci ile kendilerini daha mutlu daha kendine güvenen bireyler olarak hissedebiliyor, hissediyorlar. O anlamda bu şekilde grup oyunlarını mesela olması gerektiğini düşünüyorum. Hareketli grup oyunları, yine ritim gerektiren oyunlar... Bunlar da yine çocukların hem kaba motor hem ince motor hareketlerini gelişmesini destekliyor açıkçası. Dediğim gibi bunu da işte doğal ortamlarda bütünleştirdiğimizde de ortaya çok güzel sonuçlar çıkacak. Ben inanıyorum, çünkü birbirini tamamlamalı. Yani ne hep içerde ne hep dışarıda dengeleyerek güzel eğitim-öğretim gelebilir diye düşünüyorum.” M1

“Branş derslerini farklı odalarda yapmak. Sınıf içinde sadece dergi ya da masa etkinliklerini yapmak lazım. Ama diğer her şeyi oyun salonunda oyun, drama salonunda drama, sinema salonunda sinema, resim atölyesinde resim. Satranç odasında satranç yani benim elimde olsaydı imkânım olsa onun 10-15 tane oda Yapardım Her şeye ayrı ayrı oda yaparım. Sadece sınıfta malzemeler olur resim yapar dergi çalışmasını yapar çıkar her şeyi etkinlik odalarında yapmasını isterim.” M2

“Mesela bir ilkbaharın gelişini bahçede çiçek dikerek devam ettirebilirsiniz. Ve bir fide dikerek bir meyvenin, tohumların nasıl olduğunu onu üzerinden anlatarak yapabilirsiniz. Başka ne istersin uygulamada dediğim gibi. Şu anda aklıma gelmiyor en

basitinden her şey dediğim gibi PTT ye de götürüyorum aklıma geldi başka hatırlamıyorum. Çok fazla salgından dolayı götüremiyorum ama. Her şeyi götürebildiğimi biliyorum.” M3

“Şöyle, mesela ben kendimden örnek vereyim. Ben mesela, bir eğitim verirken, bir konuyu anlatırken, nereden baksanız her köşesinden çocuğa bir gözlük takıyorum. Bazen hayatım içerisinde Bazen hayal gücünden bazen yaşadığı bir olaydan, bazen şu andan. O yüzden bir derse ya da bir konuyu çok çok farklı açılardan anlattığımız için teknikleri öğretmenin canlı tutabilmesi çocuğa verişinin daha da hızlandırır. Aynı zamanda da çocuğun daha kolay eğitimi almasını sağlar. Şimdi biz hem modern eğitimi takip ediyoruz hem de belli başlı değerler eğitimi de veriyoruz. Bunları verdiğimiz için çocuğa, haliyle çocukla etkileşiminin etkileşimin olması gerekiyor. Bunu da mesela ben genelde sınıf içindeki tüm vereceğim şeyleri en başta oyunla hareketlerle incelemeler ve kodlamalarla veririm bir de bu teknikleri kullanarak.” M6

“Az önce bahsettiğim gibi ben yani özellikle son zamanlarda ve günümüz çocuklarına en etkili çözüm kesinlikle doğal ortamdan orman okullarından yanayım çocuklar için. Bu sadece gezilerden ibaret de değil gezilerde bir yere kadar kontrolü sağlamak gerekiyor. Çok kalabalık bir ortama götürüyorsunuz ama okulun işleyişi uygun olursa yapısı buna uygun olursa atıyorum çocuk dışarı çıkıp işte bahçeye çıkıp toprakla uğraşabilirse, işte kâğıt kes yapıştırın dışına çıkıp taşlarla, çamurla... Bunlarla etkileşime eğer girerse çok daha güzel kalıcı öğrenmeler gerçekleşir.” M8

“Sınıf içi öğretime alternatif etkinlikler” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar ‘‘açık alan’’ ve ‘‘gezi’’ kodları olmuştur. Sınıf içi öğretime, öğretmenler alternatif olarak okul öncesi kurum yöneticilerinden farklı olarak ‘‘gezi’’ etkinliklerine değinmiş olsalar da okul öncesi kurum yöneticileri daha çok ‘‘atölye’’ çalışmaları üzerinde durmuşlardır. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, ‘‘sınıf içi öğretime alternatif etkinlikler’’ alt teması altında her iki grubun çoğunluğu tarafından, ortak kod olan ‘‘açık alan etkinlikleri’’ ifadesiyle açıklandığını görmekteyiz. Bununla birlikte ‘‘gezi etkinlikleri’’ ve ‘‘gözlem etkinlikleri’’ sınıf içi öğretime alternatif etkinlikler olarak, okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde ‘‘gezi etkinlikleri’’ ve ‘‘atölye etkinlikleri’’ üzerinde durmuşlardır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi

öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

2.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİME HAZIRLIK

Tablo 19. Sınıf Dışı Öğretime Hazırlık Durumuna Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Görüşlerini Genişletme	Sınıf Dışı Öğretime Hazırlık	Ortam ve Materyal Hazırlığı	4
		Etkinliğe Görelik	3
		Çocuğa Yönelik	3
		Plana Uygun	2
		Hava Şartları	1

Araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin, “sınıf dışı öğretime hazırlık aşamasına” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretime hazırlık durumunu ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu, okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretime hazırlık yapılırken özellikle “ortam ve materyal hazırlığı” yönünde görüşleri olduğunu vurgulamışlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf dışı öğretime hazırlığın “ortam ve materyal hazırlığının” olduğunu belirtirken önemli bir kısmı da sınıf dışı öğretimde “yapılacak olan etkinliğe göre ve etkinliğin uygulanacağı çocukların gelişimsel ve bilişsel özelliklerine yönelik hazırlıkların” ön planda olması gerektiğine yönelik görüşlerini belirtmişlerdir. Sınıf dışı öğretime hazırlık çalışmalarının “ortam ve materyal hazırlığı” şeklinde olmasına yönelik özellikle Ö4, “güvenlik ve iklim şartlarına” uygun olmasına yönelik özellikle Ö1(güvenlik) ve Ö8(iklim şartlarına uygun), “çocuğa yaş ve gelişim özelliklerine uygun” bir şekilde olmasına yönelik Ö6 görüş belirtmiştir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretime yönelik hazırlıkların nasıl olması gerektiğine yönelik görüşlerini ifade ederken “güvenliğin sağlanması ve iklim şartları” ve “plana uygunluğuna” yönelik hazırlıkların yapılmasına değinmektedirler.

Sınıf dışı öğretim hazırlıklarının nasıl olması?” gerektiğine yönelik görüşlerini Ö3 “etkinliğe yönelik hazırlık”, Ö4 “ortam hazırlığı ve ön hazırlık”, Ö5 “güvenlik” ve Ö9 ise “çocuğun dikkatini çekme” olarak ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim hazırlıklarının nasıl olması?” gerektiğine yönelik bilgileri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretime yönelik hazırlıkların “ortam ve materyal hazırlığı” yönünde yapılması gerektiği

öğretmenlerin büyük çoğunluğu tarafından ifade edilmiştir. Ö8 “yaş grubuna” ve Ö7ise “etkinlik amacını belirlemeye” yönelik bir hazırlık yapılması gerektiğine dikkat çekmektedir. Okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim hazırlıklarının nasıl olması?” gerektiğine yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Daha öncesinde zaten bize planlar veriliyor. Daha öncesinde gerekli materyaller karşılanıyor. Onun öncesinde biz neler yapılması gerektiğini, ortamı araştırıp çocukları götürüyoruz.” Ö4

“Mutlaka çocuk, veli önceden bilgilendirilmeli. Ve plan detaylı olmalı. Saatleri, zamanı net olmalı. Materyali net olmalı.” Ö5

“Yapacağımız etkinliğe göre değişiyor hocam. İşte mesela işte bahçeye çıkacağız bahçede yağ satarım bal satarım oynucağı veya işte bir voleybol oynayacağız onunla alakalı olarak onunla alakalı olarak topunuz gerekli ne bileyim işte bir potamız gerekiyor.” Ö7

“Etkinlik hazırlıklarını o gün çocukların ruh haline motivasyonuna göre anlık da değerlendirip planlayabiliyorum ya da bir gün öncesinden bir böyle elimde yazılı bir çizelge şeklinde de planlayabiliyorum. Genellikle doğaçlama oluyor ama.” Ö9

“Şöyle aslında biraz da etkinliğin konusuna göre değişiyor. Etkinlik planı zaten aylık bülten olarak bize geliyor. O aylık bültende de işte hani konu neyse ona göre materyallerimizi biz kendimiz hazırlıyoruz. Kazanımları baz alarak hazırlıklar yapıyoruz.” Ö10

Tablo 20. Sınıf Dışı Öğretime Hazırlık Durumuna Yönelik Okul Öncesi Kurum

Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik Görüşlerini Genişletme	Sınıf Dışı Öğretime Hazırlık	Prosedüre Uyma	4
		Plana Uygun	3
		Çocuğa Yönelik/Uygunluk	3
		Hava Şartları	1
		Ortam ve Materyal Hazırlığı	1

Araştırmaya katılan kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin, “sınıf dışı öğretime hazırlık aşamasına” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı

öğretime hazırlık durumunu ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin çoğunluğu, okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretime hazırlık yapılırken özellikle “prosedüre uyulması” yönünde görüşleri olduğunu vurgulamışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf dışı öğretime hazırlığın “prosedüre uyulması” yönünde olması gerektiğini belirtirken önemli bir kısmı da sınıf dışı öğretimde “plana uygun ve çocuğa göre” ön planda olması gerektiğine yönelik görüşlerini belirtmişlerdir. Sınıf dışı öğretime hazırlık çalışmalarının “ortam ve materyal hazırlığı” şeklinde olmasına yönelik özellikle M8, “çocuğa yönelik” olmasına yönelik özellikle M6, “hava şartlarına uygun olması” gerektiğine yönelik M5, “gerekli olan prosedür aşamalarının uygulanması gerektiğine” yönelik M3 ve “öncelikle belli bir plan hazırlığı” yapılması gerektiğine yönelik M1 görüş belirtmiştir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretime yönelik hazırlıkların nasıl olması gerektiğine yönelik görüşlerini ifade ederken “ortam ve materyale”, “prosedüre uygulamaya”, “hava şartlarına”, “çocuğa” ve “plana” yönelik hazırlıkların yapılmasına değinmektedirler.

Sınıf dışı öğretim hazırlıklarının nasıl olması?” gerektiğine yönelik görüşlerini M4 “eğitimin amacına”, M5 “eğitim müfredatına uygun olmasına” ve M3 “çocuklara” yönelik hazırlık yapısı gerektiğine yönelik görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim hazırlıklarının nasıl olması?” gerektiğine yönelik bilgileri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretime yönelik hazırlıkların “prosedüre uygun olması” yönünde öğretmenlerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim hazırlıklarının nasıl olması?” gerektiğine yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Bunu (bir gün) öncesinde hazırlıyorum. Öncelikle gidilecek yer ya da bahçemizde yapacaksak daha kolay. Bahçemizde hangi materyaller lazım, bunları düşündük. Bazen kahvaltımızı bahçede yapıyoruz. Nevruz etkinliklerimiz oluyor örneğin. Onlar için gerekli malzemeleri öncesinden, bir iki gün öncesinden temin ediyoruz. Planımızı yapıyoruz, ona göre etkinliklerimizi yapıyoruz ki hani burada maksat çocuklarımızı hem eğlenmeleri, eğlenirken de nitelikli zaman geçirmeleri bizim için önemli.” M1

“Yaklaşık 10-15 gün öncesinden randevu alıyorsunuz. Onun için çocuklara kart hazırlıyorsunuz. Çıkarken bilgi veriyorsunuz. Çıkış için servis saatini ayarlıyorsunuz.

Ondan sonra da zaten kurum ayarlayınca gidebiliyorsunuz çocuklar anlattınız zaman.”
M3

“Öncelikle çocukların kazanımları doğrultusunda. Amaçladığım şeyi çocuğa kazandırabiliyor muyum? Yaşına uygun mu? bu şekilde.” M4

“Etkinlik hazırlıkları, kullanılacak etkinliğe göre, drama yapılacaksa bir kıyafet ona göre hazırlanır. Etkinliğe göre düzenlemeler yapılır.” M5

“Zaten bu hazırlığı biz tamamen müfredat çerçevesinde yapıyoruz. Hazırlığı önceden yapayım ki verimli olabileyim. Anında, anda bir şey yapılmaz kesinlikle.” M6

“Öncesinde bir senelik gezi programı çıkartıyoruz Ondan sonra tarih belirliyoruz. O tarihe uygun yerler görüşüp randevu alıyoruz, ona göre götürürüz çocukları. Sonra velileri bilgilendiriyoruz. Çocukları bilgilendiriyoruz.” M7

“Sınıf dışı öğretime hazırlık” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “hava şartları”, “ortam ve materyal hazırlığı”, plana uygun” ve “çocuğa yönelik/uygunluk” kodları olmuştur. Sınıf dışı öğretime hazırlık yapılırken, öğretmenler hazırlığın, okul öncesi kurum yöneticilerinden farklı olarak “etkinliğe göre/uygun” olmasına değinmiş olsalar da okul öncesi kurum yöneticileri daha çok “prosedüre uymaya” yönelik hazırlıkların üzerinde durmuşlardır. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, “sınıf dışı öğretime hazırlık” alt teması altında her iki grubun çoğunluğuna ait ortak bir kod olmadığını görmekteyiz. Öğretmenlerin çoğunluğu sınıf dışı etkinliklere hazırlık çalışmalarının “ortam ve materyal hazırlığı” şeklinde olması gerektiğini savunurken, okul öncesi kurum yöneticileri ise “prosedüre uymaya” yönelik hazırlık çalışmalarının yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer kodlar yer alırken, farklı kodlar da yer almaktadır.

3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME/TEMAYA İLİŞKİN BULGULAR

Üçüncü Alt Problem/İçeriğe Yönelik Görüşleri

Öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik içerik bilgileri incelendiğinde 4 farklı alt tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar şunlardır:

- Sınıf dışı öğretimin öğrenciye katkıları
- Sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrenci davranışları
- Sınıf dışı öğretim uygulamalarında karşılaşılan problemler
- Sınıf dışı eğitim uygulamalarına yönelik alınan tedbirler

Bu bölümde, ‘‘üçüncü alt probleme/okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik içerik bilgilerine ilişkin’’ nitel bulgulara yer verilmiştir. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular, 10 Okul öncesi öğretmeninden ve 10 okul öncesi kurum yöneticisinden, araştırmacı tarafından hazırlanan araştırma soruları aracılığı ile elde edilmiştir.

3.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİMİN ÖĞRENCİYE KATKILARI

Tablo 21. Sınıf Dışı Öğretimin Öğrenciye Katkılarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik İçerik Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Öğrenciye Katkıları	Yaşayarak Öğrenme	3
		Gerçek Yaşam Deneyimleri	3
		Sosyal Gelişim (Sosyalleşme)	3
		Çok Yönlü Gelişim	2
		Kalıcı Öğrenme	1

Araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin, “sınıf dışı öğretimin öğrencilere katkılarına” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretimin öğrenciye katkılarını ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin bir kısmı sınıf dışı öğretimin çocuklara katkısının “sosyal gelişim”, “yaşayarak öğrenme fırsatı” ve “gerçek yaşam deneyimi” sağlaması yönünde olduğunu ifade ederken bir kısmı da “çok yönlü gelişim ve kalıcı öğrenme” yönünde bir katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Çoğunluk sınıf dışı öğretimin öğrenciye katkısının daha çok “sosyal gelişim/sosyalleşme”, “yaşayarak öğrenme” ve “gerçek yaşam deneyimi” sağlaması yönünde olsa da özellikle Ö3 “kalıcı öğrenme” ve Ö4 ve Ö2 “çok yönlü bir gelişim” sağladığı yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Sadece bir okul öncesi öğretmenin sınıf dışı öğretimin çocuklara “kalıcı öğrenme” yönünde katkı sağladığını ifade ettiği

görülmüştür. Okul öncesi öğretmenleri görüşlerinde “çok yönlü gelişim” sağladığına da değinmektedirler.

Ö5 günlük yaşam deneyimi, Ö6 kalıcı öğrenme, Ö8 sosyal gelişme/sosyalleşme ve Ö7 yaşayarak öğrenme yönünde öğrencilere katkı sağladığına değinmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretimin öğrencilere katkısına yönelik bilgileri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretimin çocuklara katkısına yönelik görüşlerinin yoğunlaştığı tek bir koda ulaşılamadığı tablo 21’de görülmektedir. Okul öncesi öğretmenleri “sınıf dışı öğretimin öğrencilere katkılarına yönelik görüşlerini” aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

"Dışarıdaki işte dediğim gibi hayvanları bitkileri daha çok tanıma fırsatı buluyorlar ya da arkadaşlarıyla daha çabuk sosyalleşiyorlar. Çünkü Dışarıda koşturmadır, kaydıraktır derken sallamaktı derken birbirlerine yardım etmeyi de öğreniyorlar aslında düştükleri zaman kalkmayı da sınıf içerisinde ortam pek fazla olmuyor alan dar olduğu için zaten öğretmen o şeyi karşılıyor ama dışarıda çocuklar işte yardımlaşma ve sosyalleşme daha çok öğreniyor diye düşünüyor." Ö4

"Çocuk yaşayarak görüyor onu, etkinliğin içinde buluyor kendini. Görerek, yaşayarak uygulayarak yani, hem teori biraz daha teori kısma biraz daha çocukların dikkatinden kaçabiliyor yani çocukların dikkatini çok fazla çekmiyor teori kısmı. Ama uygulamaya gelince, farklı bir ortam olunca çocukların ilgilerini çekiyor, bu bağlamda görsel olarak görmüş oluyor. Uygulayarak yaşayarak daha kalıcı öğrendiklerini düşünüyorum ben." Ö6

"Yaşam becerisi, en büyük bu, psikomotor beceri, dil gelişimi, akran iletişimi, bunun gibi birçok yani gelişim alanına da hatta bütün gelişim alanlarını destekler." Ö8

"Bence sınıf dışı etkinliklerde çocuk daha çok kendini buldu. Öz güven açısından, kendilerine güvenleri arttı ve daha çok sosyalleştiklerini düşünüyorum ben." Ö9

"Şöyle bir konumuzda bizim doğadaki deniz altı canlılar karada yaşayan canlılar bunları işlemiştik. Suda yaşayan canlılar konumuzda akvaryuma götürmüştük biz onları. Kendileri görerek öğrendiler bir şeyleri ve ondan büyük keyif aldılar. Yani bir balıkları gördüler su kaplumbağalarını gördüler ve bu sayede hem konunuz daha fazla pekişmiş oldu hem de orada gözlemlediler. Gözlemlerken çok büyük keyif aldılar bizim için önemli olan zaten bu." Ö10

"Çocukların 5 duyu organını ve tüm gelişim alanlarını destekliyor. Sadece bir yönden desteklenmiyorlar ve bize bu konu da güzel dönütler sağlıyorlar. Daha verimli oluyor ve çocuklar mutlu oluyorlar." Ö1

Tablo 22. Sınıf Dışı Öğretimin Öğrenciye Katkılarına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik İçerik Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretimin Öğrenciye Katkıları	Çok Yönlü Gelişim	5
		Sosyal Gelişim (Sosyalleşme)	4
		Öğrenmeyi Öğrenme	3
		Fiziksel Gelişim	2
		Gerçek Yaşam Deneyimleri	1

Araştırmaya katılan kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin, “sınıf dışı öğretimin öğrencilere katkılarına” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı kurum yöneticileri sınıf dışı öğretimin öğrenciye katkılarını ifade ederken birden fazla kod kullanmışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin bir kısmı sınıf dışı öğretimin çocuklara katkısının “sosyal gelişim/sosyalleşme”, “öğrenmeyi öğrenme fırsatı” ve “gerçek yaşam deneyimi” sağlaması yönünde olduğunu ifade ederken bir kısmı da “çok yönlü gelişim ve fiziksel gelişim” yönünde bir katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin görüşlerinden hareketle çoğunluğun ortak çerçevede bulunduğu genel, ortak bir kod “çok yönlü gelişim” olmuştur. Çoğunluk sınıf dışı öğretimin öğrenciye katkısının daha çok “çok yönlü gelişim” sağlaması yönünde olsa da özellikle M6 “sosyal gelişim/gelişme” ve M2 ve M1 “öğrenmeyi öğrenme fırsatı” sağladığı yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Sadece bir okul öncesi kurum yöneticisinin sınıf dışı öğretimin çocuklara “gerçek yaşam deneyimi” yönünde katkı sağladığını ifade ettiği görülmüştür. Okul öncesi kurum yöneticileri görüşlerinde “fiziksel gelişim” sağladığına da değinmektedirler.

M3 gerçek yaşam deneyimi, M5 fiziksel gelişim, M6 sosyal gelişme/sosyalleşme ve M2 öğrenmeyi öğrenme yönünde öğrencilere katkı sağladığına değinmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin öğrencilere katkısına yönelik bilgileri okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretimin çocuklara katkısına yönelik görüşlerinin yoğunlaştığı kodun “çok yönlü gelişim” olduğu tablo 22’de görülmektedir. Okul öncesi

kurum yöneticileri “sınıf dışı öğretimin öğrencilere katkılarına yönelik görüşlerini” aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Bazı çocuklarımız ilk defa deneyimleyebiliyor, bazı çocuklarımız aynı ortama daha önceden gitmiş olabiliyor. Ama yine de çok meraklı, çok heyecanlı oluyor var mesela bir keresinde ağaçta kocaman mantarlar görmüş bu nedir diye sordular bizde mantar diye söyledik. Onu incelediler, bunu nasıl olur, mantarın burada ne işi var gibi sorular sordular. Bazı çocuklar, biraz daha böyle sağa sola kaça eğiliminde oluyorlar. Çünkü, daha rahat, geniş bir alan bulmuşlar. O çok hoşlarına gidiyor bizde göz hizamızda kalmaları sürece buna izin veriyoruz. Ve gözlerimizle onları takip ediyoruz ama yapma etme demiyoruz. Kendilerini özgür hissetsinler istiyoruz, alanın etrafında dolanmalarına müsaade ediyoruz.” M1

“Gözlemleme şansları oluyor. Çünkü ailenin yanında çok rahat hareket edemeyecekleri için, bazı aileler çok pımpirikli oluyor. Sınırlandırılmış çocuklar çok fazla. Güvenliğini sağladıktan sonra biz gözlemliyoruz çocuklarımızı. Onlara en azından deneyimleme şansı veriyoruz. Farklı alanlar görüyorlar farklı insanlar görüyorlar. Günlük yaşam becerileri kazandırılıyor diye düşünüyorum.” M4

“Sınıf dışına çıktıkları için serbest zamanda kontrolü kazanıyorlar ne yapmaları gerektiğini öğreniyorlar. Bununla beraber grup çalışmaları daha ön plana çıktığı için grup içerisinde nasıl hareket edilmesi gerekiyor sorumluluk aldığı zaman sorumluluğu nasıl yapılması gerektiğini iş birliği görev dağılımı bunu Sosyal ortamda dışarıda daha çok gözlemleyebiliyoruz sınıfın dışında. Ama Sınıf içinde Daha ziyade bireysel hareket ettikleri için Aslında bu sınıfta şu ortama ihtiyaç duyuyor çünkü çocuk çocuktan öğreniyor Aslında her şeyi.” M6

“Şimdi onlar da çocukları başka bir alan sunmuş oluyorsunuz orada çocuk kendini gösterme fırsatı buluyor. Yani kendi kabiliyetini ölçme durumunuz oluyor öğretmen olarak çocuğu da gözlemliyoruz Çocuk kendine bir alan oluşturuyor. Hayal gücünü destekliyor. Ona yeni bir öğretim fırsatı sunmuş oluyorsunuz. Bu da çocuğun başka yaşam alanları oluşturuyor. İşte başka belki arkadaş ilişkilerine katkısı oluyor yapılan bazı şeyler iletişime katkısı oluyor. Çünkü bizi konferans salonunda drama etkinlikleri vesaire de yapıyoruz tiyatro çalışmaları da yapıyoruz. Çocukların kendilerini ifade edebilmeleri adına onların projeler veriyoruz mesela Mimar Sinan'ı veriyoruz evde kendisi gelip anlatıyor hani bu noktada sınıfın dışına çıkmış oluyoruz bu noktada aslına bakarsanız. Çocuğu bir sahneye koyuyoruz, eline bir mikrofon veriyoruz ve kendisi

Mimar Sinan'ı anlatıyor arkadaşları onu dinliyor bu tarz ortamlar sunmakta çocuğa Tabii ki bir sürü şey katıyor özgüvenini destekliyor kendini ifade etmeyi öğretiyor. Muhakkak ki faydası çok.” M7

“Mesela şunu çok yaşıyoruz. Diyelim çocukları bir geziye, müzeye götürdük. Sadece orayı gezmekle kalmıyor geri döndükleri zaman kendi aralarındaki etkileşim çok önemli yani birbirlerine mutlaka bahsediyorlar ben bunu gördüm sen de gördün mü şu vardı ya bunları aktarmaları bizim için çok önemli yani o an o anda kalmayıp sonrasında bunları yaşantılarına geçirmeleri ailelerini aktarmaları kendi aralarında iletişime geçmeleri çok da önemli.” M8

3.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM UYGULAMALARINDA ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI

Tablo 23. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumlu Tutum ve Davranışlara Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik İçerik Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumlu Tutum ve Davranışlar	Dikkatini Yoğunlaştırma	5
		Mutlu Olma	4
		Sosyal Etkileşim	2
		Kurallara Uyma	1

Araştırmanın “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlar” alt temasına yönelik sorulara cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan hareketle okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerinin farklılık ve çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışları ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışların “mutlu olma”, “kurallara uyma”, “sosyal etkileşim halinde olma” ve “dikkatini yoğunlaştırma” şeklinde olduğuna yönelik 4 kod oluşturmuşlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir kısmı “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerini ifade ederken öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran dikkatlerini daha kolay yoğunlaştırabildiklerini” ifade etmişleridir. Bir kısmı ise öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran daha mutlu oldukları” yönünde açıklama yapmışlardır.

Öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular okul öncesi öğrencilerinin sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında olumlu yönde tutum ve davranış sergilediklerini ve sınıf içi öğretime nazaran avantaj sağladığı yönündedir. Ve öğretmenlerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik göstermediğini, öğrencilere bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Ö3 öğrencilerin “sosyal etkileşim”, Ö5 “çok mutlu olduklarına” ve Ö7 ise “kurallara uymada daha istekli olduklarını” ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğrencilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama esnasında sergiledikleri tutum ve davranışları gözlemlene ve değerlendirmeye yönelik görüşleri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Okul öncesi öğretmenleri, sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlara yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

"Olumlu yönde sergiledikleri davranışlar daha fazla. Çünkü çocuklar o etkinlik hakkında kendi aralarında konuşuyorlar. Seviyor. Uygulamalı daha iyi oluyor. Kendisini ifade etmesi açısından, öz güven açısından daha rahat olabiliyor. Teşekkür ederim." Ö3

"Bir kere çocuklar çok şaşıyorlar yeni bir şey deneyimledikleri için mutlu oluyorlar mutlu oldukları için Enerjileri yükseliyor öğrenmeye meraklıları artıyor şaşırtıcı bir şeyle karşılaştıkları için yeni öğrendikleri bilgileri de daha net bir şekilde hem de deneyerek öğrendikleri için daha net bir şekilde akıllarında tuta biliyorlar." Ö5

"Yani çocuk bir kere farklı bir ortam görünce hocam dikkatini daha çok yoğunlaştırabiliyor. Yani, dikkat süresini sınıftan daha uzun tutabiliyor çocuk. Çünkü, farklı bir ortam, farklı materyaller, farklı bir yani ilgisini çeken bir alan olduğundan ona daha çok yoğunlaşıyor. Artı olarak daha iyi öğreniyor. Bence görüyor belki dokunmak istiyor dokunarak, görerek, uygulayarak daha iyi olduğunu düşünüyorum. Olumlu yönleri, yani çocuğun öğrenmesi daha da kolaylaşıyor diye düşünüyorum." Ö6

"Daha fazla istekli oluyorlar derslere daha fazla merak ediyorlar daha fazla öğrenme çabasına giriyorlar. En iyisini ben yapayım orada göstereyim diyor, öğretmenim benimkine bak hani en güzel benimki oldu diğer arkadaşına bakıyor ve biz böyle etkinliklerimizde bazen grupları birleştiriyoruz hem birbirleriyle kaynaşsınlar hem de birbirlerinin yaptıklarını görsünler diye. Bir ona bakıyor ya içine sinmeyen bir şey olduysa arkadaşından yardım istiyor. Bu sayede paylaşma duygusunu yardımlaşma paylaşma bu kazanımları kazanıyorlar. Bu gibi olumlu davranışları gözlemliyoruz biz çocuklarımızda." Ö10

“Daha önce görmedikleri bir etkinlik olduğu için öğrenmeye çalışıyorlar, merak ediyorlar, bu yüzden dikkat süreleri de artıyor. Dışarı etkinliklerinin olumsuz yönlerinden biri dikkat dağınıklığıydı ama ilerledikçe dikkatlerini daha çok toparlayıp sınıfın dışındaki etkinlikleri kendileri istiyor zaten.” Ö9

Tablo 24. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumlu Tutum ve Davranışlara Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik İçerik Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumlu Tutum ve Davranışlar	Sosyal Etkileşim	6
		Mutlu Olma	5
		Motive Olma	2
		Kurallara Uyuma	1
		Olumlu Bağlanma	1

Araştırmanın “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlar” alt temasına yönelik sorulara cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan hareketle okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerinin farklılık ve çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışları ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Yöneticiler öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışların “mutlu olma”, “sosyal etkileşim halinde olma”, “olumlu bağlanma” ve “motive olma” şeklinde olduğuna yönelik 4 kod oluşturmuşlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin büyük bir kısmı “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerini ifade ederken öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran daha fazla sosyal etkileşim içerisinde olduklarını” ifade etmişleridir. Bir kısmı ise öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran daha mutlu oldukları” yönünde açıklama yapmışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin görüşlerinden elde edilen bulgular okul öncesi öğrencilerinin sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında olumlu yönde tutum ve davranış sergilediklerini ve sınıf içi öğretime nazaran avantaj sağladığı yönündedir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik göstermediğini, öğrencilere bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

M7 öğrencilerin “sosyal etkileşim”, M5 “mutlu olduklarına” ve M7 ise “olumlu bağlanma” şeklinde olumlu tutum sergilediklerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama esnasında sergiledikleri tutum ve davranışları gözlemlene ve değerlendirmeye yönelik görüşleri müdürlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Okul öncesi kurum yöneticileri, sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumlu tutum ve davranışlara yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Özgür ve mutlu hissediyorlar. Zaten sınıf ortamında çok agresif alan çocuklar doğal ortamda onu koşarak toplayarak zıplayarak atıyorlar. Aslında sınıf içinde problemlili olan bir çocuk doğal ortamda problemlili olmuyor.” M1

“Mutlu oluyorlar heyecanlı oluyorlar. Daha yeni yerler keşfetmek Yeni insanlar görmek onlara çok mutluluk kazandırıyor. Başka, bizimle arkadaşlarıyla birlikte bir şeyler keşfediyor olmak da daha hoşlarına gidiyor.” M4

“İnanılmaz mutlu oluyorlar kendilerini Öz güvenleri daha geliyor rahat ediyorlar farklı bir ortama gitmenin ambiyansı bile bile çocuklara yetiyor bence.” M6

“Çocuklar okulun dışına çıkmaktan, sınıfın dışına çıkmaktan hakikaten çok hoşlanıyorlar ve okula gelme istekleri de artıyor öğrenme istekleri de artıyor, yani ilişkileri de artıyor bana göre bir bağ daha da sıklaşıyor bana göre. Çünkü siz başka bir dünya sunmuş oluyorsunuz. Artı bir özellik sunmuş oluyorsunuz çocukta hani bunun farkına vararak okulla, öğretmenle, arkadaşlarıyla bağını kuvvetli kılıyor.” M7

“İlgi ve merak uyandırması. Kalıcı öğrenme gerçekleştirilmesi. Konu soyut bir şekilde kalmıyor. Ama her çocuğun davranışı farklıdır. Genelde katılım sağlıyorlar. Sınıf içindeki bir etkinliğe katılım oranından çok daha fazla.” M8

Tablo 25. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumsuz Tutum ve Davranışlara Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik İçerik Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumsuz Tutum ve Davranışlar	Kontrol Edememe	5
		Kuralsızlık	3
		Dikkat Dağınıklığı	3
		Hareketlilik	2

Araştırmanın “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlar” alt temasına ait sorulara cevap veren öğretmenlerden elde

edilen bulgulardan hareketle okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerinin farklılık ve çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışları ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışların “kuralsızlık”, “kontrol edememe”, “dikkat dağınıklığı” ve “hareketlilik” şeklinde olduğuna yönelik 4 kod oluşturmuşlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir kısmı “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerini ifade ederken öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran kendilerini daha çok kontrol edemediklerini” ifade etmişleridir. Bir kısmı ise öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran daha çok dikkat dağınıklığı yaşadıkları” yönünde açıklama yapmışlardır. Öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular okul öncesi öğrencilerinin sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında olumsuz yönde tutum ve davranış sergilediklerini de ifade etmişlerdir. “Sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara yönelik öğretmenlerden elde edilen bulgular”, öğretmenlerin görüşlerinin, öğretmenlerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik göstermediğini, öğrencilere bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Ö7 öğrencilerin “kuralsızlık”, Ö5 “dikkat dağınıklığı” ve Ö10 ise “dikkat dağınıklığı” olduğunu ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğrencilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama esnasında sergiledikleri tutum ve davranışları gözlemlene ve değerlendirmeye yönelik görüşleri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Okul öncesi öğretmenleri, sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Kuralsızlık. Sınıf dışında çocuklara bir rahatlama geliyor.” Ö7

“Dikkat dağınıklığı, arkadaşları ile iletişime geçememe, çünkü dikkat dağıtabilecek daha fazla ortam ve materyal var. Bence en çok dikkat dağınıklığı ve odaklanamama.” Ö9

“Şöyle bazen çok şımarabiliyorlar. O an yerlerinde durmuyorlar, kıpır kıpır oluyorlar. Çünkü ne yapacaklarını şaşıyorlar deyim yerindeyse. Kimi sandalyeye

oturması gerekirken masanın üstüne çıkıyor. Ya da ayakta dinlemek istiyor o an ama belli süre geçtikten sonra konuya adapte olduktan sonra da bunlar tabii ki geçiyor. İlk etkinliklerde bu şekilde oluyor.” Ö10

“Kontrol etmek daha zor oluyor sadece. Geniş bir alan olduğu için.” Ö1

“Özellikle çok hareketli bir çocuksa sınıf dışında bir yere gittiğinde öğretmeni çok zorluyor. Uyum sağlamaları zor oluyor. Orası farklı bir ortam olduğu için dikkati daha çabuk dağılıyor. Elini bırakıp gidiyor uzaklaşa biliyor. Oradaki materyalleri amacına uygun kullanmıyor. Kendine ve arkadaşlarına zarar verebiliyor.” Ö2

Tablo 26. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumsuz Tutum ve Davranışlara Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine Yönelik İçerik Bilgileri	Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarında Öğrencilerin Sergiledikleri Olumsuz Tutum ve Davranışlar	Kuralsızlık	6
		Kontrol Edememe	5
		Normal Olmayan Davranışlar	2
		Hareketlilik	1

Araştırmanın “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlar” alt temasına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan hareketle okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerinin farklılık ve çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışları ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Yöneticiler öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışların “kuralsızlık”, “kontrol edememe”, “normal olmayan davranışlar” ve “hareketlilik” şeklinde olduğuna yönelik 4 kod oluşturmuşlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin büyük bir kısmı “sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara” yönelik görüşlerini ifade ederken öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran kendilerini daha çok kontrol edemediklerini” ifade etmişleridir. Bir kısmı ise öğrencilerin “sınıf dışı öğretim uygulamalarında, sınıf içi öğretim uygulamalarına nazaran daha çok kurallara uymakta sorun yaşadıkları” yönünde açıklama yapmışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerin görüşlerinden elde edilen bulgular okul öncesi öğrencilerinin sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında olumsuz

yönde tutum ve davranış sergilediklerini de ortaya koymaktadır. “Sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara yönelik yöneticilerden elde edilen bulgular”, okul öncesi kurum yöneticilerin görüşlerinin, okul öncesi kurum yöneticilerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik göstermediğini, öğrencilere bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

M2 öğrencilerin “kuralsızlık”, M4 “normal olmayan davranışlar” ve M7 ise “kontrol edememe” olduğunu ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğrencilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama esnasında sergiledikleri tutum ve davranışları gözlemleme ve değerlendirmeye yönelik görüşleri okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Okul öncesi kurum yöneticileri, sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergiledikleri olumsuz tutum ve davranışlara yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Mesela içerde kurala uyduğu gibi dışarıda uymayabiliyor. Hemen birden hoşuna giden şeyler hani böyle saldırıyor gibi hemen kural bozuyor düzeni bozmaya çalışıyor. Veya içerideki gibi sözünüzü tam dinletemiyorsunuz. En önemli olumsuzluk bu bizim için. Kontrol etmek daha zor oluyor.” M2

“Değişik mekanlara tepkiler çıkabiliyor bazen çocuklarda. Kapalı alanlardan hoşlanmıyorlar, özellikle küçük çocuklar. Ses, ışık yoğunluğu işte karanlık ortamlarda. Onun dışında kalabalık ortamda olumsuz davranışları çok tetikleyebiliyor. Mesela davranış problemi olan bir çocuğumuz, kalabalık bir ortamda kendini yere atabiliyor istediklerini yaptırmak için. Bu tür deneyimlerim maalesef var.” M4

“Kural tanımama, sınır belirleyememe, çok özgün hareket etme isteği de olabiliyor. Ondan dolayı ve güvenlik pozisyonu endişemiz oluyor tek probleminiz bu bir de tuvalet problemi oluyor bazen gittiğimiz yerlerde. Onun dışında ciddi bir problem olmuyor.” M6

“Koordine etmesi zor oluyor çocukları. Çünkü, çocuklar kuralları sadece sınıfın içinde benimsiyorlar. Sınıfın dışında ekstra kurallar koymak bir tık daha zor oluyor açıkçası daha serbest ve esnek oluyorlar orada koordine zor oluyor çocukları kontrol etmek daha çok zor olur Çocuk başka bir ortama girdiğinde ya da ekstra bir ortama gittiğinde çok fazla etrafına yayılmak istiyor açıkçası. O noktada koordinesi zorlaşıyor sadece.” M7

3.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİM UYGULAMALARI

Tablo 27. Sınıf Dış İ Öğretim Uygulamalarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Tem a	Alt tema	Kodlar	Katılı mcı görüşle ri	Alt tema	Kodlar	Katılı mcı	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri		
Öğ- ret- mele -rin Sı- nıf Dış İ Öğ- re- tim Tek- nik- leri- ne Yö- ne- lik İç- e- rik Bil- gileri	Sınıf Dışı Öğretim Uygula- malarında Karşılaşı- lan Problem- ler	Kaza	4	Öğrenci- lerin Sınıf Dışı Öğretim Uygula- maları Esnasın- da Karşıla- şılan Problem- lere Yönelik Tutumla- rı	Çekingen	4	Sınıf Dışı Öğre- tim Uygula- maları Esna- sında Alınan Tedbir -ler	Bilgilen- dirme	4		
		Aksama	3		Korku	3		Düzeni Koruma- Sağlama	3		
		Tuvalet	2		Dikkat Dağınıklı- ğı	2		Uyarma	2		
		Kaybol- ma	1					Güvenli- ğe Yönelik	2		
								Çözüm Üretme	1	Tıbbi Tedbir	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin, “sınıf dış İ öğretim uygulamalarına” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dış İ öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dış İ öğretim uygulamalarına yönelik görüşleri “karşılaşılan problemler”, “karşılaşılan problemlere yönelik öğrencilerin tutumları” ve “karşılaşılan problemlere yönelik alınan tedbirler” şeklinde kategorize edilerek açıklanmıştır. Sınıf dış İ öğretim uygulamalarında "karşılaşılan problemlere” yönelik öğretmenlerin görüşleri “kaza”, “kaybolma”, “aksama” ve “tuvalet” sorunları şeklinde dört kod oluşturmuştur. Sınıf dış İ öğretim uygulamaları esnasında karşılaşılan problemlere yönelik öğretmenlerin çoğunluğu, sınıf dış İ öğretim uygulamalarına yönelik “etkinlikler sırasında oluşan ya da ortaya çıkan kazaların” olduğunu ifade etmiş olsalar da etkinlikler sırasında bir öğretmen “çocukların kaybolması” gibi bir sorunla karşılaşabildiklerini, 3’ü “sınıf dış İ etkinlikleri uygulama esnasında aksamaların oluşabildiğini” ifade ederken, 2’si de “çocukların tuvalet ihtiyacını gidermek” için zorluklar ve sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Ö2 “kaybolma”, Ö4 “aksama”, Ö1 “tuvalet” ve Ö6 “kaza” olduğuna yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dış İ öğretim

uygulamalarına yönelik görüşlerinin çok çeşitli olduğu ve öğretmenlerin eğitim düzeylerine ve öğretmenlerin hizmet yıllarına göre değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır.

Sınıf dışı öğretim uygulamalarında “öğrencilerin meydana gelen problemler karşısında sergiledikleri tutumlara” yönelik öğretmenlerin görüşleri “korku”, “çekingen”, “dikkat dağınıklığı” ve “çözüm üretmeye” yönelik olduğu şeklinde dört kod oluşturmuştur. Sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında meydana gelen problemler karşısında öğrencilerin sergiledikleri tutumlara yönelik öğretmenlerin çoğunluğu, öğrencilerin problemler karşısında “çekingen” kaldıklarını ifade etmiş olsalar da bir öğretmen problem karşısında “çocukların çözüm ürettiğine” yönelik bir açıklamada bulunurken, 3’ü “korktuklarını” ifade ederken, 2’si de “problem sonrasında çocukların dikkatinin dağıldığını” ifade etmişlerdir. Ö3 “çekimser”, Ö4 “dikkat dağınıklığı”, Ö10 “korku” ve Ö6 “çözüm üretme” olduğuna yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerinin çok çeşitli olduğu ve öğretmenlerin eğitim düzeylerine ve öğretmenlerin hizmet yıllarına göre değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır.

Sınıf dışı öğretim uygulamalarında "karşılaşılan problemleri engellemek için alınan tedbirlere" yönelik öğretmenlerin görüşleri “güvenliğe yönelik”, “bilgilendirme”, “düzeni koruma/sağlama”, “tıbbi tedbir” ve “uyarma” şeklinde dört kod oluşturmuştur. Sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında karşılaşılan problemleri engellemek için alınan tedbirlere” yönelik öğretmenlerin çoğunluğu, sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik oluşabilecek problemleri engellemek için “öğrencileri bilgilendirdiklerini” ifade etmiş olsalar da bir öğretmen etkinlikler öncesinde “tıbbi tedbirler” aldıklarını ifade ederken, 3’ü “düzeni koruma/sağlamaya yönelik tedbirler aldığını” ifade ederken, 2’si “güvenliği sağlamaya yönelik” ve 2 öğretmende “çocukları uyarmaya yönelik” tedbirler aldığını ifade etmişlerdir. . Ö9 “bilgilendirme”, Ö10 “güvenliğe yönelik”, Ö8 “tıbbi tedbir”, Ö1 “düzeni koruma/sağlama” ve Ö3 “uyarma” olduğuna yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin "karşılaşılan problemleri engellemek için alınan tedbirlere" yönelik görüşlerinin çok çeşitli olduğu ve öğretmenlerin eğitim düzeylerine ve öğretmenlerin hizmet yıllarına göre değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Gözlenebiliyor. Şöyle; mesela yapmak istemediği bir şeyi Hani o anda yaptırıyorum çünkü hani izlemektir veya dışarıda oyun oynamaktır proje çalışmalarımızda falan mesela geri çekile biliyorlar. Bunu yapamıyorum, ben yapmak istemiyorum gibi davranışları gözlemledim. Dışarıda çocukların güvenliği, etkinliğin akışını ve çocukları aynı anda kontrol etmeye çalışmak etkinliğin aksamasına, gecikmesine ve uzun sürmesine neden olabiliyor. Onlara biraz daha destek verilmeli o esnada. Çünkü dediğim gibi, tek öğretmen olunca yeterince destekleyemiyoruz. Rahat hareket etmek istiyorlar bu esnada da düşebiliyorlar. Düşebiliyorlar. Birbirleri ile çarpışabiliyorlar. Yürüyüş esnasında çantalarını takmak istemeyebiliyorlar.” Ö4

“Bu etkinlikler esnasında çocuklarda olumsuz davranışlar gözlemleniyor. Mesela; düşme, kalkma, kazalar. Yani, çocuğun mesela ortamdan kaçma durumu olabiliyor. Sınıfta birazcık daha öğretmen hâkimiyetinde oluyor ama farklı bir ortam olunca farklı yerlere yönelebiliyor. Ortamda düşme olabiliyor. Hani istemsizce. Bazı materyalleri farklı kullandığından dolayı bazı kazalar meydana gelebiliyor. Yani öğretmen hâkimiyetinde daha çok olmalı.” Ö6

“Yani ek bir öğretmen olabilir. Yani biz çocuklarla bir etkinlik yaparken o da onun da gözü diğer çocuklarda olup işte o hâkimiyetini kazanabilir. İşte, uygunsuz bir davranış yaptığında çocuk uyarılabilir. Onun dışında, ilgisi belki o anda o etkinlikte değilse farklı bir etkinliğe yönlendirilebilir, böyle yapılabilir.” Ö6

“Hani sınıf dışında daha kendilerini belki çekingen hissediyor olabilir belki dış alan olduğu için çocuk daha farklı davranıyor orada. Hani kendini ya çok fazla gösteriyor da ya da gösteremiyor olabilir ya çok hani fazla kendini gösteriyor ya da tam çekimser kalıyor da olabiliyor bazı öğrenciler, kapanabiliyor.” Ö3

“Şöyle bir problemle karşılaşınca onların da illaki dikkatleri dağılıyor. Mesela bir proje çalışmamız olduğu zaman mesela öğretmen o anda sorunla ilgilenirken o anda ders dağıla biliyor yani geri toplamak açısından kötü olabiliyor pek iyi olmuyor dağıldığı zaman.” Ö4

“Bu gibi problemlerin yaşanmaması için her türlü önlemi alıyoruz. Ancak, bazı durumlarda yine de problemlerle karşılaşabiliyoruz. Bu gibi durumlarda iki şekilde tavır ve tutum içerisinde oluyorlar. İlk olarak eğer çocuğun katıldığı ilk sınıf dışı etkinlikse burada karşılaşılan problem ister çocuğun isterse başka bir arkadaşının başına gelsin

çocuk tedirgin oluyor, üzülüyor ya da etkinliğe katılmaya biliyor. Ama ileriki süreçte bu tür kazaların yaşanacağını ve öğretmenlerinin yanında olduklarını bildikleri için o probleme odaklanmıyorlar.” Ö9

“Daha önceden çocuklarla yapmamaları gereken şeyler hakkında konuşuyoruz ve neler yapılması gerektiği hakkında sohbet ediyoruz.” Ö1

“Siz eğer çocuk için doğru ortam ve planı yarattıysanız eğer minimum düzeyde olumsuzlukla karşılaşsınız. Bunlar ne olabilir, mesela kaza anı olabilir işte düşebilir çocuk bunda da çocuk eğer etkinliği çok sevmişse inanın biz bunu yaşıyoruz hiçbir şey olmadı diye kendi kalkar, hemen orda basit küçük bir tıbbi müdahale yapılır ve devam eder çocuk.” Ö8

“Kontrol etmek daha zor oluyor. Geniş bir alan olduğu için. Ya da tuvalet sorun olabiliyor. Ayakkabıları giy çıkar ya da dışarıda bulmakta zorlanabiliyoruz.” Ö1

“Bu daha önce başımıza gelmedi ama bunun olmaması için yardımcı öğretmenlerle veya velilerle gidiyoruz kontrolü sağlamak amacıyla. Çocukları sürekli gözetim altında tutuyoruz. Önceden tuvaletlerini yapıp gidiyoruz ya da gittiğimiz yer hakkında önceden bilgi ediniyoruz.” Ö1

“Özellikle çok hareketli bir çocuksa sınıf dışında bir yere gittiğinde öğretmeni çok zorluyor. Uyum sağlamaları zor oluyor. Orası farklı bir ortam olduğu için dikkati daha çabuk dağılıyor. Elini bırakıp gidiyor uzaklaşa biliyor. Kaybolabiliyor. Oradaki materyalleri amacına uygun kullanmıyor. Kendine ve arkadaşlarına zarar verebiliyor.” Ö2

“Gitmeden önce çocuklara kurallardan bahsederiz. Ama her ihtimale karşı ne olur ne olmaz, ona yönelik bir malzeme elimi kesildi ona yönelik bir eşya tıbbi yardım yanımızda taşırız. Çocuklar ilk etkinlikte ne demek istediğimizi deneyimliyor ve sınıf dışı bir ortamda nelere dikkat edilmesi gerektiğinin farkında oluyorlar. Sonraki etkinliklerde zaten bunlara alışkın oluyorlar ve daha uyumlu ve etkileşimli bir süreç oluyor.” Ö9

“Her yaş grubunu bir üst yaş grubu ile eşleştirerek veriyoruz. Bir öğrenci 4 diğeri 5 bu şekilde. Tek sıra halinde. Başa orta kısma sonunda bir öğretmenimiz oluyor sıranın. Ve bu güvenlik çemberini oluşturduğumuz için güven yavaş yavaş oluşuyor gözledikçe. Ama bunların yoluna girebilmesi için okulun açıldığı dönemden belli bir süre geçmesi

lazım ki çocuklarda artık güven duygusu oluşsun. Ben bunlarla güvendeyim daha sonra zaten alışıyorlar bir sonraki etkinlikle arasında dağlar kadar fark oluyor. Çocuklarda başta uyumsuzluk söz konusu olurken diğer etkinlikte artık tamam bunlar benim görevim. Ben bunu bunu yapmalıyım. Kurallara uyumam gerek. Daha çok uyum sağlıyorlar.” Ö10

Tablo 28. Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı	Alt tema	Kodlar	Katılımcı	Alt tema	Kodlar	Katılımcı
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarına Karşılaşılan Problemler	Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarında Karşılaşılan Problemler	Kaza	5	Öğrencilerin Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Karşılaşılan Problemlere Yönelik Tutumları	Korku	4	Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Alınan Tedbirler Sınıf Dışı Öğretim Uygulamaları Esnasında Alınan Tedbirler	Güvenliğe Yönelik	4
		Ortamı Yadsıma	3		Kurallara Uyma	4		Bilgilendirme	3
		Kaybolma	2		Şaşıрма	1		Önlemsel Tedbir	2
		Tuvalet	1		Ortamda n Uzaklaşma	1		Uyarma	2

Araştırmaya cevap veren okul öncesi kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan, “sınıf dışı öğretim uygulamalarına” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik görüşleri “karşılaşılan problemler”, “karşılaşılan problemlere yönelik öğrencilerin tutumları” ve “karşılaşılan problemlere yönelik alınan tedbirler” şeklinde kategorize edilerek açıklanmıştır. Sınıf dışı öğretim uygulamalarında “karşılaşılan problemlere” yönelik okul öncesi kurum yöneticilerin görüşleri “kaza”, “kaybolma”, “ortamı yadsıma” ve “tuvalet” sorunları şeklinde dört kod oluşturmuştur. Sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında karşılaşılan problemlere yönelik okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu, sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik “etkinlikler sırasında oluşan ya da ortaya çıkan kazaların” olduğunu ifade etmiş olsalar da etkinlikler sırasında bir öğretmen “çocukların tuvalet ihtiyacı gidermede zorlanma” gibi bir sorunla karşılaşabildiklerini, 3’ü “sınıf dışı etkinlikleri uygulama esnasında çocukların sınıf dışında ki ortamı yadsıdıklarını” ifade ederken, 2’si de “çocukların kaybolmasına”

yönelik zorluklar ve sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. M7 “kaybolma”, M4 “ortamı yadsıma”, M6 “tuvalet” ve M1 “kaza” olduğuna yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerinin çok çeşitli olduğu ve okul öncesi kurum yöneticilerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır.

Sınıf dışı öğretim uygulamalarında " öğrencilerin meydana gelen problemler karşısında sergiledikleri tutumlara" yönelik okul öncesi kurum yöneticilerin görüşleri “korku”, “kurallara uyma”, “şaşıрма” ve “ortamdan uzaklaşma” şeklinde dört kod oluşturmuştur. Sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında meydana gelen problemler karşısında öğrencilerin sergiledikleri tutumlara yönelik okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu, öğrencilerin problemler karşısında “korktuklarını ve kurallara uymaya çalıştıklarını” ifade etmiş olsalar da bir yönetici problem karşısında “şaşırdığını” ifade ederken bir yönetici de “ortamdan uzaklaştığını” ifade etmişlerdir. M2 “şaşıрма”, M3 “kurallara uyma”, M4 “korku” ve M7 “ortamdan uzaklaşma” olduğuna yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerinin çok çeşitli olduğu ve okul öncesi kurum yöneticilerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır.

Sınıf dışı öğretim uygulamalarında "karşılaşılan problemleri engellemek için alınan tedbirlere" yönelik okul öncesi kurum yöneticilerin görüşleri “güvenliğe yönelik”, “bilgilendirme”, “önlemsel tedbir” ve “uyarma” şeklinde dört kod oluşturmuştur. Sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında karşılaşılan problemleri engellemek için alınan tedbirlere" yönelik okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu, sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik oluşabilecek problemleri engellemek için “güvenliği sağlamaya çalıştıklarını” ifade etmiş olsalar da 3 yönetici etkinlikler öncesinde “bilgilendirme” yaptıklarını ifade ederken, 2’si “önlemsel tedbirler aldığını” ifade ederken 2 yönetici de “çocukları uyarmaya yönelik” tedbirler aldığını ifade etmişlerdir. Ö9 “bilgilendirme”, Ö10 “güvenliğe yönelik”, Ö8 “önlemsel tedbir” ve Ö3 “uyarma” olduğuna yönelik görüşlerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgular, okul öncesi kurum yöneticilerinin "karşılaşılan problemleri engellemek için alınan tedbirlere" yönelik görüşlerinin çok çeşitli olduğu ve okul öncesi kurum yöneticilerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına

göre değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır. Okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Değişik mekanlara tepkiler çıkabiliyor bazen çocuklarda. Kapalı alanlardan hoşlanmıyorlar, özellikle küçük çocuklar. Ses, ışık yoğunluğu işte karanlık ortamlarda. Onun dışında kalabalık ortamda olumsuz davranışları çok tetikleyebiliyor. Mesela davranış problemi olan bir çocuğumuz, kalabalık bir ortamda kendini yere atabiliyor istediklerini yaptırmak için. Bu tür deneyimlerim maalesef var.” M4

“Kural tanımama, sınır belirleyememe, çok özgün hareket etme isteği de olabiliyor. Ondan dolayı ve güvenlik pozisyonu endişemiz oluyor tek probleminiz bu bir de tuvalet problemi oluyor bazen gittiğimiz yerlerde. Onun dışında ciddi bir problem olmuyor.” M6

“Koordine etmesi zor oluyor çocukları. Çünkü, çocuklar kuralları sadece sınıfın içinde benimsiyorlar. Sınıfın dışında ekstra kurallar koymak bir tık daha zor oluyor açıkçası daha serbest ve esnek oluyorlar orada koordine zor oluyor çocukları kontrol etmek daha çok zor olur Çocuk başka bir ortama girdiğinde ya da ekstra bir ortama gittiğinde çok fazla etrafına yayılmak istiyor açıkçası. Kaybola biliyorlar. O noktada koordinesi zorlaşıyor sadece.” M7

“Çocuk kendini yetersiz hissediyorsa, problem çıkarabiliyor. Çocuğa göre değişiyor. Kendini kapatan var, huzursuzluk yapan var, tam tersi içine kapanan var, bir köşeye sinen çocuğumuzda var. Dışarı çıktığımızda kalabalıktan korkabiliyorlar, tedirgin olabiliyorlar. Anne-baba yanlarında olmadığı için arabada gitmekten bile hoşlanmaya biliyorlar. Her ne kadar servisle gitseler de ağlama, karanlıktan korkma, yüksek sesten korkma gibi kendini güvende hissetmeme gibi.” M4

“Sınıfın içerisinde bile zaten çocukları belli kurallara oturmak zor oluyor. Bunu sınıfın dışına yansıttığımız zaman tabii ki ekstra gayret ve çaba gerektiriyor. Çocuklar birbirlerine ve kendi çevrelerine daha açık oluyorlar. Başka şeylerle muhatap olmak istiyor. Öğretmenini bırakıp gidiyor, işte duymaya biliyor oraya odaklana biliyor. Bu tarz olumsuzluklarda yaşıyor çocuklarda.” M7

“İşte o an yaptığımız şeyi algılayamaya biliyorlar. Onu anlatmak zor oluyor çünkü değişik bir etkinlik yeni bir etkinlik. O an ne yapacağını çocukta bilmediği için anlatma kısmında sorun olabilir. Bakın bu buna yarıyor gibi. Şuraya gideceğiz şöyle

yapacağız gibi sürekli karşılaştığı bir şey olmayınca bazıları şaşırıyor. Farklı davranabiliyor. Tek sıkıntısı o.” M2

“Sınıftan çıkmadan önce, çocuklara dışarıda neler yapmamız gerektiğini, anlatıyoruz, nasıl davranacağız, nasıl gideceğiz, geleceğiz, gittiğimiz yerle ilgili bilgiler veriyoruz. Olumsuz davranış sergilediğinde konuşmaya başlıyoruz, sabır bekliyoruz. Sonuçta, aşağı yukarı neler olabileceğini kestirebiliyoruz. Kriz yaşanmaması için gerekli tedbirleri alıyoruz.” M4

“Hiçbir şey yapamıyorsunuz. Çocuğun davranışlarını engelleyemiyorsunuz. Tabi ilk başlarda bu. Çünkü çocuğu tanıımıyorsunuz. Bu durumda mutlaka yanımızdaki görevli sayısını artırıyoruz. Başka şansım yok. Mesela bir kere Anıtkabir gezisinde, çocuğumun biri saatlerce Atatürk'ün arabasına binmek için ağladı. Saatlerce... Yerlerde yatıyordu, ağlıyordu. Gruptan ayrılıyordu. Her gelen bize soruyordu bu çocuk niye ağlıyor diye. Atatürk'ün arabasına binmek istiyor diyorduk. Başka bir açıklaması yok. Ne yapıyorsun? Onu tamamen motive etmek için bak kapalı, binilmez diye anlatıyorsun. Bir kenara çekip sakinleştiriyorsun. Onu o gruba dahil etmeye çalışıyorsun.” M3

4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME/TEMAYA İLİŞKİN BULGULAR

Dördüncü Alt Problem/Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri

Öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik öğretim yöntemi bilgileri incelendiğinde 6 farklı alt tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar şunlardır:

- Sınıf dışı öğretim ile 2013 programının uygunluğu
- Sınıf dışı öğretim ile 2013 programının amaç ve ilkeleri
- Sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitim
- Sınıf dışı öğretim becerisi kazandırma
- Sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırma
- Sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırma

Bu bölümde, ‘‘dördüncü alt probleme/okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini geliştirme yollarına yönelik öğretim yöntemi bilgilerine ilişkin’’ nitel bulgulara yer verilmiştir. Dördüncü alt probleme ilişkin

bulgular, 10 Okul öncesi öğretmeninden ve 10 okul öncesi kurum yöneticisinden, araştırmacı tarafından hazırlanan araştırma soruları aracılığı ile elde edilmiştir.

4.1. SINIF DIŞI ÖĞRETİM İLE 2013 PROGRAMININ UYGUNLUĞU

Tablo 29. Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Uygunluğuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Uygunluğu	Bütünsel	10

Araştırmadan elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin, “sınıf dışı öğretim ile 2013 programının uygunluğuna” yönelik yaptığı açıklamaların farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin tamamı, sınıf dışı öğretim ile 2013 programının “bütünsel gelişimi sağlaması” bakımından örtüştüğünü ifade etmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin “Sınıf dışı öğretim ile 2013 programının uygunluğuna” yönelik bilgileri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı olarak değişmemektedir. Öğretmenlerin tamamı hem sınıf dışı öğretim tekniklerinin hem de 2013 okul öncesi eğitim programının “çocukların bütün gelişim alanları bakımından” desteklediğini ve “bütünsel gelişimi amaçlamaları bakımından” uygun olduklarını ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri “Sınıf dışı öğretim ile 2013 okul öncesi eğitim programının uygunluğuna” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Bence bilişsel gelişimlerine son derece uygun. Aslında bütün gelişim alanlarına uygun olduğunu düşünüyorum. Çünkü zaten hepsi birbirini destekliyor. Hepsi, çünkü çocuk onu zaten bir yerden yakalıyor.” Ö4

“Çocukların dokunarak öğrenmesi çok etkili. Hepsinde etkili ve uygun. Doğadaki seslerin taklidini yaparak dil gelişimine katkı sağlar.” Ö10

“Tüm alanlara uygun aslında. Zaten uygun olduğu için kullanabiliyoruz sınıf dışı öğretimi okul öncesinde.” Ö1

“Öz bakım, duygusal, duysal gelişimlerini, aslında tüm gelişim türlerini tamamen destekliyor, hepsine katkısı var. Hepsi giriyor bunun içine.” Ö2

“Sınıf dışı öğretim çocuk için sosyal-duygusal gelişimleri açısından çok çok iyi. Kendilerini en çok gösterebilecekleri, ifade edebilecekleri fırsatlar verdiği için. Motor gelişimleri açısından çok çok iyi. Çocuk orda, daha hareketli. Aslında bütün gelişimlerine pay veriyor. Çünkü hepsi birbiriyle bağlantılı ve sınıf dışı öğretim okul öncesi eğitimin tüm kazanımlarına uygun. Hepsini geliştirdiğini düşünüyorum.” Ö2

Tablo 30. Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Uygunluğuna Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Uygunluğu	Bütünsel	5
		Sosyal Gelişim	4
		Günlük Yaşam Becerileri	2
		Etkinliğe Göre	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin, “sınıf dışı öğretim ile 2013 programının uygunluğuna” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ile 2013 programının uygunluğuna yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin çoğunluğu, “sınıf dışı öğretim teknikleri, 2013 okul öncesi eğitim programının hangi gelişim türlerine ve kazanımlarına uygun?” sorusuna, sınıf dışı öğretim ile 2013 okul öncesi eğitim programının “bütünsel” olarak bir uygunluk ve bütünlük halinde olduğu şeklinde cevap vermiş olsalar da bir kurum yöneticisi bu uygunluğun “etkinliğe bağlı olarak” değişebileceğini ifade etmiştir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf dışı öğretim ile 2013 programının daha çok “bütünsel gelişimi sağlamaları” bakımından aralarında bir bütünlük olduğunu ifade ederken önemli bir kısmı da “sosyal gelişimi sağlamaları” bakımından birbirlerine uygun olduğuna yönelik görüşlerini belirtmiş olsalar da bir yönetici de bu uygunluğun “etkinliğe göre değişebileceği” yönünde görüşlerini ifade etmiştir. M3 sınıf dışı öğretim teknikleri ile 2013 okul öncesi programının uygunluğunun “etkinliğe göre değişebileceğini ifade etse de M1 ve M7 daha çok “2013 programında yer alan bütün gelişim alanlarına” uygun olduğu yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, 2013 okul öncesi eğitim programının M5 “sosyal gelişime”, M4 “günlük yaşam becerilerine”, M3 “etkinliğe göre” ve M2 “bütün kazanım ve gelişim alanlarına” uygun olduğu yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin “Sınıf dışı öğretim ile 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının uygunluğuna” yönelik görüşleri okul öncesi kurum yöneticilerinin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim ile 2013 programının “okul öncesi programında yer alan bütün gelişim alanlarına ve kazanımlarına uygun olduğu ve bütünsel olarak desteklediği” yönünde okul öncesi kurum yöneticilerinin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri “Sınıf dışı öğretim ile 2013 okul öncesi eğitim programının uygunluğuna” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Her haftaya göre değişiyor. Etkinliğe, etkinliğin kazanımlarına göre değişebiliyor.” M3

“Sosyal gelişimlerine, öz bakım, yaptıklarımızı gözden geçiriyorum da. Günlük hayat becerilerini geliştiriyoruz. Bu şekilde.” M4

“Montessori eğitimi mesela. Şu an rövanşta olan. Sınıf dışı etkinliği olarak da yapılabilir. Drama. Evet sınıf içi etkinliğidir aslında sınıfta yapılabilir. Ama sınıfın dışında bir hikâye odasında da yapılabilir. Etkileri çocuğa bir hoşgörüyü anlatırken ki şeyidir sosyalleşmesi mesela çocuğun dışarıda geçirdiği zaman sosyalleşmektir. Ortama nasıl girebileceğini küçük yaşta bizlerden öğrenmesidir. Mesela At çiftliğinde atları tanınmasıdır yakinen.” M5

“Öz güven geliştirmeye çok uygun. Liderlik duygusu geliştirmeye çok çok uygun. Kendini değerli hissedebilme, paylaşımda bulunabilme bunlara çok uygun olduğunu düşünüyorum. O çok geniş bir kısım aslında ama ciddi kazanımları olan bir durum diye düşünüyorum.” M6

“Bence tüm gelişim alanlarına hitap ediyor aslına bakarsanız. Çünkü yaptığınız etkinliğin içeriği her seferinde değişiyor Hani atölye çalışmasında gezi çalışmasına bahçe etkinliğinde bahçe etkinliği indiğiniz zaman motor becerileri ne katkısı oluyor atölye çalışmalarında bilişsel fiziksel yani her sosyal-duygusal her türlü gelişim alanlarına hitap ediyor.” M7

“Özellikle duyuşsal bilişsel gelişimine buna paralel olarak öz bakım becerilerine çöpü çöpe atma, dışarı çıkarken montunu giyme şeklinde. Aslında bence tüm gelişim alanlarına hemen hemen hepsine uygun.” M8

4.2. SINIF DIŞI ÖĞRETİM ŞLE 2013 PROGRAMININ AMAÇ VE İLKELERİ

Tablo 31. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Okul Öncesi Eğitiminin Amaç ve İlkelerinin Hangileri Doğrultusunda Planlandığına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri ve Okul Öncesi Eğitiminin Amaç ve İlkeleri	Çok Yönlü/Bütünsel	6
		Deneyerek Öğrenme	2
		İlkokula Hazırlamak	2
		Çocuk Temelli	2
		Demokratik Eğitim Anlayışı	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin, “sınıf dışı öğretim teknikleri ile okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerine” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitimin amaç ve ilkelerine yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğu, sınıf dışı öğretim tekniklerinin 2013 programının amaçlarından daha çok “çok yönlü/bütünsel gelişimleri sağlama” amacı doğrultusunda planlandığı yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf dışı öğretim tekniklerinin 2013 programının daha çok “çok yönlü/bütünsel gelişimi sağlama amacı doğrultusunda” planlandığını ifade ederken önemli bir kısmı da “ilkokula hazırlama amacı, çocuk temelli ve deneyerek öğrenme ilkeleri doğrultusunda” planlandığına yönelik görüşlerini belirtmiş olsalar da bir öğretmende “demokratik eğitim anlayışı ilkesi doğrultusunda” planlandığına yönelik görüşlerini ifade etmiştir. Ö2 sınıf dışı öğretim tekniklerinin 2013 programının özellikle “demokratik eğitim anlayışı ilkesi” doğrultusunda hazırlandığını ifade etse de Ö9 ve Ö1 daha çok “çok yönlü/bütünsel gelişimleri destekleme ilkesi” doğrultusunda planladıklarını ifade etmişlerdir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, “2013 Okul Öncesi Eğitim Programında” yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına” yönelik görüşlerini Ö4 “deneyerek öğrenme ilkesi”, Ö5 “çocukları ilkokula hazırlama amacı” ve Ö6 “çocuk temelli eğitim ilkesi” doğrultusunda eğitim sürecini planladıklarına

yönelik görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin “Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, “2013 Okul Öncesi Eğitim Programında” yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına” yönelik bilgileri öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin 2013 programının “çok yönlü/bütünsel gelişimi sağlama ilkesi” doğrultusunda hazırlandığına yönelik öğretmenlerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri “Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, “2013 Okul Öncesi Eğitim Programında” yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Tecrübe, deney ve gözlem doğrultusunda. Bu sene ilk kez çıkarılmıştı galiba. Bu kadar.” Ö4

“Çocuğu Türkçe öğrenmeye hazırlamak ilkokula hazırlamak. Hepsi doğrultusunda aslında. Ama ben özellikle çocuğun gelişim alanlarına katkı sağladığını düşünüyorum. Bu yüzden öncelikle bilişsel, daha sonra motor gelişimi zihinsel aktiviteler daha çok ve bedensel sosyal.” Ö5

“Yani amacımız çocuğun daha çok hani daha iyi öğrenebilmesi. Konumuz neyse onu daha iyi kavrayabilmesi. Bu yüzden sınıf dışı etkinlik yapıyorsak amacımız bu doğrultuda belirliyoruz. Yani ilkelerimizde çocuğun ilgi ve isteklerine göre planlıyoruz ortamın uygun olmasına dikkat ediyoruz. Çocukların güvenli yani güvenli olmasına dikkat ediyoruz. Güvenliği esas alıyoruz. Başka ilke olarak hocam bu şekilde.” Ö6

“Planlama yaparken çocukların dikkatlerini toplayabilecekleri, neden sonuç belirtilerini gerçekleştirecekleri ayırabilecekleri, problem çözme becerilerini geliştiren, akranla iletişimini sağlayan buna çok dikkat ediyoruz.” Ö8

“Planlarımızı bizim okul müdürümüz yapıyor, biz onları uyguluyoruz. Aylık bültenlerimiz şeklinde. MEB’in kazanımları doğrultusunda planlıyoruz ve belli eklemeler yapıyoruz. Zarafet, güzel konuşma, paylaşma, yardımlaşma kazanımları doğrultusunda yapıyoruz.” Ö10

“Kazanım ve davranışlarda sınıf içi ve sınıf dışı olarak bir ayrım oluşunu düşünmüyorum. Daha çok çocukların ilgi, ihtiyaç ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak hazırlanıyor. Plan esnek tutulur ve gerekli yerlerde çıkarıp eklemeler yapılabilir. Bireysel farklılıklar göz önünde bulunduruluyor.” Ö2

Tablo 32. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Okul Öncesi Eğitiminin Amaç ve İlkelerinin Hangileri Doğrultusunda Planlandığına Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri ve Okul Öncesi Eğitiminin Amaç ve İlkeleri	Çok Yönlü	3
		Çocuk Temelli	3
		Olumlu Duygu ve Davranış Kazanımı	3
		Demokratik Eğitim Anlayışı	2
		Oyun Temelli	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin, “sınıf dışı öğretim teknikleri ile okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitimin amaç ve ilkelerine yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri görüşleri çoğunluğun sağlandığı ortak, tek bir kod oluşturmamıştır. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinin 2013 programının amaçlarından daha çok “çok yönlü/bütünsel gelişimlerini sağlama”, “olumlu duygu ve davranış kazanımı” ve “çocuk temelli eğitim ilkesi” doğrultusunda planlandığı yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri daha çok “çok yönlü/bütünsel gelişimlerini sağlama”, “olumlu duygu ve davranış kazanımı” ve “çocuk temelli eğitim ilkesi” doğrultusunda planlandığını ifade etse de 2 kurum yöneticisi “demokratik eğitim anlayışı ilkesi” ve bir yönetici de “oyun temelli eğitim ilkesi” doğrultusunda planlandığına yönelik görüşlerini ifade etmiştir. M1 sınıf dışı öğretim tekniklerinin 2013 programının özellikle “çok yönlü/bütünsel gelişimlerini sağlama” amacı doğrultusunda hazırlandığını ifade etse de M3 “olumlu duygu ve davranış kazanımı” ve M4 daha çok “çocuk temelli eğitim ilkesi” doğrultusunda planladıklarını ifade etmişlerdir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, “2013 Okul Öncesi Eğitim Programında” yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına” yönelik görüşlerini M5 ve M8 “demokratik eğitim anlayışı ilkesi” ve M2 “oyun temelli eğitim ilkesi” doğrultusunda eğitim sürecini planladıklarına yönelik görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin “Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, “2013

Okul Öncesi Eğitim Programında” yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına” yönelik bilgileri okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Okul öncesi kurum yöneticileri “Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, “2013 Okul Öncesi Eğitim Programında” yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“O kadar çok amaç ve kazanım var ki. Ne diyelim hani genelde dış ortama gidilecekse çocuğun sosyalleşmesi anlamında etki sağlıyor değişik etkinlikler çocuğun eğlenmesi ile alakalı Hani bayağı eğlenceye yönelik bazıları mesela bilgi amaçlı. Mesela bilim merkezi gezisine gidiyoruz. Çocuğun farklı şeyler öğrenmesi anlamında fayda sağlıyor diyelim o şekilde, bunları göz önünde bulundurarak olabilir. Mesela bahçe oyunu yaparsın bahçede ne bileyim hız oyunu oynayabilirsın denge oyunu oynayabilirsın. Çocuğun motor gelişimine faydası olabilir. Sinema-tiyatro gidersin Hani işitmesi ile alakalı çocuğa faydası olabilir. Huzurevinde yaşlılara gidersin çocuk psikolojik olarak farklı somut sonuç olarak, motor gelişime, zihinsel gelişime fayda sağlayabilir.” M2

“Eğitici olması amacımız. Daha çok eğitici olan bir şeyi istiyoruz. Mesela meslek atölyelerine çıkacaksak, atölyelerin gereksinimlerine yönelik yapıyoruz. Asıl hedefimiz çocuğun öğrenmesi, diğer hedefimizde eğlenerek, severek yapması. Diğer hedefimizde sosyalleşmesi.” M5

“En başta çocuğun öz güvenini yerine getirebilme, sorumluluk alabilme paylaşabilme yardımlaşma ve iş birliği kurabilme, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirebilme, grup içerisinde Grup çalışmalarına liderlik yapabilme, bunlarla beraber yine çocuğun eğitim olarak aldığı öyle bir plan program yapılmalı ki çocuğa davranışsal olarak onu pozisyona getirebilmeli. Tamamen bu kazanımlar bu ilkeler doğrultusunda hareket ediyoruz.” M6

“Yani daha çok farklı ortamlarda alakalı ilkeler var onlara dayandırarak ve gelişimin bir bütün olması, farklı ortamlarda kullanılması ve hepsinin birbirine destek olması bu şekilde.” M8

4.3. SINIF DIŞI ÖĞRETİME YÖNELİK HİZMET İÇİ EĞİTİM

Tablo 33. Sınıf Dışı Öğretime Yönelik Hizmet İçi Eğitim Hakkında Öğretmenlerin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretime Yönelik Hizmet İçi Eğitim	Uygulamaya Dayalı	7
		SDE Yönelik Bilgilendirme	3
		Çocuğa Yönelik	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğu, sınıf dışı öğretime yönelik yapılacak olan bir hizmet içi eğitimin “sadece pratik bilgi de kalmaması, sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamalı ve uygulamaya dayalı olması” gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf dışı öğretime yönelik alınacak hizmet içi eğitimin daha çok “sınıf dışı etkinlikleri uygulamaya dayalı” olması gerektiğini ifade ederken önemli bir kısmı da “sınıf dışı eğitime yönelik eğitimin bütün unsurlarının (öğretmen-öğrenci-aile-okul yönetimi vs.) bilgilendirilmesine” yönelik olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bir öğretmende “çocuğa yönelik (çocuğun ilgi ve gereksinimlerini ön planda tutan)” hizmet içi eğitimin verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Ö6 “sınıf dışı öğretime yönelik eğitimin bütün unsurlarını bilgilendirme”, Ö4 “sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamaya dayalı” ve Ö3 “çocuğa yönelik” bir hizmet içi eğitim alınması gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir.

“Sınıf dışı öğretime dayalı yapılacak olan bir hizmet içi eğitimin nasıl olması” gerektiğine yönelik görüşlerini Ö1 “uygulamaya dayalı”, Ö5 “çocuğa yönelik” ve Ö6 “sınıf dışı eğitime yönelik bilgilendirme” olması şeklinde açıklamışlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin “Sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine yönelik” görüşleri, öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin daha çok “sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama ve uygulamaya dayalı” olması gerektiği yönünde öğretmenlerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri

“Sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine yönelik” görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Yani bize uygulamalı gösterilmesini isterdim ben. Yani uzaktan eğitim gibi, masa sandalye gibi değil de... Bizi tamamen sürecin içine sokmalarını isterdim. Uygulamalı bir şekilde daha verimli olacağını düşünüyorum.” Ö4

“Bir kere bol etkinlik örnekli olmasını isterim. Yani öğretmeninde neyle karşılaşacağını bilmesi lazım. Tamam biz şu an kendi sınıfımızı tanıyoruz ama bir sonraki senelerde karşımıza çıkan öğrenciler daha farklı olabilir. Bu yüzden çocuk üzerinden anlatılan öğretmeninde içinde bulunduğu alanlarda, öğretmende bu eğitim verilirken içeride kalsın. Kendimizle zıtlamayalım.” Ö5

“Yani farklı ortamlar tanınabilir. Sınıf dışı etkinlikler bulunabilir istişare edilebilir öğretmenler arasında. Müdür ile konuşulabilir. Yani bir eğitim verilse bir seminer olabilir bu konuda farklı neler yapılabilir bu konuda. Hani ilke ve esaslarını da öğrenebiliriz.” Ö6

“Teorik olarak değil de çocuklarla daha kaliteli bir etkileşim sağlamaya dönük olmasını isterdim.” Ö10

“Hizmet içi bir eğitim almak isterdim tabii ki. Bu eğitimin benim ve çocuklar için faydalı olmasını isterdim.” Ö1

“Daha çok uygulamalı bir eğitim olmasını isterdim. Bu konuda bize alternatif çözüm ve etkinlikler tasarlayıp, uygulayabilmemize destek olacak bir eğitim olmasını isterdim.” Ö2

Tablo 34. Sınıf Dışı Öğretime Yönelik Hizmet İçi Eğitim Hakkında Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretime Yönelik Hizmet İçi Eğitim	Uygulamaya Dayalı	6
		SDE Yönelik Öğretmenleri Bilgilendirme	4
		Veliye Yönelik	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir.

Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin çoğunluğu, sınıf dışı öğretime yönelik yapılacak olan bir hizmet içi eğitimin “sadece pratik bilgi de kalmaması, sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamalı ve uygulamaya dayalı olması” gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf dışı öğretime yönelik alınacak hizmet içi eğitimin daha çok “sınıf dışı etkinlikleri uygulamaya dayalı” olması gerektiğini ifade ederken önemli bir kısmı da “öğretmenlerin bilgilendirilmesine” yönelik olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bir yöneticide “velilerin sınıf dışı öğretim tekniklerini kabullenmesine yönelik” hizmet içi eğitimin verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. M1 “sınıf dışı öğretime yönelik öğretmenleri bilgilendirme”, M3 “sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamaya dayalı” ve M6 “velilerin sınıf dışı öğretim tekniklerini kabullenmesine yönelik” yönelik bir hizmet içi eğitim alınması gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Okul öncesi kurum yöneticilerinin “Sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine yönelik” görüşleri, okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitimin daha çok “sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama ve uygulamaya dayalı” olması gerektiği yönünde okul öncesi kurum yöneticilerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri “Sınıf dışı öğretime ilişkin hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine yönelik” görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Bence çok gerekli. Hani üzüldüğüm nokta hep alışlagelen bir okul öncesi eğitimi ki zaten veliler bunun dışına çıkamıyorlar, çıkmak da istemiyorlar zaten. Veliler bu konu da çok da bilgili değiller. Burada iş bize düşüyor. Dünya da ki eğitim programlarının araştırılıp ona göre bir hizmet içi eğitim alınması gerekiyor bence. Bir kere öğretmenlerimizin ufkunu genişletmeli bu tür eğitimlerle. Psikoloji eğitimi olmalı ki çocukların pedagojisini bilmeli öğretmenler. Ki lisans eğitimindekinin çok yüzeysel olduğunu düşünüyorum. Bunlar çeşitlendirilebilir; işte hani tek lisans eğitimi ile değil de ekstra eğitimlerle desteklenerek yenilikler öğretilmeli. Yani çocuklarımıza ne yapabiliriz? İşte dışarı, açık bir ortamda yapılan bir eğitimler önceden düşünülüyordu. Çocuk gitsin yapıştırırsın. Ondan sonra alsın eline bir etkinlik, eve gitsin. Bu değil

aslında yani, bu çok geride kalmış. Daha yeni sistemler öğretilmeli diye düşünüyorum.”

M1

“Tekniklerin tam olarak amacı ne daha çok onu öğrenmek isterim. Bir yüzmeye gidiyorsak bu ne işe yarar? Tiyatro, sinema ne işe yarıyor? Bir at çiftliğine gitmek çocukları eğlendirmeye mi yarıyor? Yoksa daha farklı şeylere sebep oluyor mu? Bir yüzmeye gitmek sadece çocuğun eğlenmesini sağlıyor? yoksa farklı şeylerde var mı? Yaptığımız herhangi bir şeyi tam olarak öğrenmek isterdim yüzeysel değil de o çocukta nasıl etki yaratıyor? Onu öğrenmek isterdim.” M2

“Planlanacak etkinliğin çocuklara, kazanımlarının neler olduğu, nelerin göz önünde bulundurulması gerektiği, alınacak tedbirlerin neler olması gerektiğini, olası bir durumda neler yapılması gerektiği anlatılmalı bence.” M4

“Gene velileri nasıl idare ederim o konuda alırım. Gerçekten çocuklar konusunda biz hiç sorun yaşamıyoruz. Çocukları çok güzel kıvama getirebiliyoruz. Hamurlarını çok iyi yoğurabiliyoruz ama verdiğimiz eğitimlerde gerek sınıf içinde olsun gerek sınıf dışında veliden dolayı karşılaştığımız birtakım sorunlardan dolayı kendimizi geri çekiyoruz.” M6

“İçerik olarak da şöyle hani hangi alanlarda daha çok hitap etmek gerekiyor aslına bakarsanız bu noktada ihtiyacımızın olduğunu düşünüyorum. Bazen belli öğrendiğiniz şeylerin dışına çıkamıyorsunuz. Hani yeniliklere yönelik. Hani “daha farklı çocuklara nasıl bu noktada yardımcı olabiliriz?” içerik olarak bu tarz isterim açıkçası.”

M7

“Yani sadece teoriden ibaret olmayan, gerçekten yaşama geçirebileceğimiz yani bizim hitap ettiğimiz öğrenci, veli kesimine ve öğretmen kesimine hepsi ortak bir şekilde yani bir öğretmen uygulayabilsin öyle bir eğitim verilsin ki gerçekten konu havada kalmasın öğretmen uygulayabilsin. Veli bunu kabullene bilsin ve öğrenci buna yatkın olsun. Bu çerçevede hazırlanmasını tercih ederim.” M8

4.4. SINIF DIŞI ÖĞRETİM BECERİSİ KAZANDIRMA

Tablo 35. Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırmaya Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırmak İçin Kullanılan Yöntem ve Teknikler	Drama Teknikleri	5	Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırmak İçin Kullanılan Yöntem ve Tekniklerin Tercih Edilme Nedenleri	Ön Hazırlık	4
		Hikâye Okuma Teknikleri	4		Verimi Artırmak	3
		Oyun	2		Uygulama Kolaylığı	1
		Proje	1		Tehlikeleri Azaltmak	1
		Anlatım Teknikleri	1		Bilgisi Yok	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve tekniklere” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve tekniklerin neler olduğuna yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla kod görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğu, öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerinin gelişmesi için daha çok “drama tekniklerini” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerini geliştirmek için “drama tekniklerini” kullandıklarını ifade ederken önemli bir kısmı da “hikâye okuma tekniklerini” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bir öğretmen “proje tekniğini”, bir öğretmen de “anlatım tekniklerini” kullandığını ifade ederken bir öğretmen de bu konuda fikir sahibi olmadığını ifade etmiştir. Ö3 “proje tekniği” ve Ö5 “anlatım tekniklerini” kullandıkları yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. “Öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve tekniklere” yönelik görüşlerini Ö6 “oyun teknikleri”, Ö7 “drama teknikleri” ve Ö9 “hikâye okuma teknikleri” şeklinde görüşlerini açıklamışlardır.

Araştırmadan elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve teknikleri tercih etme nedenlerine” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak amacıyla kullandıkları yöntem ve teknikleri tercih etme nedenini “sınıf dışı etkinlikler

için bir ön hazırlık yapma” şeklinde ifade ederken önemli bir kısmı da “sınıf dışı etkinlikler esnasında ki verimi artırma” şeklinde ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bir öğretmen “sınıf dışı etkinlikleri uygulama esnasında kolaylık sağladığı”, bir öğretmen de “etkinlik esnasında ki oluşabilecek tehlikeleri azalttığı” için tercih ettiğini ifade ederken bir öğretmen de bu konuda fikir sahibi olmadığını ifade etmiştir. “Öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve tekniklerin tercih edilme nedenine” yönelik görüşlerini Ö3 “uygulama kolaylığı sağlaması”, Ö4 “verimi artırmak” ve Ö5 “ön hazırlık yapmak” için tercih ettikleri yönünde görüşlerini açıklamışlardır.

Okul öncesi öğretmenlerinin “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmaya” yönelik görüşleri, öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için daha çok “drama tekniklerini” kullandıklarını, bu yöntem ve tekniklerin tercih edilme sebebi olarak da “ön hazırlık sağladığı” yönünde öğretmenlerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Hem “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve teknikler” hem de bu “yöntem ve tekniklerin tercih edilme nedeni” alt temasına “bilgim yok” şeklinde cevap veren öğretmen aynı kişidir. Okul öncesi öğretmenleri “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmaya” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Başta bahsetmiştim ya Türkçe dil etkinliği yapıyoruz diye. Drama mutlaka oluyor. Çünkü çocuğun hayalinde canlandırabilmesi gerekiyor. Ama onun haricinde mesela hareket, etmesi gereken bir geziye gittik. O zaman da bedensel aktivitelerin ön planda olduğu etkinlikler yapıyoruz hareket etkinlikleri. Spor gibi mesela.” Ö5

“Bir gün öncesinden zaten bilgilendirme yapıyoruz. Gezi ile ilgili drama yapıyoruz. Soru cevap şeklinde etkinlikler yapıyoruz. Bu şekilde gidiyoruz.” Ö7

“Sınıf içerisinde önce zaten iletişimi sağlıyorsunuz. Daha sonra materyal kullanımını sağlıyorsunuz. Materyal çok önemli. Model alma, rol alma, doğaçlama var. Dramanın da zaten kendi içerisinde çok fazla çeşidi var. Doğaçlama, farklı farklı alanları var. Bunları tabii ki kullanıyoruz.” Ö8

“Dramatizasyon yapıyoruz. Su altıyla ilgili bir konuya onu önce onunla ilgili sınıfta bazı etkinlikler yapıp sonrasında etkinlik alanına gideriz. Sanat etkinlikleri yapıyoruz, hikâye anlatma tekniğini, anlatım tekniğini kullanıyoruz.” Ö10

“Okul öncesinde bu tür etkinlikler sınırlı ve kısıtlı. Bu soruya cevap vermiyorum, bilgim yok.” Ö1

“Çünkü daha verimli zaman geçirmek istediğimiz için tercih ediyorum. Çocukların yaparak yaşayarak gerçek ortamlarda öğrenmesine olanak sağladığı için. Uygulamada daha iyi oldukları için çocuklar yaşlarından ötürü.” Ö4

“Çocuğun kendini hazır hissetmesi için, zihninde canlandırabilmesi için. Hazırlıklı olması için ve güvende hissedebilmesi için.” Ö5

“Hem çocuklara ön bilgilendirme oluyor hem o konu hakkında ne biliyorlar? Gideceğimiz yer hakkında ne kadar bilgileri var? Aileleri ne kadar bilgi vermiş? Bizim söylediğimiz bilgiler de olsun ne kadar bilgileri var bunun açıklamasını yapıyoruz. Gideceğimiz zaman ne ile karşılaşacak çocuk bu konuda bilgilendirme yapmak lazım.” Ö7

“Neden kullanıyoruz? Çünkü etkinliğin, kalitesini artırmak, öğrenmeyi artırmak adına, öğrenmenin yeteri düzeyde gerçekleşmesi adına bunları tercih ediyoruz. Bunları yapmadan zaten diğer etkinliklere başlamak mümkün değil. Anlatmadan, bahçeye çıkmadan önce biz nasıl bir ortama çıkıyorlar, hangi yetişkinlerle karşılaşacaklar bir geziye gittiğimizde alan hangi boyutta, 2 katlı mı 3 katlı mı neler görecekler bunların hepsini mutlaka önceden anlatıyoruz çocuklara.” Ö8

“Çocuğun zihninde bir şeyleri şekillendirebilmek için. Oraya gittiğinde ben neden buradayım diye düşünmesin, onun bir alt zeminini hazırlayalım, gittiği ortama hazırlıklı gitsin, öncesinde bir ön hazırlığı olsun diye.” Ö10

Tablo 36. Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırmaya Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırma	Anlatım Teknikleri	5	Öğrencilerde Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırmak İçin Kullanılan Yöntem ve Tekniklerin Tercih Edilme Nedenleri	Somut Aktarım	3
		Drama Teknikleri	3		Ön Bilgileri Açığa Çıkarma	3
		Tartışma Teknikleri	2		Ön Hazırlık	2
		Deney	1		Çözüm Üretme	1
		Resim Teknikleri	1		Kendini Farklı Yollarla İfade Etme Fırsatı Sunma	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve tekniklere” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmaya yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin çoğunluğu, öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerinin gelişmesi için daha çok “anlatım tekniklerini” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerini geliştirmek için “anlatım tekniklerini” kullandıklarını ifade ederken önemli bir kısmı da “drama tekniklerini” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bir kurum yöneticisi “deney tekniğini”, bir kurum yöneticisi “resimleme/resim tekniklerini” kullandığını ifade ederken iki kurum yöneticisi de “tartışma tekniklerini” kullandıklarını ifade etmiştir. M3 “drama tekniklerini” ve M4 “anlatım tekniklerini” kullandıkları yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. “Öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve tekniklere” yönelik görüşlerini M1 “tartışma teknikleri”, M8 “resimleme teknikleri” ve M7 “deney teknikleri” şeklinde görüşlerini açıklamışlardır.

Araştırmadan elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve teknikleri tercih etme nedenlerine” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak amacıyla kullandıkları yöntem ve teknikleri tercih etme nedenine ilişkin verdikleri cevaplar ortak, tek bir kod oluşturamamıştır. Ancak okul öncesi kurum yöneticilerin çoğunluğu öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak amacıyla kullandıkları yöntem ve teknikleri tercih etme nedenine yönelik “ön bilgileri açığa çıkarmak” ve “somut aktarım sağlamak” ortak iki kod oluşturmuştur. Bununla birlikte iki yönetici “sınıf dışı etkinlikler için ön hazırlık yapmak”, bir yönetici “etkinlik esnasında ki oluşabilecek sorunlara yönelik çözüm üretmek” ve bir yönetici de “çocuklara kendilerini farklı yollarla ifade etme fırsatı sunmak” için tercih ettiğini ifade etmiştir. “Öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için kullanılan yöntem ve tekniklerin tercih edilme nedenine” yönelik görüşlerini M1 “çözüm üretme”, M2 “ön bilgileri açığa çıkarma”, M3 “somut aktarım”, M8 “çocuklara kendilerini farklı yollarla ifade etme fırsatı sunmak” ve M5 “ön hazırlık yapmak” için tercih ettikleri yönünde görüşlerini açıklamışlardır.

Okul öncesi kurum yöneticilerinin “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmaya” yönelik görüşleri, okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için daha çok “anlatım tekniklerini” kullandıklarını, bu yöntem ve tekniklerin tercih edilme sebebi olarak da “ön bilgilerini açığa çıkarmayı sağlama ve somut aktarımı gerçekleştirme” yönünde okul öncesi kurum yöneticilerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri “öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmaya” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Mesela öğretmenleri gözlemliyorum bazen, şuraya gideceğiz, orda ne var biliyor musunuz? gibi ya da ben haber veriyorum. Çocuklar sizi yarın şuraya götüreceğim orda ne var biliyor musunuz falan diye. Gidip gelirken ne oluyor bu tür açıklamalar yapıyoruz. Anlatım tekniklerini kullanıyoruz. Başka teknikte şu an aklıma gelmiyor.” M2

“Öncesinde öğretmen gösteriyor, boyama da yapıyor, rolde yapıyor. Drama da yapıyor. Canlandırmada yapıyor. Ama bire bir olmadığı için çocuğun hafızasında yer edinmiyor. En azından çiçek ekeceğin zaman toprağı kazman gerektiğini, kazmanın ne olduğunu önceden bilmesi lazım. Yani uygulama olmayınca da bilmek yetmiyor. Benim bir arkadaşım, diğer bir arkadaşımın bahçesine gittiğimizde salatalığın tepesinde salatalık arıyordu. Yaprağını kaldırıp bakmasını bilmiyordu. Ben uyardım.45 yaşında...Bu yaştan sonra da insanlar öğreniyor.” M3

“Drama, gösterip yaptırma olabilir, çocuklarla söyleşi şeklinde etkinlikler olabilir. Yani işte biz at çiftliğine gittiğimizdeki hedefimiz ne? ne görmek istiyorsunuz? gibi söyleşi şeklinde olabilir. Resimlerle anlatım tarzı olabilir. İşte orayı daha eğlenceli hale getirmek için heyecanlandırmak için küçük hedefler konulabilir.”

“Mesela yarın biz at çiftliğine gideceğiz. Zaten çocuklar bir hafta evvelden haberdar oluyor bu etkinliklerden. Öğretmen diyor ki, biz yarın at çiftliğine gideceğiz hadi bakalım bir dramatizasyonu yapalım bunun. Sınıf içerisinde dramatizasyon yapılıyor. Aslında bu etkinlik Öğretmen'e şöyle bir ipucu veriyor, diyor ki bak evet bu çocuk burada bu şekilde drama ediyorsa bunun ortamı da aşağı yukarı bir şekilde bir tavır veya tutum sergileyecek ya da çocukla soru-cevap yapıyor. Neler olabilir? Çocuğun ön bilgilerini yoklamak amacıyla bir gösterip yaptırma tekniği olabilir diyelim ki ağaç dikilecek ya da bir çiçek dikilecek bahçeye. Sınıf içerisinde öğretmen bir işte çimlendirme çalışması yapıyor mesela çim adam çalışması yapıyor. Biz mesela bir bilim atölyesine

gittiğimizde ne ile karşılaşırız? Nasıl tepki verirsiniz? İşte balon havaya uçtu. Acaba nasıl uçtu? diye çocuklarımıza öncesinde soruyoruz bir dramasını yapıyoruz bir istişare yapıyoruz aramızda.” M6

“Genelde öncesinde anlatım tekniğini ön bilgi vererek, zaten orada yaşayarak görecekları için öncesinde bir anlatım yapıyor öğretmenlerimiz. Yani bunlarla karşılaşacağız, neler olacak bu konuda bilgi veriyor. Gerekirse dramalaştırıyor. Orada yaşayarak anlatım yapıyor öğretmen yani bunlarla karşılaşacağız bilgi veriyor. Mesela dediğin gibi at çiftliğine gidiyoruz nasıl davranmamız gerektiği, orada neler olabiliyor? Nasıl davranacağız bak sen bunu yapacaksın sıraya geçeceğiz gibi... Sonrasında da daha çok yaş grubuna göre değişiyor tabii ki kelimelerle ifade edemeyebilir. Orada yaşadığını ya da kazanımını bunu daha çok kâğıt üzerine serbest bir şekilde kâğıt üzerinde dökmesini tercih ediyoruz ve çocuk orada zaten ne hissetmiş işte hüznünü mutluluğunu merakını kâğıda aktarmış oluyor. Resimleme tekniğini daha çok kullanıyoruz.” M1

“Tercih edilme nedeni işte, gittiğinde ne yapacağını bilmesini sağlama, ön bilgilerini açığa çıkarabilmek için gibi.” M2

“Birebir anlatamadığımız bazı şeyleri drama ile, canlandırma tekniğiyle birebir yansıtmaya çalışıyorsunuz. Hafızasında yer edindirmeye çalışıyorsunuz. Özellikle bu zamanlarda sadece bu tekniklerle yetiniyoruz maalesef.” M3

“Çocukları heyecanlandırıp daha mutlu etmek, dediğim gibi, daha uyumlu bir şekilde etkinliğe gitmesi.” M5

“Ön bilgilerini kontrol etmek için açıkçası. Belli yaş grubuna göre plan program yapılıyor ama etkinliğin seviyesi yaş grubuna göre değişiyor zorluğu, basitliği veya orta düzeyliği neler biliyor biz daha fazla ne katabiliriz? Mesela güneş sistemi işlenirken çocuklar önce güneş sistemi draması yapıyorlar en öncesinde güneş isteminin nasıl gittiğini gezegenlerin Güneş sisteminde aramasını yapıyorlar herkes hani gezegen adını biliyor mu bilmiyor mu bu konuda bir bilgi sunmuş oluyor o şekilde.” M7

“Bazı çocuk kendini ifade edebilirken bazı çocuklar kelimelerle ifade edemeyebilir orada. Bazı çocuklar ifade edebiliyor. Sınıfa geçtiğimiz zaman hemen sıcaklığı sıcaklığına yaptığımız zaman daha etkili oluyor.” M8

4.5. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİ KULLANMA SIKLIĞINI ARTIRMA

Tablo 37. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerini Kullanma Sıklığını Artırmaya Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Öğretmenlerin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerini Kullanma Sıklığını Artırma	Planda Yer Verme	6
		Alan Oluşturma	3
		Toplumu, Eğitimcileri ve Aileyi Teşvik Etme	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmaya” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğu, okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretim tekniklerinin kullanım sıklığının artırılması için “planda daha fazla verilmesi” gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için daha çok “okul öncesi eğitim planlarında (yıllık/aylık/günlük) daha fazla sınıf dışı etkinliklere yer verilmesi” gerektiğini ifade etse de önemli bir kısmı da “sınıf dışı etkinlikler için gerekli alanların oluőturulması” gerektiğini ifade etmiştir. Bir öğretmende “toplumu, eğitimcileri ve aileleri sınıf dışı etkinlikler konusunda teşvik etmek/özendirmek” gerektiği yönünde düşüncesini ifade etmiştir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini Ö1 “alan oluşturma”, Ö9 “planda yer verme sıklığını artırma” ve Ö8 “toplumu, eğitimcileri ve aileleri sınıf dışı etkinlikler konusunda teşvik etmek/özendirmek” şeklinde açıklamışlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşleri, öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için daha çok “sınıf dışı öğretim tekniklerine okul öncesi eğitim planında yer verilmesi” gerektiği yönünde öğretmenlerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri “sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Bir kere planın, çevrenin buna göre hazırlanması gerekiyor. Özellikle, öğrettiğimiz ya da vermek istediğimiz konuların bu çevrede etkinliklerin haftada bir

eklenmesi lazım. Alan gezileri normalde böyle bir süreç olmasa ayda bir oluyor. Bun iki haftada bire düşürülebilir, 10 günde bir olabilir.” Ö5

“Planlarda yer verilmeli sık sık. Yani, planlarda buna ne kadar yer verirsek hani sonuçta sınıftan daha çok verim alırız gerçekten. Hani çocuklar birebir çünkü uyguluyorlar.” Ö6

“Neler yapılmalı? Bence özendirilebilir. Yayılabilir. Veliler, çağımız reklam çağı bunlar reklam edilebilir. Çünkü çocuklar mutlaka doğa ile buluşmalılar. Sınıfın içerisinde kapalı kalmamalıdır. Doğa çocuklar için çocuklar doğa için var diye düşünüyorum. Orda gördüklerini, çocukların mutlaka doğal gözlem yeteneği geliştirilmeli. Bu da özendirilerek. Sizde anket yapıyorsunuz. Bu bile aslında bir fayda. Birçok eğitmeni bu konuda teşvik edebilirsiniz. Eğitmenlere seminerler verilebilir. Televizyonda doğanın çocuklar için önemi hakkında reklamlar dönebilir. Sadece öğretmen değil de herkese yönelik olabilir.” Ö8

“Alanların artması lazım, yakın çevrenin olması lazım. Uzak yerler hem çocukları hem öğretmeni yoruyor.” Ö10

“Kullanım kısıtlı ama bahçe daha kullanışlı hale getirebilir. Daha çeşitli bir çevre sunulabilir.” Ö1

Tablo 38. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerini Kullanma Sıklığını Artırmaya Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerini Kullanma Sıklığını Artırma	Öğretmenleri Bilinçlendirmek	4
		Planda Yer Verme	3
		Öğretmeni Teşvik	2
		Prosedür Kolaylığı	2
		Okula İndirgeme	1

Araştırma sorularına cevap veren kurum yöneticilerinden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmaya” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı tekniklerini kullanma sıklığını artırmaya yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin çoğunluğu, okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretim tekniklerinin kullanım sıklığının artırılması için “bu konuda öğretmenleri bilinçlendirmek” gerektiği yönünde

görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için daha çok “bu konuda öğretmenleri bilinçlendirmek” gerektiğini ifade etse de önemli bir kısmı da “okul öncesi eğitim planlarında (yıllık/aylık/günlük) daha fazla sınıf dışı etkinliklere yer verilmesi” gerektiğini ifade etmiştir. İki yönetici “öğretmenlerin okul öncesi kurum yöneticileri ve eğitim camiası tarafından desteklenerek teşvik edilmesi” gerektiğini ifade ederken, iki yönetici de “sınıf dışı etkinliklerin uygulanmasına yönelik gerekli prosedür ve izinlerin kolaylaştırılması” gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Bir kurum yöneticisi de “sınıf dışı etkinlikleri sadece okul dışı alanlarda değil okulun alanlarında da yaparak okula indirmek” gerektiği yönünde düşüncesini ifade etmiştir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini M1 “öğretmeni bilinçlendirme”, M2 “planda yer verme sıklığını artırma”, M3 “öğretmenleri sınıf dışı etkinlikler konusunda teşvik etme/özendirme ve destekleme”, M5 “okula indirme” ve M17 “prosedürde kolaylık sağlama” şeklinde açıklamışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşleri, okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için daha çok “öğretmenleri sınıf dışı etkinlikler hakkında bilinçlendirmek” gerektiği yönünde okul öncesi kurum yöneticilerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri “sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı bence. Öğretmenler çok önemli burada bence. Yani ben işte farklı olsun, nitelikli olsun, hareketli olsun bu şekilde istiyorum. Eğer öğretmen kendisi tek düze bir sistemden geldiyse, onu yapıyorsa ben öğretmenle anlaşıyorum. O öğretmeni de çalıştırmıyorum zaten. Ben istemiyorum özel bir okuluz zaten her ne olursa olsun hani bazen diyelim ki ilk sene eleştiri almıştım ama şimdi velilerime alıştım. Velilerim de öğrendiler, birbirlerine anlatırken de bu şekilde anlatıyorlar. Beni tanıyorlar, o yüzden hem farklı olanı hem de çok çocuklar için en yüksek yarar neyse ben onu tercih ediyorum. Öğrenmeleri açısından ve burada bulundukları sürece hem güvenlikleri açısından hem yemek konusunda hem eğitim konusunda her şeyi hep çocuklar için hep ben alıyorum. Hizmet içi eğitim seminerleri

gerçekten çok iyi olur ama çok nitelikli de olması gerekir. Hani sırf almak için alınan eğitimler olmazsın. Gerçekten onu, o alanda yetiştirsin o eğitim.” M1

“Öğretmenlerin kullanmaması risk. Bu konuda kurum müdürleri öğretmenleri teşvik etmeli. Programda yer vermelerini istemeli. Şartlar zor. Velileri de ikna etmek lazım. Küçük yaş grupları özellikle istemiyor gezileri. Ben bu konuda yardımcı ve destek olmaya çalışıyorum öğretmene.” M3

“Öğretmenler, gözlerinde çok büyütüyorlar. Zorluklarla nasıl başa çıkacakları anlatılmalı. Doğru plan nasıl yapılır bu öğretilir. Çok önemli bence. Uyguladıkları tekniklerin çocuklara neler kazandırdığı hakkında öğretmenlere bilgi verilebilir bunun için. Bilinçlendirme.” M4

“Daha sık yapmak. Ayda bir değil de mesela, gezi olarak bakıyorsak ki sınıf dışı etkinlikler sadece geziler değil okulun içerisindeki etkinliklerde buna dahil. Artık bunun bir şey haline gelmesi alışkanlık haline gelmiş olması lazım.” M17

“Mekân çok önemli. Şu anda biz binalarda ve şehir merkezlerinde olduğumuz için bahçelere bile çok zor izin alıyoruz. Bunun prosedürü vs. Okulun fiziksel şartları düzeltilindiğinde sıklıkta artar.” M6

4.6. SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNDE ETKİLİLİĞİ ARTIRMA

Tablo 39. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinde Etkililiği Artırmaya Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul öncesi kurum yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinde Etkililiği Artırma	Nitelikli Öğretmen\Bilgilendirme	6
		Çocuğa Görelik	2
		Ön Hazırlık	2
		Öğretmen-Müdür İş Birliği	1
		Gelişmiş Materyal	1

Araştırma sorularına cevap veren öğretmenlerden elde edilen bulgulardan okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmaya” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi öğretmenleri sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmaya yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğu, okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretim tekniklerinin etkililiğinin artırılması için “öğretmenin

nitelikli olması ve sınıf dışı öğretim teknikleri hakkında bilgilendirilmeleri” gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin geneli sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için daha çok “öğretmenin nitelikli olması ve sınıf dışı öğretim teknikleri hakkında bilgilendirilmeleri” gerektiğini ifade etse de önemli bir kısmı da “sınıf dışı etkinliklerin çocukların ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda hazırlanması” ve “sınıf dışı etkinlikler öncesinde bir ön hazırlık yapılması” gerektiğini ifade etmiştir. Bir öğretmen “sınıf dışı etkinlikleri uygulama esnasında gelişmiş materyal kullanılması” ve bir öğretmen de “öğretmen ve müdürün iş birliği içinde olması” gerektiği yönünde düşüncesini ifade etmiştir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini Ö3 “öğretmen ve müdür iş birliğiyle”, Ö4 “çocuğa göre etkinlik hazırlanarak”, Ö5 “nitelikli öğretmen/bilgilendirme yaparak”, Ö6 “ön hazırlık yaparak” ve Ö2 “gelişmiş materyal kullanarak” şeklinde açıklamışlardır. Okul öncesi öğretmenlerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşleri, öğretmenlerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için daha çok “öğretmenin nitelikli olması ve sınıf dışı öğretim teknikleri hakkında bilgilendirilmeleri” gerektiği yönünde öğretmenlerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri “sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“İdareyi, veliyi bilgilendirmemiz lazım. Ve öğretmeni daha da iyi yetiştirmemiz lazım. Eğitim sürecinde.” Ö5

“Birçok şey var. Şöyle diyeyim yani hani ön hazırlık yapılabilir daha etkili olması için. Çocukların ilgisini çekecek daha farklı materyaller ortamda bulundurulabilir, ortam hazırlanabilir. Hazırlayabiliriz yani değişik bir şekilde merak uyandırılabilir öncesinde gitmeden önce çıkmadan önce sınıftan yani. Konuşma yapılabilir bu şekilde.” Ö6

“Eğitimcilerin mutlaka okuması öğrenmesi gerekiyor ülkemizde Eğitimciler zannediyorum bir tek bildiğimizde kalmamalıyız hep yerimizde saymamalıyız. Öğrenmeye açık olmalıyız. Kişiler bir şeyler öğrenmeli, okumalı, izlemeli, duymalı, söylemeli bu şekilde bence daha iyi daha kaliteye gidebiliriz.” Ö8

“Önce öğretmen iyi bir eğitim alması lazım. Okullarda sadece bir şeyleri okuyarak ezberleyerek geçiyoruz ve uygulama da yetersiz kalıyoruz. Ve Sınıf dışına yönelik aldığımız eğitimde çok eksik. Bu konuda eğitimin etkili olması sağlanmalı.” Ö10

“Daha etkili olabilmesi için, çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda, öğretmek istediğim amaca uygun olması gerekir.” Ö1

“Sınırlı alan uygulaması mantığından çıkılacak, materyal geliştirilecek, bütün öğrencilere aynı imkanlar sunulmalı.” Ö2

Tablo 40. Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinde Etkililiği Artırmaya Yönelik Okul Öncesi Kurum Yöneticilerinin Görüşleri

Tema	Alt tema	Kodlar	Katılımcı görüşleri
Okul öncesi kurum yöneticilerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri	Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinde Etkililiği Artırma	Gerçek Yaşamla İlişkilendirme	4
		Alan Düzenlemesi	3
		Çocuğa Görelik	2
		SDE Amaçları Doğrultusunda	2
		Kaliteli Planlama	1

Araştırma sorularına cevap veren yöneticilerden elde edilen bulgulardan okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmaya” yönelik yaptığı açıklamaların farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Bazı okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmaya yönelik görüşlerini ifade ederken birden fazla görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin çoğunluğu, okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretim tekniklerinin etkililiğinin artırılması için “sınıf dışı etkinliklerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi” gerektiği yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin geneli sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için daha çok “sınıf dışı etkinliklerin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi” gerektiğini ifade etse de önemli bir kısmı da “sınıf dışı etkinlikler için gerekli alanların düzenlenmesi” gerektiğini ifade etmiştir. Okul öncesi kurum yöneticilerinin ikisi “sınıf dışı eğitimin amaçları doğrultusunda hazırlanması” doğrultusunda ve ikisi de “çocuğa yönelik sınıf dışı etkinliklerin planlanması” doğrultusunda sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiğin artacağını ifade ederken bir yöneticide bu etkililiğin “kaliteli bir planlama” ile sağlanacağını ifade etmiştir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini M1 “kaliteli planlama”, M2 “gerçek yaşamla

ilişkilendirme”, M3 “sınıf dışı etkinlikler için gerekli alanların düzenleme”, M4 “sınıf dışı eğitimin amaçları doğrultusunda hazırlama” ve M8 “çocuğa yönelik sınıf dışı etkinliklerin planlanma” şeklinde açıklamışlardır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin “sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşleri, okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Ancak sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için daha çok “gerçek yaşamla ilişkilendirilmesi” gerektiği yönünde okul öncesi kurum yöneticilerin büyük çoğunluğu görüşlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi kurum yöneticileri “sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için neler yapılması gerektiğine” yönelik görüşlerini aşağıdaki şekillerde ifade etmişlerdir:

“Daha kaliteli planlar yaparak, sıklıkla yer vererek ve öğretmenlere bu konuda gerekli eğitimleri vererek.” M1

“Mesela belirli gün ve haftalara göre hareket edilebilir. Orman haftası var mesela 2-3 hafta sonra. Ormana gidip ağaç dikebilirsiniz. Hani gittiğiniz, etkinlik o ayki mevsime göre veya belirli gün ve haftalara göre olursa daha etkili olabilir. Yani gerçek yaşamla ilişkilendirilirse daha iyi olabilir. Hayvanlar haftasında hayvanat bahçesine gidilebilir.” M2

“Planlı ve sistemli çalışırsa, kullandığı teknikleri neden kullandığını bilirse daha etkili olur.” M4

“Detaylarını öğrenmek. Ne yaparsak fayda sağlarız? Ne yaparsak verim alırız? Onu araştırmak lazım herhalde. Hani şimdi çocuk gelişimi de seneden seneye farklılıkları oluyor. Teknikler gelişiyor. Hani bu tarz teknikleri takip edip hani çocuklara ne kadar daha faydalı olabiliriz. Ekstra ne yapabiliriz? herhalde buna bakmak lazım.” M7

“Yani daha etkili olması için konuyla bağdaşan etkinlikler seçilmeli çocuğun yaş grubuna uygun atıyorum 3 yaşındaki bir öğrenci bir müze etkinliğine değil onun daha ilgisini çekecek daha doğal bir ortama götürülmeli. Yani yaş grubuna dikkat edilmeli öğrenci sayısına dikkat edilmeli konuyla ne kadar ve çocukların ön bilgilerinin ne kadar olduğuna daha önce çocuğun hiçbir şekilde bilgisi yok. Diyelim dinozor müzesine gidecek bir bilgi verilmedi çocuk oraya gittiği zaman işte gezdi geçti hiçbir anlamı olmadı mutlaka bir anlam ifade etmedi. Ve bir öğretim gerçekleştirmeli diye düşünüyorum. Öncesinde de mutlaka hazırlık yapılmalı çocuklara yönelik.” M8

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmaya ait bulgular ele alınarak, okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik ön bilgileri, yeterlilik durumları, sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama ve geliştirme yollarına ilişkin sonuçlar birlikte tartışılarak, benzer ve farklı yönleri ele alınmış ve alan yazında yer alan yerli ve yabancı çalışmalarla desteklenip, bulgulardan elde edilen sonuçlara uygun olarak tartışılmıştır. Her bir ana tema için farklı sonuçlar bu bölümde ele alınmıştır.

- Okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik ön bilgileri.
- Sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik yeterlilik durumları.
- Sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama yolları.
- Sınıf dışı öğretim tekniklerini geliştirme yolları.

OKUL ÖNCESİ KURUM YÖNETİCİLERİN VE ÖĞRETMENLERİNİN SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE YÖNELİK ÖN BİLGİLERİ

Sınıf Dışı Öğretimin Tanımı

"Sınıf dışı öğretimin tanımı" alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kavramlar "alan gezileri", "açık alan" ve "okul dışı" kavramları olmuştur. Bununla birlikte "okul dışı" kavramı da ön plana çıkmaktadır. Bütün bu çıkarımlardan hareketle okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri arasında benzer tanımlamalar yer alırken, farklı tanımlamalar da yer almaktadır. Sınıf dışı eğitim, her birey ve toplum için farklı anlamları olabilen, her ülkede farklı şekillerde uygulanabilen kültürel bir oluşumdur (Higgins ve Nicol, 2002). Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri aynı kültür ve toplumun bireyleri olduğu için sınıf dışı eğitime yönelik yapmış oldukları tanımlamalarda benzer kavramların olması normal karşılanmaktadır. Alan yazın taraması yapıldığında ise öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin benzer şekilde tanımlamalar yaptığı çalışmaların yer aldığı görülmektedir. Öğretmenler ve okul öncesi kurum yöneticileri yaptıkları tanımlarda, sınıfın sınırları dışında yapılan bütün eğitim-öğretim etkinliklerinin, sınıf dışı eğitimin kapsamına girdiğini ifade etmişlerdir (Atmaca, 2012; Okur Berberoğlu ve Uygun, 2013; Bozdoğan ve Kavcı, 2016). Bununla birlikte, öğretmenlerin ve okul öncesi kurum

yöneticilerinin sınıf dışı eğitime yönelik diğer yapmış olduğu diğer tanımlar incelendiğinde sınıf dışı eğitim, öğrencilerin kazanımlara uygun müze, hayvanat bahçesi, park, sera, baraj gibi alanlarda gerçekleşen eğitim olarak da tanımlandıkları ve bu tanımlar doğrultusunda uygulandığı görülmüştür (Köşker ve Karabağ, 2012; Weldon, 2012; Yıldız ve Mentiş Taş, 2015; Rote, Schroeder ve D’augustino, 2015). Çengelci’nin (2013) yaptığı çalışmada, bazı öğretmenlerin sınıf dışı eğitimi, çocukların kazanımların içeriğine uygun yerlere götürülmesi olarak tanımlandıkları görülmektedir.

Bu sonuçlar incelendiğinde öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerin, çocuklara bilgilerin somut bir şekilde sunulması amaçlanarak, etkinlik kazanımlarına uygun mekânların öne çıkmış olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı etkinlikleri genel olarak “okul dışı ya da açık alan” olarak tanımlandıkları, okulun içinde ki alanları tanımlamada sık kullanmadıkları (sadece iki öğretmen bahsetmiş) görülmektedir. Bunun sebebinin, öğretmenlerin eğitim düzeylerinden ve hizmet yıllarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ön lisans mezunlarının ağırlıkta olduğu öğretmen grubu üyelerinin çoğunluğu “okul öncesi öğretmenliği” ve “eğitim fakültesi” mezunu/alan mezunları değildirler. Ancak okul öncesi kurum yöneticileri tanımlamalarında “sınıf dışı” kavramını (4 yönetici) çoğunlukta kullanmıştır. Okul öncesi kurum yöneticilerinin sadece 2’si ön lisan/alan dışı mezundur.

Sınıf Dışı Öğretim ve Okul Öncesi Eğitimin İlişkisi

“Sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişki” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “destekleyici”, “bütünsel”, “öğretim çeşitliliği” ve “kavrama kolaylığı” kodları olmuştur. Bununla birlikte “kavrama kolaylığı” kodu da ön plana çıkmaktadır. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Özer ve Yıldırım Polat (2019), okul öncesi eğitim ve sınıf dışı öğretim (müze) arasındaki ilişkiyi açıklarken öğretmenlerin; esneklik, belirli gün ve haftalar dahilinde, eğitimin bir parçası ve disiplinler arası alan ifadelerini kullandıklarını belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ile okul öncesi eğitimin ilişkili olduğunun, birbirlerini bütünsel olarak tamamladıklarının farkındadırlar. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin olumlu yönde olduğunu, öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin

eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik göstermediğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi eğitim anlayışının ve çağdaş öğretim yöntemlerinin okul öncesi eğitimdeki yerinin ve öneminin anlaşılması olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretim Ortamları

“Sınıf dışı öğretim ortamları” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “sosyal alanlar”, “tarihi ve kültürel alanlar”, “bahçe\açık alan” ve “doğal alanlar” kodları olmuştur. Bununla birlikte “sosyal alanlar” kodu da ön plana çıkmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde “ortak alanlar” tabiri sınıf dışı öğretim ortamları arasında yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavram üzerinde durmamışlardır. Sınıf dışı öğrenme ortamları ile ilgili alan yazında da benzer ortamların kullanıldığı ifade edilmiştir. Malkoç (2014) ise ilköğretim öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmada, devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin, sosyal bilgiler öğretimi için kullanılabilecek sınıf dışı okul ortamlarını; öğretmenlerin eğitim ve öğretim için yararlanılabilecek sınıf dışı alanlar kapsamında en çok okul bahçesi, kütüphane, spor salonu, çok amaçlı salon ve koridoru dile getirdiklerini ifade etmiştir. Ocak ve Korkmaz (2018), okul öncesi öğretmenlerine yönelik yapmış oldukları çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin daha çok okul dışı öğrenme ortamları olarak kamu kuruluşu, müze, piknik alanı, hayvanat bahçesi, üretim atölyesi, bilim ve teknoloji merkezi ve botanik bahçesi gibi öğrencilerin deneyimleyerek ve eğlenecek öğrenebilecekleri yerleri tercih ettiklerini ifade ederken, Selanik Ay ve Erbasan (2016) sınıf öğretmenlerinin, müzelerden, tarihi yerlerden, kütüphanelerden ve camilerden daha çok faydalandıklarını ifade etmişlerdir. Ay, Anagün ve Demir (2015) sınıf öğretmeni adayları tarafından en çok kullanılan sınıf dışı öğrenme ortamlarının hayvanat bahçeleri, doğal yaşam parkları ve müzeler olduğunu belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim alanlarını kullanma ve tanımaya yönelik bilgileri, öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Okul dışı alanların ve okul bahçesinin, öğretmenlerin sınıf dışı öğretim alanlarını tanımlama da önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Ancak okul dışı alanların ve okul bahçesinin, okul öncesi kurum yöneticilerin sınıf dışı öğretim alanlarını tanımlama da önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bunun sebebinin öğretmen ve okul öncesi

kurum yöneticilerinin daha çok sınıf dışı etkinliklerde kullandıkları alanlardan kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilmeme Durumu

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri okul öncesi eğitimde, sınıf dışı öğretimin/öğretim tekniklerinin tercih edilmeme nedenini sınıf dışı etkinliklerin “zorluk durumundan” kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte “güvenlik riski” kodu da ön plana çıkmaktadır. Alan yazındaki çalışmalara bakıldığında ise benzer bulgulara ulaşılmıştır. Ay, Anagün ve Demir (2015)’in yapmış olduğu çalışmada okul dışı öğretimin tercih edilmeme nedeni olarak çocukların kontrol edilmesinin zor olduğunu, güvenlik sorunu yaşadıklarını, ulaşılabilirlik bakımından kolay olmadığını, zamanın yetersiz ve maliyetli olmasını ifade ettiklerini belirtmiştir. Tatar ve Bağrıyanık (2012) ise yapmış oldukları çalışmada zamanın yetersiz olması, sınıf mevcudunun fazla olması, okulun etrafındaki alanların yetersiz olması, maddi yetersizlikler gibi nedenlerden dolayı, öğretmenlerin sınıf dışı ortamları kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bektaş Yirmibeş (2019) okul öncesi kurum yöneticileri ise öğretmenlerin eğitim süreci içinde yaratıcı planlama yapamamalarından ve sınıf dışı etkinlikleri uygulama noktasında kendilerine güvenmediklerinden dolayı sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde öğretmenlerin sorumluluk almaktan çekinmelerinden ve sınıf dışında disiplini sağlayamama, çocukları kontrol edememe kaygılarından dolayı sınıf dışı öğretim tekniklerini tercih etmek istemedikleri ifade edilmiştir (Çiçek ve Saraç, 2017; Ekici, 2002; Kisisel, 2005; Tungaç, 2015). Bununla birlikte okul öncesi kurum yöneticileri de güvenlik endişesiyle ve velilerin sınıf dışı etkinliklere çok fazla izin vermemesinden dolayı sınıf dışı öğretim tekniklerini çok fazla kullanmayı tercih etmediklerini ifade etmişlerdir (Çengelci, 2013; Şensoy, 2014; Topçu, 2017). Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde sınıf dışı öğretim tekniklerinin tercih edilmeme nedenlerinden bahsedilen çalışmaların olduğu görülmektedir (Ay, 2018; Ay, Anagün ve Demir, 2015; Çiçek ve Saraç, 2017; Kubat, 2018; Lindemann Matthies ve Knecht, 2011; Selanik Ay ve Elbasan, 2016; Tatar ve Bağrıyanık, 2012). Solmaz (2015) yapmış olduğu araştırmasında çok fazla prosedür ve bürokratik işlemin olmasının, öğrencilerin sınıf dışı etkinlikler esnasında sergiledikleri olumsuz davranışların ve velilerin sınıf dışı etkinliklere izin vermemesinden dolayı sınıf dışı öğretim tekniklerinin öğretim sürecinde tercih edilmediğini ifade etmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme nedenlerine yönelik ifadeleri, öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Hem öğretmenler hem de okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı etkinliklerini tercih etmeme sebebi olarak bu etkinliklerin zor olduğunu ifade etmişlerdir. Oysa ki sınıf dışı etkinlikleri genel olarak okul dışı olarak algılamaktadırlar. Sınıf içerisinde yapılan bir etkinlik okulun koridorunda, yemek hanede ya da bahçede de yapılabilir. Prosedür, uygulama ya da planlama zorluğu ile karşılaşılmaz. Öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanmama nedeni olarak sunmuş oldukları gerekçelerin, öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin sınıf dışı etkinlikler ve sınıf dışı ortamlar hakkında yetersiz bilgi ve donanımına sahip oldukları düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretimin Tercih Edilme Durumu

“Sınıf dışı öğretimin tercih edilme” alt teması kapsamında okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, “sınıf dışı öğretimin tercih edilme” durumu her iki grubunda çoğunluğu tarafından “doğal öğrenme ortamı” olarak ifade edildiği görülmüştür. Bununla birlikte “kalıcı ve bütünsel öğrenme” kodları da ön plana çıkmaktadır. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Malkoç ve Kaya (2015) yapmış oldukları araştırmada öğretmenlerin, sınıf dışı öğretimi (sergi alanlarını ve koridor panolarını) kullanma nedenlerini kalıcı öğrenmeler sağlamakla ilişkilendirmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin tercih edilme nedenlerine yönelik ifadeleri, öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Hem öğretmenler hem de okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı etkinliklerini tercih etme sebebi olarak bu etkinliklerin çocuklara “doğal öğrenme ortamı” sunması olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmen ve yöneticiler sınıf dışı öğretimi daha çok çocuklara sağladıkları katkılar sebebiyle tercih ettiklerini ifade etmiş ancak, öğretmen, kurum ve aileye katkıları tercih edilme sebebi olarak ifade edilmemiştir.

Sınıf Dışı Eğitimin Öğretmenleri ve İdarecileri Destekleme Durumu

“Sınıf dışı öğretimin destekleme durumu” alt teması kapsamında okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, “sınıf dışı öğretimin okul öncesi öğretmenlerini ve okul öncesi kurum yöneticilerini destekleme durumu” her iki grubunda çoğunluğu tarafından, tek ortak kod olan

“alternatif sunma” ifadesiyle açıklandığı görülmüştür. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Karadeniz, Okvuran, Artar ve Çakır İlhan (2017) yapmış oldukları çalışmada eğitimcilerin sınıf dışı öğretim etkinlikleri esnasında sürece dahil olduklarında heyecan duyduklarını ve aynı zamanda çocuklar gibi kendilerinin de süreç içerisinde motive olduklarını ifade ettiklerini belirtmiştir. Bu nedenle öğretmenler hem çocukların hem de kendilerinin süreç içerisinde aktif yer alabilecekleri etkinlikler hazırlamalı ve planlarında yer vermelidirler. Yurt dışında yapılan araştırmalar incelendiğinde ise okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı etkinliklerinin kendilerini eğitsel olarak daha fazla geliştirdiğine yönelik ifadelerinin yer aldığı çok sayıda araştırmanın olduğu görülmektedir (Leftwich ve Haywood, 2016; Wong ve Pisticelli, 2019).

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretimin tercih edilmesi alt temasında, sınıf dışı eğitimin çocuklara katkılarını tercih edilme nedeni olarak gösterirken, kendilerine ve kuruma katkılarını tercih edilme nedeni olarak belirtmemişlerdir. Ancak kendilerini nasıl desteklediğine yönelik doğrudan soru sorulduğunda bu nedenlerden bahsetmişlerdir.

“Sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik ön bilgiler” değerlendirildiğinde; okul öncesi öğretmenleri, ikinci alt probleme bağlı “sınıf dışı öğretimin tercih edilmeme” alt temasına yönelik görüşlerini belirtirken “sınıf dışı öğretimin tercih edilmemesine” neden olarak sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde uygulanmasında yaşanan zorluk durumunu ifade ederek “zorluk durumu” kodunu oluşturmuşlar ve dört öğretmen görüşlerinde “zorluk durumundan” bahsederek sınıf dışı öğretimin okul öncesinde dezavantaj oluşturduğunu belirtmişlerdir. Ancak; yine ikinci alt probleme bağlı “sınıf dışı öğretimin öğretmenleri destekleme durumu” alt temasına yönelik görüşlerini belirtirken sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitimde “uygulama kolaylığı” sağladığını ifade ederek “uygulama kolaylığı” kodunu oluşturmuş ve dört öğretmen görüşlerinde “uygulama kolaylığından” bahsederek sınıf dışı öğretimin okul öncesi eğitimde avantaj oluşturduğunu belirtmişlerdir.

SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE YÖNELİK YETERLİLİK DURUMU

Sınıf İçi Öğretimin Yeterlilik Durumu

“Sınıf içi öğretimin yeterlilik durumu” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar

“yetersiz”, çocuğa hitap etmeme”, “tek yönlü” ve “sınırlı/kısıtlı” kodları olmuştur. Okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin birbirlerinden görüş olarak ayrıldıklarını gösteren kodlar ise “verimsiz” ve “sıradan” kodları olmuştur. Alan yazında yapılan çalışmalarda benzer sonuçlar yer almaktadır. Malkoç ve Kaya (2015); Buldu (2014) yapmış oldukları araştırmada öğretmenlerin, yalnızca sınıf içinde verilen eğitimin yetersiz kalacağını, sınıf içinde sürdürülen eğitim sürecini zenginleştirmek amacıyla alternatif alan, etkinlik ve tekniklerin kullanılması gerektiğine yönelik görüşlerini ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Bektaş Yirmibeş (2019) öğretmenler ve okul öncesi kurum yöneticileriyle yapmış olduğu çalışmada “sınıf içi öğretim, eğitim sürecinin gerçekleştirilmesi için yeterli midir?” sorusuna hem öğretmenlerin hem de okul öncesi kurum yöneticilerinin çoğunun “hayır” cevabını verdiklerini belirtmiş ve hem öğretmenlerin hem de okul öncesi kurum yöneticilerinin eğitim sürecinde sınıf ortamını yetersiz buldukları ortaya ifade etmiştir. Kavak, Tufan ve Demirelli (2006), öğretmenlerle yaptığı çalışmada çocukların fen okuryazarlığını geliştirilmesi için sınıf ortamlarının yetersiz kaldığını ve sınıf dışı öğretim alanlarına ve tekniklerine ihtiyaç duyduklarına yönelik görüşlerini ifade ettiklerini belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin yeterlilik durumuna yönelik ifadeleri, öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Hem öğretmenlerin hem de okul öncesi kurum yöneticilerinin büyük çoğunluğu sınıf içinde verilen öğretim etkinliklerinin eğitim süreci için yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Ancak her ne kadar çoğunluk sınıf içi eğitimin yetersiz olduğunu ifade etse de yeterli olduğunu ifade eden yönetici ve öğretmenler de vardır. Bunun nedenin okul öncesi eğitimin ve okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretimin önemi ve çocukların gereksinimleri hakkında yeterli bilgi ve donanıma sahip olmamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sınıf İçi Öğretime Alternatif Etkinlikler

“Sınıf içi öğretime alternatif etkinlikler” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “açık alan” ve “gezi” kodları olmuştur. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Özer ve Yıldırım Polat’ın (2019) yapmış olduğu çalışmada öğretmenler sınıf içinde yapılan öğretime alternatif olarak sınıf dışı öğretim; müze gezisi ve sergi etkinliklerini göstermişlerdir. Türkmen (2015) ise yapmış olduğu araştırmasında,

okul bahçelerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamak için en ideal ortamlar olduğunu ifade etmektedir. Bozdoğan ve Kavcı (2016) çalışmalarında sınıf ortamlarının, eğitim öğretim sürecinde tek ortam olarak kullanılmasından vazgeçilip, okul bahçelerinin etkinliklerin yapılması için kullanılması gerektiğini ifade etmiştir. Alan yazında ki çalışmalar incelendiğinde okul bahçelerinin sınıf içine alternatif olarak öğretmenler tarafından en çok tercih edilen alanlar olduğu görülmektedir. (Bostan Sarioğlu ve Küçüközer, 2017; Büyükkaynak, Ok ve Aslan, 2016; Topçu, 2017).

Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretime alternatif etkinliklere yönelik ifadeleri, öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Hem öğretmenler hem de okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretime alternatif etkinlikler olarak “açık alan etkinliklerini” ifade etmişlerdir. Öğretmen ve yöneticiler sınıf dışı öğretime alternatif etkinlikler olarak daha çok açık alanlarda yapılan etkinlikleri örnek vermiş ancak okul içinde yapılan sınıf dışı etkinliklerden çok fazla bahsetmemişlerdir. Bunun nedeninin öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin sınıf dışı alanlar hakkında yerli bilgiye sahip olmamaları ve okul alanlarından sadece sınıfı öğrenme alanı olarak görmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretime Hazırlık

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, “sınıf dışı öğretime hazırlık” alt teması altında her iki grubun çoğunluğuna ait ortak bir kod olmadığını görmekteyiz. Öğretmenlerin çoğunluğu sınıf dışı etkinliklere hazırlık çalışmalarının “ortam ve materyal hazırlığı” şeklinde olması gerektiğini savunurken, okul öncesi kurum yöneticileri ise “prosedüre uymaya” yönelik hazırlık çalışmalarının yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde de benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bektaş Yirmibeş (2015) sınıf dışı öğretime yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin sınıf dışı öğretime hazırlık olarak “plan ve program yapmak” cevabını verdiklerini ifade etmiştir. Bostan Sarioğlu ve Küçüközer (2017)’in yapmış oldukları çalışmada, öğretmenlerin okul dışı öğrenme ortamlarında eğitim sürecini gerçekleştirmek için öncesinde bir plan ve program yapmayı önemsediklerini ifade etmişlerdir. Ocak ve Korkmaz (2018) tarafından yapılan araştırma da ise, okul öncesi öğretmenlerinin okulun dışında öğrenme süreci gerçekleştirmeden önce ön hazırlık ve etkinlik planlaması yapmaları gerektiğine yönelik dikkat çekmektedirler.

Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretime hazırlık çalışmalarına yönelik ifadeleri, öğretmen ve okul öncesi kurum yöneticilerin öğretim düzeylerine veya hizmet yıllarına bağlı değişebilmektedir. Hem öğretmenler hem de okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretime hazırlık çalışmaları daha çok “çocuklara yönelik hazırlıklar” yaptıklarını ifade etmiş olsalar da önemli bir kısmı da ortam ve materyal hazırlığı yaptıklarını ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgulardan sınıf dışı öğretime yönelik çok yönlü bir hazırlık yapıldığı sonucu çıkarılabilir.

SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİ UYGULAMA YOLLARI

Sınıf Dışı Öğretimin Öğrenciye Katkıları

“Sınıf dışı öğretimin öğrenciye katkıları” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “çok yönlü gelişim”, “sosyal gelişim” ve “gerçek yaşam deneyimleri” kodları olmuştur. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise Ocak ve Korkmaz (2018), yaptıkları çalışmada öğretmenlerin sınıf dışı öğretimin çocuklara katkılarının açıklanmasında yaparak yaşayarak öğrenme, kalıcı öğrenme, soyut kavramları somutlaştırma, öğrenmeyi hızlandırma, gözlem imkânı sunma, zamandan tasarruf sağlama, uygulama imkânı sunma, uzmandan dinleme imkânı sunma, günlük yaşamla ilişkilendirme ifadelerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Çepni ve Aydın (2015) yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin sınıf dışı ortamlardan faydalanmanın çocukların öğrenmelerinin kalıcılığını arttırdığını, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye katkı sağladığını, öğrenmeyi eğlenceli hale getirdiğini ve somut öğrenme sağladığını belirttiklerini ifade etmiştir. Aynı zamanda öğretmenler okul dışı öğrenme tekniklerinin öğrenmeyi eğlenceli hale getirdiğini ifade etmişlerdir. Lakin (2006) yapmış olduğu çalışmada sınıf dışı öğrenme tekniklerinin öğrenmede çocukların merak duygularını artırarak bilgilerin uzun sürede hatırlanabilirliği arttırdığını ifade etmiştir. Bektaş Yirmibeş (2019) yaptığı araştırmada öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin ortak olarak sınıf dışı öğretim tekniklerinin öğrencilere katkısının “hızlı ve kalıcı öğrenme” üzerinde olduğunu ifade ettiklerini belirtmiştir. Yani hem öğretmenler hem de okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim teknikleriyle yapılan uygulamaların çocukların eğitim sürecinin kalitesini ve öğrenmelerinin kalıcılığını artırdığını ifade etmişlerdir (Tatar ve Bağrıyanık, 2012).

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretimin öğrencilere yönelik katkılarının daha çok “çok yönlü olduğunun” farkındadırlar. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç, okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin görüşleri, sınıf dışı öğretimin çocuklara sağladığı katkılarının çok çeşitli olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi eğitim anlayışının ve çağdaş öğretim yöntemlerinin okul öncesi eğitimdeki yerinin ve öneminin anlaşılması olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarında Öğrenci Davranışları

“Sınıf dışı öğretim uygulamalarında olumlu öğrenci davranışları” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “mutlu olma”, “kurallara uyma” ve “sosyal etkileşim” kodları olmuştur. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Çepni ve Aydın (2015) yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin sınıf dışı etkinliklerde çocukların daha istekli ve meraklı olduklarını ifade ettiklerini belirtmiştir. Lakin (2006) ise yapmış olduğu çalışma da sınıf dışında yapılan etkinliklerin çocukları heyecanlandığını ve etkinlikler esnasında çocukların mutlu olduklarını ifade etmiştir. Akman, Kara, Altınkaynak ve Gül (2015), öğretmenlerin sınıf dışı etkinlikler esnasında çocukların hareketlilik, çocukları kontrol edememe gibi olumsuz tutum ve davranışlar sergilediklerini ifade ettiklerini belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim uygulamaları esnasında öğrencilerin olumlu ve olumsuz davranış sergilediklerinin farkındadırlar. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim uygulamalarında öğrencilerin sergilemiş oldukları olumlu ve olumsuz davranışların farkında oldukları ancak, öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin eğitim düzeylerine, çocuktan beklentilerine ve eğitim verdikleri yaş gruplarına bağlı olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretim Uygulamalarında Karşılaşılan Problemler

“Sınıf dışı öğretim uygulamalarında karşılaşılan problemler” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “kaza”, “kaybolma” ve “tuvalet ihtiyacı” kodları olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da

değerlendirildiğinde, sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin her iki grubunda çoğunluğu tarafından “kazalar” olarak ifade edildiğini görmekteyiz. “Aksama” tabiri sınıf dışı öğretim uygulamalarında karşılaşılan problemlerin açıklanmasında okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavramlar üzerinde durmamışlardır. “Ortamı yadsıma” tabiri ise sınıf dışı öğretim teknikleri ve okul öncesi eğitim arasındaki ilişkinin açıklanmasında okul öncesi kurum yöneticilerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi öğretmenleri ifadelerinde bu kavram üzerinde durmamışlardır.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim uygulamalarında karşılaşılan problemleri tanımlarken daha çok okul dışında yapılan etkinlikler esnasında karşılaşılan problemlere değinmişlerdir. Bunun nedeni okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim alanlarını tam olarak tanımamaları, sınıf dışı alanlarla ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları ve sınıf dışı etkinlikleri daha çok okul dışı alanlarda geçirmeleri olarak düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Eğitim Uygulamalarına Yönelik Alınan Tedbirler

“Sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik alınan tedbirler” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “güvenliğe yönelik”, “bilgilendirme” ve “uyarma” kodları olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri ortak payda da değerlendirildiğinde, sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik alınan tedbirlere ilişkin her iki grubunda çoğunluğu tarafından “bilgilendirme” yapıldığının ifade edildiğini görmekteyiz. Bununla birlikte “güvenliğe yönelik” alınan tedbirlerde öne çıkan kodlardan biridir. “Tıbbi tedbir” tabiri sınıf dışı öğretim uygulamalarında karşılaşılan problemlerin açıklanmasında okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticilerinin ifadelerinde “önlemsel tedbir olarak yer almıştır. “Düzeni koruma” tabiri ise sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik alınan tedbirlerin açıklanmasında okul öncesi öğretmenlerinin ifadelerinde yer alırken, okul öncesi kurum yöneticileri ifadelerinde bu kavramlar üzerinde durmamışlardır.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim uygulamalarına yönelik alınan tedbirler konusunda görüşlerini ifade ederken daha çok okul dışında yapılan etkinlikler esnasında karşılaşma ihtimali olan problemlere yönelik tedbirler aldıklarına değinmişlerdir. Bunun nedeni okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim alanlarını tam olarak tanımamaları, sınıf

dışı alanlarla ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları ve sınıf dışı etkinlikleri daha çok okul dışı alanlarda geçirmeleri olarak düşünülmektedir.

SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİ GELİŞTİRME YOLLARI

Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Uygunluğu

“Sınıf dışı öğretim ile 2013 programının uygunluğu” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu tek kod “bütünsel” kodu olmuştur. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ile 2013 programının daha çok “bütünsel gelişim sağlamaları bakımından uygun olduklarını ifade etmişlerdir. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Özer ve Yıldırım Polat (2019), sınıf dışı öğretim (müze) ile 2013 okul öncesi programının uygunluğuna yönelik öğretmenlerin esneklik, belirli gün ve haftalar dahilinde ve disiplinler arası alan ifadelerini kullandıklarını belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim ile 2013 okul öncesi eğitim programının birbirleri ile uyumlu ve birbirlerine uygun olduklarının farkındadırlar. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerine ve okul öncesi kurum yöneticilerine göre sınıf dışı öğretim ve 2013 okul öncesi eğitim programının “bütünsel gelişim sağlamaları bakımından uygun” olduğunu, öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik göstermediğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi eğitim anlayışının ve çağdaş öğretim yöntemlerinin okul öncesi eğitimdeki yerinin ve öneminin anlaşılması olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretim ile 2013 Programının Amaç ve İlkeleri

“Sınıf dışı öğretim ile 2013 okul öncesi eğitim programının amaç ve ilkeleri” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “çocuk temelli”, “çok yönlü/bütünsel”, ve “demokratik eğitim anlayışı” kodları olmuştur. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Özer ve Yıldırım Polat’ın (2019), yapmış olduğu çalışmada okul öncesi öğretmenleri, sınıf dışı öğretimin amaçlarını okul öncesi eğitim programının kazanım göstergeleri ile benzer oldukları yönünde ifade etmişlerdir. Alan yazında yapılan araştırmalar incelendiğinde sınıf dışı öğretimin (müze) çocuklarda kültürel varlıkları tanıma ve koruma şuurunu oluşturma, farklı düşünce ve kültürler saygı duymalarını sağlama, hayal güçlerini geliştirerek yaratıcı ve estetik bakış açısı oluşturma gibi okul

öncesi eğitimin ilkeleri doğrultusunda planlanması gerektiği yönünde görüşlerini ifade eden çalışmalar bulunmaktadır (Ekmekçi, 2015; Erdoğan, 2014; Bayraktaroğlu, 2012; Demirci, 2009; Tan, 2009). Buradan yola çıkarak öğretmenlerin görüşleri ile alan yazında yapılan çalışmaların birbirini “olumlu duygu ve davranış kazanımı” yönünde desteklediği söylenebilir.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretimin 2013 okul öncesi eğitim programını göz önünde bulundurarak planladıklarını ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretimin hazırlanması ve planlanması esnasında 2013 okul öncesi eğitim programında yer alan birçok amaç ve ilke doğrultusunda hazırlandığına yönelik görüşlerinin olduğu ve bu görüşlerinin onların hizmet türlerine ve eğitim verdikleri yaş grubuna göre değişiklik gösterebildiğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi eğitim anlayışının ve çağdaş öğretim yöntemlerinin okul öncesi eğitimdeki yerinin ve öneminin anlaşılması olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretime Yönelik Hizmet İçi Eğitim

“Sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitim” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “sınıf dışı eğitime yönelik öğretmenleri, öğrencileri ve aileleri bilgilendirme” ve “uygulamaya dayalı” kodları olmuştur. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde ise Avcı ve Öner (2015) yapmış oldukları araştırmada, sınıf dışı eğitime yönelik hizmet içi eğitimlerde öğretmenlere yönelik projelerin hazırlanmasını ifade ederken, Bektaş Yirmibeş (2019) yapmış olduğu çalışmada okul öncesi kurum yöneticilerinin, öğretmenlerin bilinçlenmesine yönelik hizmet içi eğitim verilmesi gerektiğine ilişkin görüşlerinin olduğunu ifade etmiştir.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretime yönelik hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarının farkındadırlar. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretime yönelik görüşlerini farklı olduğunu, öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi eğitim anlayışının ve çağdaş öğretim yöntemlerinin okul öncesi eğitimdeki yerinin ve öneminin anlaşılması olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretim Becerisi Kazandırma

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi için kazandırmak için daha çok “drama tekniklerini” kullandıklarını ifade etmişlerdir. Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Karamustafaoğlu ve Kandaz (2006) yaptıkları çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin, öğrencilere sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için sınıf dışı etkinliklerden önce daha çok anlatma, dramatizasyon, el yapması modeller kullanma, deney yapma yöntemlerini kullandıklarını ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Alanyazında yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde ise öğretmenlerin oyun tekniğini kullanma düzeylerine yönelik yapılan araştırmada, çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun bu tekniği kullanmadıkları belirlenmiştir (Güler ve Bıkmaz, 2002; Şahin, 2000). Özer ve Yıldırım Polat (2019) ise okul öncesi öğretmenlerinin, müze etkinliklerinde sıklıkla anlatım, soru cevap, drama, oyun tekniklerini kullanacaklarını ifade etmelerine rağmen uygulamadıklarını ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Yücel Kurnaz (2015) ise sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri ile yaptığı araştırmada öğretmenlerin, sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama öncesinde ve esnasında farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanarak sürecin daha eğlenceli hale gelebileceği ve katılımın artacağı yönünde görüşlerini belirttiklerini ifade etmişlerdir. Bektaş Yirmibeş (2019) öğretmenler ve okul öncesi kurum yöneticileri ile yaptığı çalışmada “Derslerinizde sınıf dışı eğitim uygulamaları yapmadan önce ne gibi hazırlıklar yaparsınız?” sorusuna öğretmenlerin “plan ve program yapmak” cevabını verdiklerini ifade etmiştir. Çobanoğlu, Cirit Gül, İrfanoğlu, Erdinç, Akgül ve Çavuş’un (2018), çalışmasında öğretmenler sınıf dışı eğitim uygulamaları öncesinde her ayrıntının irdelenerek, geniş çaplı bir plan ve program yapılmasının gerektiğini ifade etmişlerdir. Ocak ve Korkmaz (2018) tarafından yapılan araştırmada ise, öğretmenlerin sınıf dışı etkinlikleri uygulamadan önce, ön hazırlık ve planlama yapmalarının üzerinde durmuşlardır. Bektaş Yirmibeş (2019) ise yapmış olduğu araştırmada öğretmenlerin sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanmadan önce, “bilgilendirme ve görevlendirme yaptıkları” yönünde görüşlerini ifade ettiklerini belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak için önceden bazı yöntem ve teknikleri kullanmaları gerektiğinin farkındadırlar. Ancak bir kısmı bu tekniklerden daha çok doğrudan “anlatıma dayalı olan teknikleri” görüşlerinde ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin

öğrencilerde sınıf dışı öğretim becerisi kazandırmak amacıyla belli yöntem ve teknikleri kullandıkları, bu yöntem/teknikler ve tercih edilme nedenleri öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini kullandıkları etkinlik çeşidinin, etkinlik alanının ve okul öncesi ve sınıf dışı eğitime bakış açılarının farklı olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerini Kullanma Sıklığını Artırma

“Sınıf dışı öğretim tekniklerini kullanma sıklığını artırma” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu kodlar “planda yer verme” ve “teşvik etme” kodları olmuştur. Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Bektaş Yirmibeş (2019) Hem öğretmenler hem de okul öncesi kurum yöneticileri, sınıf dışı etkinliklerinin artırılması konusunda, okul öncesi kurum yöneticilerinin sorumluluklarının olduğunu ifade ettiklerini belirtmiştir. Bununla birlikte Bektaş Yirmibeş (2019), aynı çalışmada öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin “derslerinizde sınıf dışı öğretim uygulamalarının artırılması için önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevapların, öncelikle sınıf dışı öğretim hakkında bilgilendirilmek istediklerini, Millî Eğitim Bakanlığının öğretmenlere ve okul öncesi kurum yöneticilerine sınıf dışı eğitime yönelik hizmet içi eğitim kursları açması yönünde olduğunu belirtmiştir. Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında bu konu üzerinde duran çalışmalara rastlanmaktadır (Ay, 2018; Bostan Sarioğlu ve Küçüközer, 2017; Görece Baybars, 2017; Kubat, 2018; Öner, 2015; Tatar ve Bağrıyanık, 2012; Türkmen, 2015). Bunun yanı sıra Avcı ve Öner’in (2015) yapmış oldukları araştırmada, sınıf dışı öğretim tekniklerini eğitimde kullanma sıklığını artırmak için hizmet içi kursların artırılması gerektiği ifade edilmiştir. Alanyazındaki diğer araştırmalar incelendiğinde de eğitim-öğretim süreci içerisinde yapılacak sınıf dışı öğretim uygulamaların artırılmasına yönelik en önemli isteğin prosedürün hafifletilmesi v kolaylaştırılması yönünde olduğu görülmektedir (Bozdoğan, 2007; Malkoç, 2014; Malkoç ve Kaya, 2015). Öner (2015) yapmış olduğu araştırmada, sınıf dışı öğretim uygulamalarının, öğretmenlerin inisiyatifine bırakılmadan, bakanlığın çıkaracağı bir yönetmelikle müfredatta zorunlu olmasına yönelik ifadelerde bulunmuştur. Alanyazın incelendiğinde sınıf dışı etkinliklerin pahalılığından dolayı sınıf dışı etkinliklere yer vermeyen öğretmenler bulunmaktadır (Bozdoğan ve Yalçın, 2009; Demirci, 2009; Kısa

ve Gazel, 2016; Türkmen, 2015). Bu tüm çocukların sınıf dışı etkinliklerden faydalanması için okul dışı sosyal etkinliklerin ücretlerinin gözden geçirilmesi (Özer ve Yıldırım Polat, 2019) ve öğretmenlerin sınıf dışı etkinliklerin sadece okulun dışında yapılacağı algısından çıkarılıp, öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı etkinliklere yönelik bilgilendirmek gerekmektedir.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tekniklerinin kullanım sıklığını artırmak için birden fazla öneride bulunmuşlardır. Her iki grupta sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama noktasında eksik olduklarının farkındadırlar. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinin okul öncesi eğitim kademesinde kullanım sıklığını artırmaya yönelik görüşlerinin öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi eğitim anlayışının ve sınıf dışı öğretim tekniklerinin bir bütün olarak görülmemesinden ve sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama noktasında öğretmenlerin yetersiz bilgiye sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinde Etkililiği Artırma

“Sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırma” alt teması kapsamında gerek okul öncesi öğretmenleri gerekse okul öncesi kurum yöneticilerinin üzerinde ortak durduğu tek “çocuğa görelilik” kodu olmuştur. Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde Çetin, Kuş ve Karatekin (2010) yapmış oldukları araştırmada, bakanlık tarafından sınıf dışı öğretim tekniklerinin desteklemesi gerektiği belirtilerek, öğretmenlerin konuyla ilgili bilgilendirilmesinin ve bilinçlendirilmesinin önemine vurgu yapılmaktadır.

Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi kurum yöneticileri sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmak için birden fazla öneride bulunmuşlardır. Her iki grupta sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama noktasında eksik olduklarının farkındadırlar. Özellikle okul öncesi kurum yöneticileri “etkinliklerin gerçek yaşamla ilişkisi” sağlandığında ve “gerekli alan düzenlemesi yapıldığında” sınıf dışı öğretim tekniklerini planlama ve uygulama noktasında daha etkili ve verimli olunacağını düşünürken okul öncesi öğretmenleri “öğretmeni bilinçlendirmek” gerektiğini ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuç okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerinde etkililiği artırmaya yönelik görüşlerinin

öğretmenlerin ve okul öncesi kurum yöneticilerin eğitim düzeylerine ve hizmet yıllarına göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bunun sebebinin okul öncesi eğitim anlayışının ve sınıf dışı öğretim tekniklerinin bir bütün olarak görülmemesinden ve sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama noktasında öğretmenlerin yetersiz bilgiye sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırma bulguları okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamaya yönelik görüşlerinin yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama noktasında yetersiz kalma nedenlerinin nelerden kaynaklandığını da göstermektedir. Bu hususlar dikkate alınarak yapılacak çeşitli düzenlemelerle kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama esnasında yaşadığı sorunlar azaltılabilir. Böylelikle okul öncesi dönemde kurum yöneticileri ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini daha kaliteli ve verimli bir şekilde uygulamaları sağlanabilir. Ayrıca sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulama noktasında yetersiz kalınan durumların giderilmesi okul öncesi eğitimde yaşanan sorunların azalması ve eğitimin niteliğinin artması noktasında olumlu dönüşler sağlayabilir. Araştırma sonuçlarından yola çıkarak okul öncesi kurum yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamada yetersiz kaldığı kısımların nasıl azaltılabileceğine dair önerileri şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretim tekniklerinin kullanım alanlarının sınırlı olduğu ve bu ortamlara ulaşımın zorluğu öğretmenler ve kurum yöneticileri tarafından ifade edilmiştir. Bu yüzden okul öncesi dönemde sınıf dışı öğretim tekniklerinin sıklığını artırmak için öğretmenlere ve okul öncesi kurum yöneticilerine milli eğitim bakanlığının prosedürlerinin seminerler aracılığıyla anlatılması ve maddi destek sağlaması uygulama sıklığının artmasına olanak sağlayacaktır.
2. Okul öncesi eğitim kademesinde sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulama alanları ve sınıf dışı öğretimin nasıl ve nerede uygulanması gerektiğine yönelik öğretmenler ve kurum yöneticilerinin görüşleri yetersiz kalmıştır. Sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamaya dayalı öğretmen ve yöneticilere uygulamalı hizmet içi eğitim verilmesi etkinlik uygulamalarında niteliği artıracaktır.
3. Okul öncesi öğretmenleri ve kurum yöneticilerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini daha çok “okul dışı” olarak ifade ettiği anlaşılmıştır. Bu konuda 2013 okul öncesi programının

ve sınıf dışı ğretim tekniklerinin alan, amaç ve ilkeleri temelinde örnek uygulama çalışmaları doğrultusunda bu konudaki eksiklikler giderilebilir.

4. Okul ncesi eğitimin eğitim-ğretim planı hazırlanırken 2013 okul öncesi ğretim planının okul öncesi kurum yöneticileri ve öğretmenler tarafından yeterli düzeyde incelenmediği ve plan hazırlanırken zen gösterilmediği fark edilmiştir. 2013 okul öncesi ğretim programı kurumun vizyonuna dahil edilerek eğitimde oluşan eksiklikler giderilebilir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, Y.S. (2002). *Türkiye’deki Üniversitelerin Rekreasyon Programlarının Geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Aral, N., Kandır, A. ve Yaşar, M. C. (2003). *Okul Öncesi Eğitimi* (1.Baskı). İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Anlıak, Ş., Yılmaz, H., Şahin Beyazkürk, D. (2008). Okul Öncesinde ve İlköğretimde Proje Yaklaşımı ve Uygulama Aşamaları. *Milli Eğitim*, 179, 101-111.
- Armağan, B. (2015). *İlkokul Dördüncü Sınıf Fen Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları: Bir Eylem Araştırması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Akman, B., Altınkaynak, Ş., Kara, G. ve Gül, Ş. (2015). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 97-115.
- Atakan, H. (2010). *Okulöncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Atmaca, S. (2012). *Derslik Dışı Fen Etkinlikleri ve Bu Etkinliklere Dayalı Öğretimin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atlıhan, A. M. (2019). *Göçmen Öğrencilerin Okul Örgütüne Uyumunda Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Roller*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Avcı, C. ve Öner, G. (2015). Tarihi Mekânlar ile Sosyal Bilgiler Öğretimi: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüş ve Önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 108-133.
- Ay, M. (2018). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Açık Alan Fen ve Matematik Etkinliklerine Yönelik Görüş ve Uygulamalarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Ay, Y., Anagün, Ş.S. ve Demir, Z. M. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Hakkındaki Görüşleri. *TurkishStudies*, 10(15), 103-118.
- Bal, K. (2019). *İlkokul ve Ortaokul öncesi kurum yöneticilerinin Öğretim Liderliği Davranışlarının Sergilenmesine İlişkin Davranışları: İstanbul İli Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 5(2), 368-388.
- Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. *DEUHFED*, 9(1), 23-28.
- Bayraktar, V. (2016). Okul Öncesi eğitimin Tanımı ve Önemi. İçinde; *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (1.Baskı), (Ed: F. Alisinanoğlu ve V. Bayraktar), ss. 1-13. Ankara: Vize Yayıncılık.

- Bayraktaroğlu, S. (2012). Vakıf Müzelerinde Çocuklara Yönelik Çalışmalar. İçinde; *Çocuk Müzeleri ve Yaratıcı Drama*, (Ed: İ. San), ss.56-68. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Bektaş Yirmibeş, H. (2019). *Sınıf Dışı Eğitim: Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Okul İdarecileri Neler Düşünüyor? Neler Yapıyor?* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Biber, K. ve Ural, O. (2012). Portage Erken Eğitim Programının Kurum Ortamında Yaşayan 5-6 Yaş Grubu Çocukların Gelişimleri ile Aile Katılım Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(27), 87-125.
- Binbaşıoğlu, C. (2013). *Etkinlik Pedagojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bostan Sarıoğlu, A. ve Küçüközer, H. (2017). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile İlgili Görüşlerinin Araştırılması. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-15.
- Boyacı, A. (2011). *Eğitim Sosyolojisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Bozdoğan, A. E. (2007). *Bilim ve Teknoloji Müzelerinin Fen Öğrenimindeki Yeri ve Önemi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bozdoğan, A. E. (2008). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilim Merkezlerini Fen Öğretimi Açısından Değerlendirmesi: Feza Gürsey Bilim Merkezi Örneği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 19-41.
- Bozdoğan, A. E. ve Kavcı, A. (2016). Sınıf Dışı Öğretim Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersindeki Akademik Başarılarına Etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 13-30.
- Butina, M., Campbell, S., & Miller, W. (2015). Conducting Qualitative Research Introduction. *ClinicalLaboratoryScience*, 28(3), 186-189.
- Büyükkaynak, E., Ok, Z. ve Aslan, O. (2016). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Fen Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına Yönelik Görüşleri. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 43-60.
- Can Yaşar, M. ve Aral, N. (2010). Yaratıcı Düşünme Becerilerinde Okul Öncesi Eğitimin Etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 201-209.
- Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness İn Qualitative Research. *MedsurgNursing*, 25(6), 435-437.
- Coşkun-Keskin, S. & Kaplan, E. (2012). Toys Museums As Out- Of- School Learningmethod in Social Studiesand History Education. *Electronic Journal of SocialSciences*, 11(41), 95-115.
- Cömert, D. ve Güleç, H. (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile-Çocuk ve Kurum. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 133-145.
- Civelek, P. (2016). *Açık Alan Etkinlikleriyle Desteklenmiş Okul Öncesi Eğitimin Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çengelci, T. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğrenmeye İlişkin Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(3), 1823-1841.
- Çengelci, T. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Yararlanılan Toplumsal ve Kültürel Kaynakların Belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(43), 219-236.

- Çepni, O. ve Aydın, F. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Okul Ortamlarına İlişkin Görüşleri. *International Journal of Social Science*, 39, 317- 335.
- Çetin, T., Kuş, Z. ve Karatekin, K. (2010). Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Yöntemine İlişkin Görüşleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 158-180.
- Çobanoğlu, E. O., Cirit Gül, A., İrfanoğlu, İ., Erdinç, B., Akgül, B. ve Çavuş, B. (2018). Öğretmen Adaylarının Sınıf Dışı Eğitim Hakkındaki Görüşleri. *Sınıf Dışı Öğrenme Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 11-14 Eylül 2018, İzmir, Türkiye, ss.76-91.
- Çiçek, Ö. ve Saraç, E. (2017). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarındaki Yaşantıları ile İlgili Görüşleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 504-522.
- Demir, M. K. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Gözlem Gezisi Yöntemine Bakış Açılarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 83-98.
- Değirmenci, A. ve Doğru, M. (2017). Türkiye’de Sosyobilimsel Konularla İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi: Bir Betimsel Analiz Çalışması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 123-138.
- Demirci, M. T. (2009). *Kültürel Öğelerin Öğretiminde Müze Gezilerinin Önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Demirdirek, M. (2019). *Ders Dışı Etkinliklerle Desteklenen Öğrenci Merkezli Çevre Eğitiminin, 7. Sınıf Öğrencilerinin Çevre Okuryazarlıklarına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aksaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aksaray.
- Deniz Kan, Ü. (2007). Okul Öncesi Eğitimde Değerlendirme Aracı Olarak Portfolyo, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 169-178.
- Diñer, N. (2013). *Spor Okul öncesi kurum yöneticilerinin Karar Verme Stilleri ile Problem Çözme Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eaton, D. (1998). *Cognitive and Affective Learning in Outdoor Education*. Unpublished Doctoral Dissertation, Teaching and Learning Ontario Institute for Studies in Education of the University of Toronto, Toronto.
- Ekmekci, S. (2015). *Tarih Öğretmenlerinin Müze Ziyaretleri Hakkındaki Görüşleri: Trabzon Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Ekici, G. (2002). Biyoloji Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğretim Yöntemlerini Kullanma Durumlarının Değerlendirilmesi. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı*, 16-18 Eylül 2002, Ankara, Türkiye, ss. 85-90.
- Erdoğan, N. (2014). *Mardin Müzesi Müze Eğitimi Etkinlikleri*. Ankara: Haber Yayıncılık.
- Erentay, N. (2013). *Okul Dışı Doğa Uygulamalarının 5. sınıf Öğrencilerinin Fene İlişkin Bilgi, Bilimsel Süreç Becerileri ve Çevreye Yönelik Tutumlarına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Erkan, S. ve Kırca, A. (2010). Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Ergün, M. (2011). *Eğitim Sosyolojisine Giriş*. Ankara: Ocak Yayınları

- Ertaş, H., Şen, A.İ., ve Parmaksızoğlu, A. (2011). Okul Dışı Bilimsel Etkinliklerin 9. sınıf Öğrencilerinin Enerji Konusunu Günlük Hayatla İlişkilendirme Düzeyine Etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5(2), 178-198.
- Freuder, T. G. (2006). *Designing Forthe Ffuture: Promoting Ecoliteracy In the Design of Children's OutdoorPlay Environments*, Higher Education Reports.Virginia Polytechnic Instituteand State University, VA.
- Fägerstam, E. (2014). High School Teachers“ Experience Of The Educational Potential Of Outdoor TeachingAnd Learning. *Journal Of Adventure Education&Outdoor Learning*, 14(1), 56-81.
- Golob, N. (2011). Learning Science Through Outdoor Learning. *The New Educational Review*, 25(3), 221-234.
- Gönen, M., Ünüvar, P., Bıçakçı, M., Koçyiğit, S., Yazıcı, Z., Orçan, M., Aslan, D., Güven, G. ve Özyürek, A. (2010). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Dil Etkinliklerini Uygulama Biçimlerinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(19), 23-40.
- Görece Baybars, M. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okul Dışı Öğrenme Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi. *Social Science Studies*,5(9), 218-229.
- Güler, A. (2011). Planlı Bir Müze Gezisinin İlköğretim Öğrencilerinin Tutumuna Etkisi. *İlköğretim Online*, 10(1), 169-179.
- Güler, D. ve Bıkmaz, F. H. (2002). Anasınıflarında Fen Etkinliklerinin Gerçekleştirilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1(2), 249-267.
- Güler, A., Halıcıoğlu, B. ve Taşgın, S. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma*. (2. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gültekin Akduman, G. (2015). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Önemi. İçinde; *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (5.Baskı), (Ed: G. Uyanık Balat), ss.2-16. Ankara: Nobel.
- Gürbüz, R., Erdem, E. ve Yıldırım, K. (2013). Başarılı Okul öncesi kurum yöneticilerinin Özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 167-179.
- Güneş, C. (2021). *Okul Bahçesinde İşlenen Fen Bilimleri Dersinin Öğrencilerin Akademik Başarısına, Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyonuna ve Fen Bilimleri Dersine Karşı Tutumuna Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Güven, G. (2011). Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim Programı. İçinde; *Okul Öncesi Eğitimde Özel Öğretim Yöntemleri* (1. Baskı), (Ed: F. Alisinanoğlu), ss.1-11. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Güven, G. (2015). Okul Öncesi Eğitim Programı. İçinde; *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (5. Baskı), (Ed: G. Uyanık Balat), ss.67-113. Ankara: Nobel.
- Haveydi, C. (2016). *Okul Öncesi Eğitim Kurumu Müdürlerinin Yönetim Becerileri ile Etkileme Taktikleri Arasındaki İlişkilerin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Higgins, P. & Nicol, R. (2020, Outdoor Education: Authentic Learning in the Context of Landscapes. *Kisa, Sweden*, 91-631-2904-3

- Karademir, E. (2013). *Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Fen ve Teknoloji Dersi Kapsamında “Okul Dışı Öğrenme Etkinliklerini” Gerçekleştirme Amaçlarının Planlanmış Davranış Teorisi Yoluyla Belirlenmesi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karadeniz, C., Okvuran, A., Artar, M. ve Çakır-İlhan, A. (2017). Müze Eğitiminde Dönüşümler: Kocaeli Müzesinde Eğitimcilerin Eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 37-59.
- Karakaya, Ç. (2016). *“İnsan ve Çevre” Ünitesi İçin Sınıf Dışı Öğretim Uygulamasının Çevre Okuryazarlığı Üzerine Etkisi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Karamustafaoğlu, S.ve Kandaz, U. (2006). Okul Öncesi Eğitimde Fen Etkinliklerinde Kullanılan Öğretim Yöntemleri ve Karşılaşılan Güçlükler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 65-81.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Karatepe, C. (2003). Ödevlerin Sınıf Yönetimi Üzerindeki Etkileri. *Eğitim Dergisi*, 2, 24-32.
- Karslı, A. (2006). *İlköğretim Okullarında Sosyal Kulüp Çalışmalarının Öğrencilerin Yöneticilik Niteliklerinin Gelişmesine Katkısı: Beypazarı İlçesinde Bir Araştırma.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kan, A., Ü. (2018). Eğitime İlişkin Temel Kavramlar. İçinde; *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (1.Baskı), (Ed: M. N. Gömleksiz), ss. 19-43. Ankara: Asos Yayıncılık.
- Kanadlı, S. (2019). Öğretim Teknikleri. İçinde; *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (4.Baskı), (Ed: T. Yanpar Yelken ve C. Akay), ss. 257-330. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kanat, T. (2020). *Orman Okulu Uygulamalarının Okul Öncesi Dönem Çocukları Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Katrancı, M. (2016). Okul Öncesi Eğitim ve Önemi. İçinde; *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (2.Baskı), (Ed: S. Seven), ss. 2-14. Ankara: Pegem.
- Kavak, N., Tufan, Y. ve Demirelli, H. (2006). Fen-Teknoloji Okuryazarlığı ve İnfomal Fen Eğitimi: Gazetelerin Potansiyel Rolü. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 17-2.
- Keskin, Y. ve Horzum, M. B. (2016). Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri. İçinde; *Sosyal Bilgiler Eğitimi* (Ed: D. Dilek), ss.723-740. Ankara: Pegem Akademi
- Kisiel, J. F. (2005). Understanding Elementary Teacher Motivations For Science Fieldtrips. *Science Education*, 89(6), 936–955.
- Koçyiğit, S. (2014). Çocukların Bakış Açısıyla Okul Öncesi Eğitim. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(11), 203-214.
- Köşker, N. ve Karabağ, S. (2012). Coğrafya Eğitiminde Yer Temelli Öğretim Yaklaşımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 123-137.

- Kubat, U. (2018). Okul Dışı Öğrenme Ortamları Hakkında Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 111-135.
- Kırsoy, İ. (2015). *Okul Müdürlerinin Öğrenen Liderlik Becerileri ile Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık ve Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Kısa, Y. ve Gazel, A. A., (2016). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Field Education*, 2(1), 51- 83.
- Lakin, L. (2006). Science Beyond the Classroom. *Journal of Biological Education*, 40 (2), 88-90.
- Laçın Şimşek, C. (2011). Okul Dışı Öğrenme Ortamları ve Fen Eğitimi. İçinde; *Fen Eğitiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları* (Ed: L. Şimşek), ss. 1-21. [Adobe Acrobat Reader sürümü].
- Leftwich, M. & Haywood, C. (2016). The Littlest Historians: Early Years Programming In History Museums. *Journal of Museum Education*, 41(3), 152- 164.
- Lindemann Matthies, P. & Knecht, S. (2011). Swiss Elementary School Teachers' Attitudes Toward Forest Education. *The Journal of Environmental Education*, 42(3), 152–167.
- Maden, S. (Güz, 2012). Temel Dil Becerilerinin Eğitimi Açısından Ders Dışı (İnformal) Etkinliklere Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Tercihleri. *Milli Eğitim*, 41(196), 36- 54.
- Malkoç, S. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sınıf dışı Okul Ortamlarının Kullanılma Durumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Malkoç, S. ve Kaya, E. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sınıf Dışı Okul Ortamlarının Kullanımı. *İlköğretim Online*, 14(3), 1079-1095.
- Merriam, S.B. (2018). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı, Ankara.
- MEB (2021). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Dışı Öğrenme Ortamları Kılavuzu.
- MEB (2023). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği, Ankara.
- Ocak, G. (2019). Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Veri Toplama Yolları. İçinde; *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ed: G. Ocak), ss.218-268. Ankara: Pegem Akademi.
- Ocak, İ. ve Olur, B. (2019). Bilimsel Araştırma Süreci. İçinde; *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ed: G. Ocak), ss.2-10. Ankara: Pegem Akademi.
- Ocak, İ. ve Korkmaz, Ç. (2018). Fen Bilimleri ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Field Education*, 4(1), 18-38.
- Okur Berberoğlu, E. ve Uygun, S. (2013). Sınıf Dışı Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye'deki Gelişiminin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 32-42.

- Oral, B. (2009). Etkili Öğretim ve Etkili Öğretim İlkeleri. İçinde; *Eğitim Psikolojisi* (Ed: A. Kaya), ss. 124-135. Ankara: Pegem Yayınları.
- Ömeroğlu, Esra T. (2000). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Fiziksel ve Eğitsel Ortamları. İçinde; *Okul Öncesi Eğitim İlke ve Yöntemleri* (Ed. Ş. Yaşar), ss. 156-285. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Öner, G. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin “Okul Dışı Tarih Öğretimine” İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 4(1), 89-121.
- Öz, G. (2015). *Öğretim Yöntemlerinden Gezi Gözlem ve İnceleme Metodunun Uygulanmasında Ortaya Çıkan Problemlere İlişkin Öğretmen Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Özçelik, G. (2018). *Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerinin Bilimsel Alan Gezisi Yapmaya İlişkin Öz-Yeterliliklerinin ve Yaparken Yaşadıkları Zorluklar Hakkında Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Özen, G. (2010). *Maceraya Dayalı Açık Alan Eğitimlerinin Yönetsel Beceriler Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Özer, M. ve Yıldırım Polat, A. (2019). Okul Öncesi Dönemde Müze ile Eğitim: Öğretmenler Ne Biliyor? Ne Yapıyor? *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 396-430.
- Özür, N. (2010). *Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Dışı Etkinliklerin Öğrenci Başarısına Etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, Ş. (2009). Okulda Eğitimle Bütünleştirilmiş Mekân Dışı Eğitim. *Milli Eğitim*, 181, 131-145.
- Öztürk Aynal, Ş. (2013). Haydi Çocuklar Doğaya ve Bahçelere Açılıyoruz: Mekân Dışı Eğitim: İsveç’ten Örnekler. *International Journal of Social Science*, 6(1), 371-384.
- Özyıldırım, H. ve Durel, E. (2017). *Okul Dışı Öğrenme ve Okul Dışı Öğrenme Ortamları*. Edirne: Balkan Eğitim Araştırmaları.
- Palavan, Ö., Çiçek, V. ve Atabey, M. (2016). Perspectives Of Elementary School Teachers On Outdoor Education. *Universal Journal of Educational Research*, 4(8), 1885-1893.
- Pehlivan, Z.ve Selçuk, T. (2005). Ders Dışı Okul Spor Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Mersin İliÖrneği.4. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu*, 10-11 Haziran 2015, Bursa, Türkiye, ss. 81-93.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Prince, H., E. (2018). ChangesIn Outdoorlearning İn Primaryschools İn England, 1995 and 2017: *Lessonsforgoodpractice*, *Journal of Adventure Educationand Outdoor Learning*.
- Rote, Z., A., Schroeder, B. & D’augustino, T., (2015). Place-based Education: Engagement Fromthe Student Perspective. *An Evaluation of Place-Based Programs in Northeast Michigan*.

- Ramey-Gassert, L. (1997). Learning Science Beyond The Classroom. *The Elementary School Journal*, 97 (4), 433-450.
- Saraç, H. (2017). Türkiye’de Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Yapılan Araştırmalar: İçerik Analizi Çalışması. *Eğitim, Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 60-81.
- Selanik Ay, T. ve Erbasan, Ö. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. *Journal of Education and Future*, 10, 35-50.
- Solmaz, K. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Müze Eğitimine Yönelik Görüşleri ve Uygulamaları. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 40-54.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (1. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sözer, Y. (2015). *Sınıf İçi Öğrenmeleri Destekleyen Okul Dışı Aktif Öğrenmeler: Bir Metasentez Çalışması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Şahin, F. (2000). *Okul Öncesinde Fen Bilgisi Öğretimi ve Aktivite Örnekleri*. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Şahin Fırat, N. (2010). Okul Müdürü ve Öğretmenlerin Okul Kültürü ile Değer Sistemlerine İlişkin Algıları. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 71-82.
- Şahin, F. ve Sağlamer Yazgan, B. (2013). Araştırmaya Dayalı Sınıf Dışı Laboratuvar Etkinliklerinin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 107-122.
- Şahindokuyucu, M. (2011). Anaokulu Öğretmenleri Tarafından Çocuklara Yaptırılan Görsel Sanat Çalışmalarının Yaratıcılık Açısından Değerlendirilmesi. *1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu*, 27-28-29 Nisan 2011, Ankara, Türkiye, ss.84-88.
- Şensoy, G. (2014). *Vatandaşlık Bilgisi Konularının Öğretiminde Okul Dışı Sahaların Etkili Kullanımı: Ordu İli Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.
- Şimşek, A. ve Kaymakçı, S. (2015). Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amacı ve Kapsamı. İçinde; *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Ed: A. Şimşek ve S. Kaymakçı), ss. 1-11. Ankara: Pegem Akademi.
- Ural, O., ve Ramazan, O. (2007). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. İçinde; *Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü* (Ed: S. Özdemir, H. Bacanlı ve M. Sözer), ss. 25-46. Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Veliyeva, Ş. (2009). Estetik Eğitimde Öğrenci Tasviri Sanat Sergilerinin Önemi. *Turan Stratejik Araştırmaları Merkezi Dergisi*, 1(3), 35-38.
- Vural, R. ve Cenkseven, F. (2005). Eğitim Araştırmalarında Örnek Olay (Vaka) Çalışmaları: Tanımı, Türleri, Aşamaları ve Raporlaştırılması. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (10), 25-38.
- Tan, Z. (2009). *İlköğretim Birinci Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Müze Bilinci Öğrenme Alanında Materyal Kullanımının Etkisi ve Uygulanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Konya.

- Tatar, N. ve Bağrıyanık, K. E. (2012). Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmenlerinin Okul Dışı Eğitime Yönelik Görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883- 896.
- Temiz, G. (2002). Okul Öncesi Eğitimin Çocuğun Dil Gelişimine Etkisi. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Topçu, E. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları: Öğretmen Adayları ile Fenomenolojik Bir Çalışma. *International Education Studies*, 10(7), 1-27.
- Toran, M. (2012). Çocukluğun ve Erken Çocukluk Eğitiminin Tarihi ve Kuramsal Temelleri. İçinde; *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, (Ed: N. Avcı ve M. Toran), ss.1-17. Ankara: Eğiten Kitap.
- Töremen, F. ve Ersöz, A. (2010). *Eğitim Örgütlerinde Sosyal Sermaye ve Yönetimi*. Ankara: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Tungaç, A. S. ve Coral, M. N. Ü. (2017). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Okul Dışı (Doğa Deneyimine Dayalı) Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Social Sciences*, 8(26), 24-42.
- Türkmen, H. (2015). İlkokul Öğretmenlerin Sınıf Dışı Ortamlardaki Fen Öğretimine Bakış Açıları. *Journal of European Education*, 5(2), 47-55.
- Weldon, L. A. (2012). *Increasing Student Success and Participation In Science Using Place-Based Education*. (Yüksek Lisans Tezi). Montana Eyalet Üniversitesi, Montana.
- Yağar, F. ve Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik ve Güvenilirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yardımcı, E. (2009). *Yaz Bilim Kampında Yapılan Etkinlik Temelli Doğa Eğitiminin İlköğretim 4 ve 5. Sınıftaki Çocukların Doğa Algılarına Etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yaşın, İ. (2012). *İlköğretim 2. Kademe ve Ortaöğretimde Ders Dışı Etkinliklere Katılan Öğretmen ve Öğrencilerin Ders Dışı Etkinliklerden Beklentileri: Yozgat İli Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yazıcı, F., ve Yıldırım, T. (2017). Okul Dışı Tarih Öğretimi ve Sosyal Zekâ Arasındaki İlişkinin Yol Analiziyle İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(2), 733-755.
- Yayla, N. (2020). *Anne-Babaların Çocuklarını Okul Öncesi Eğitime Gönderme Nedenleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yel, S., Taşdemir, A. ve Yıldırım, K. (2015). Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. İçinde; *Sosyal Bilgilerde Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikler* (Ed: B. Tay ve A. Öcal), ss. 153-168. Ankara: Ankara Pegem Akademi.
- Yeşilyurt, E. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğinin Genel Yeterliliklerine Yönelik Yeterlik Algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 71-100.
- Yücel, S. (2004). Ortaöğretim Düzeyindeki Öğrencilerin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 147-159.
- Yücel-Kurnaz, F. (2015). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin ve Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerde Uygulatılan Etkinliklere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Yüksek, N. (2020). *Okul Öncesi Eğitimde Yıl Sonu Sergilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Sergilenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yeşilyaprak, B. (2017). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri: Gelişimsel Yaklaşım* (27. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, N. ve Mentiş Taş, A. (2015). Hayat Bilgisi 1, 2 ve 3. Sınıf Programı ile Ders Kitaplarının Yer Temelli Eğitim Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (5), 273-284.

EKLER

Ek 1: Araştırma İzinleri

T.C. AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARARLARI	
TOPLANTI SAYISI:13	KARAR TARİHİ: 18.12.2020
KARAR 2020/263 Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencisi Fatma YILDIZ tarafından (Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Emin TÜRKOĞLU), "Okul Öncesi Eğitim Kurumu Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında kullanılacak veri toplama araçlarının, etik açıdan sakıncalı olmadığına, katılanların oy birliği ile karar verildi.	

Ek 2: Görüşme Formu

ÇALIŞMADA KATILIMCILARA SORULACAK SORULAR

Göreviniz? : Müdür-Öğretmen/Öğretmen Görev Süreniz? : Cinsiyetiniz? :
Yaşınız? : Görev Yeriniz? :

Müdürse-Okuldaki öğrenci sayısı? Öğretmense-Sınıftaki öğrenci sayısı? / Sınıfın yaş grubu?

ÖN BİLGİ SORULARI

1-Okul öncesi öğretmenlerine ve kurum müdürlerine göre Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri:

Nasıl tanımlanmaktadır?

Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri ile Okul öncesi eğitimin ilişkisi nasıldır?

Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine yönelik deneyimleri ne durumdadır/daha önce neler yaptılar?

d) Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin tercih edilmeme nedenleri nelerdir?

Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin tercih edilme nedenleri nelerdir?

f) Okul idarecilerini ve öğretmenleri nasıl desteklemektedir?

GENİŞLETME

1.Okul öncesi eğitiminin sınıf içinde verilmesinin yeterliliğine yönelik yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Sınıf içinde verilmesi neden yeterlidir?\değildir?

b) Sınıf içinde verilmesi yeterli değilse alternatif etkinlik ve teknikler nelerdir?

c) Alternatif etkinlik ve tekniklerin uygulanması için öğretim planı ve uygulaması esnasında neler yapılmalıdır?

2. Sınıf dışı etkinliklerin hangi ortamlarda geçirildiğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

3. Öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerini geliştirmek için yapılan çalışmalarda etkinliklere ayrılan zamana, okul ortamının yeterliliğine ve öğretim materyallerinin gerekliliğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

4. Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri kullanarak etkinlik hazırlıkları nasıl yapılmaktadır?

5. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamaları durumunda okul idarecileri tarafından desteklenme durumları nasıldır?

5.1.Okul idarecilerinin okulunda görev yapan öğretmenlerin sınıf dışı ortamları/etkinlikleri kullanma durumları nasıldır?

İÇERİK

1. Öğrencilerin, sınıf dışı etkinliklerde ne gibi deneyimler kazandığına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

2. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanması esnasında öğrencilerde gözlenen davranışlara ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Olumsuz davranışlar nelerdir? -Olumsuz davranışların önlenmesine yönelik alınan tedbirler nelerdir?

b) Olumlu davranışlar nelerdir?

3. Öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerisini geliştirmek için yapılan etkinliklerde karşılaşılan problemlere ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Karşılaşılan problemlere yönelik tutum ve tavırlar nelerdir?

b) Problemlerin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler ve öğrencilerin bu tedbirlere yönelik tutumları nelerdir?

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

1. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, “2013 Okul Öncesi Eğitim Programı” nda yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

2. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanması ile ilgili bir hizmet içi eğitim alınsa, bu eğitimin içeriğinin nasıl olması gerektiğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

3. Öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerinin gelişmesi için uygulanan yöntem ve tekniklere ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?

b) Tercih edilme nedenleri nelerdir?

4) Okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulamadaki kullanım sıklığının artırılması için neler yapılmalıdır?

5. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik etkililiğin artırılmasına ilişkin yönetici-öğretmen tavsiyeleri ve görüşleri nelerdir?

6. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin Okul öncesi eğitim programına uygunluğuna yönelik yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Hangi gelişim türlerine ve kazanımlara uygun?

b) Programın planlama, uygulama ve değerlendirme kısımlarına yönelik nasıl bir uygunluk\paralellik göstermektedir?

Ek 2: Araştırma İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 30.03.2021-16700

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-70813604-902.02-16700
Konu : Araştırma İzni

30.03.2021

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 01.03.2021 tarihli ve 31709271-300-E.10725 sayılı yazı.
b) 26.03.2021 tarihli ve 23161678 sayılı yazı.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Fatma YILDIZ'ın, "*Okul Öncesi Eğitim Kurumu Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri*" konulu tez çalışmasına ilişkin Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ilgi (b) sayılı yazısının bir sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Murat PEKER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:İlgi (b) Sayılı Yazı (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSE5LH6HFS

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/afyon-kocatepe-universitesi-ebys?eD=BEBSV5LH6RYB>

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-14588481-605.99-23161678
Konu : Araştırma İzni

26.03.2021

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2020/2 sayılı Genelgesi,
b) 03.03.2021 tarihli ve 10983 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Fatma YILDIZ'ın "Okul Öncesi Eğitim Kurumu Yöneticilerinin ve Öğretmenlerinin Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin Uygulanmasına Yönelik Görüşleri " konulu çalışması kapsamında İlimize bağlı, ekli listede belirtilen okullarda uygulama yapma talebi ilgi (a) Genelge çerçevesinde incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, söz konusu araştırmanın Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ölçme araçlarının; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen ilke, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek, eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde okul ve kurum yöneticilerinin sorumluluğunda, gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Turan AKPINAR
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

Ek:
Uygulama Araçları

Dağıtım:
Gereği:
Afyon Kocatepe Üniversitesi

Bilgi:
Keçiören, Pursaklar İlçe MEM

Bu belge güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: D. KARAGÜZEL

Unvan : Memur

İnternet Adresi : www.meb.gov.tr

Faks: _____

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden b880-c2bc-306d-8b18-a443 koda ile teyit edilebilir.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMU YÖNETİCİLERİNİN VE
ÖĞRETMENLERİNİN SINIF DIŞI ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN
UYGULANMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

190625111

Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma YILDIZ

Araştırma Yapılacak Okullar

- 1- Özel Mavi Düşler Anaokulu
- 2- Şehit Ahmet Özsoy Anadolu İmam Hatip Lisesi Bünyesindeki Anaokulu
- 3- Pınar Anaokulu
- 4- Özel Şirinler Anaokulu
- 5- Kalaba Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi Uygulama Anaokulu
- 6- Özel İlk Minik Adımlar Anaokulu
- 7- Kalaba Anaokulu
- 8- Begüm Anaokulu
- 9- Özel Bir İnci Anaokulu
- 10- Masallar Ülkesi Anaokulu
- 11- Aşık Veysel Anaokulu
- 12- Ufuktepe Anaokulu
- 13- MEB Keçiören Emin Eller Anaokulu
- 14- Özel Sedna Anaokulu
- 15- Özel Günışığı Anaokulu
- 16- Özel Parmak İzleri Anaokulu

ÇALIŞMADA KATILIMCILARA SORULACAK SORULAR

Göreviniz? :

Müdür-Öğretmen/Öğretmen Görev Süreniz? :

Cinsiyetiniz? :

Yaşınız? :

Görev Yeriniz? :

Müdürse-Okuldaki öğrenci sayısı?

Öğretmene-Sınıftaki öğrenci sayısı? / Sınıfın yaş grubu?

ÖN BİLGİ SORULARI

Okul öncesi öğretmenlerine ve kurum müdürlerine göre Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri:

- Nasıl tanımlanmaktadır?
- Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri ile Okul öncesi eğitimin ilişkisi nasıldır?
- Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerine yönelik deneyimleri ne durumdadır/daha önce neler yaptılar?
- Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin tercih edilmeme nedenleri nelerdir?
- Sınıf Dışı Öğretim Tekniklerinin tercih edilme nedenleri nelerdir?
- Okul idarecilerini ve öğretmenleri nasıl desteklemektedir?

GENİŞLETME

1.Okul öncesi eğitiminin sınıf içinde verilmesinin yeterliliğine yönelik yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

- Sınıf içinde verilmesi neden yeterlidir?/değildir?
 - Sınıf içinde verilmesi yeterli değilse alternatif etkinlik ve teknikleri nelerdir?
 - Alternatif etkinlik ve tekniklerin uygulanması için öğretim planı ve uygulaması esnasında neler yapılmalıdır?
2. Sınıf dışı etkinliklerin hangi ortamlarda geçirildiğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerini geliştirmek için yapılan çalışmalarda etkinliklere ayrılan zamana, okul ortamının yeterliliğine ve öğretim materyallerinin gerekliliğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri kullanarak etkinlik hazırlıkları nasıl yapılmaktadır?
5. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf dışı öğretim tekniklerini uygulamaları durumunda okul idarecileri tarafından desteklenme durumları nasıldır?

5.1.Okul idarecilerinin okulunda görev yapan öğretmenlerin sınıf dışı ortamları/etkinlikleri kullanma durumları nasıldır?

İÇERİK

1. Öğrencilerin, sınıf dışı etkinliklerde ne gibi deneyimler kazandığına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

2. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanması esnasında öğrencilerde gözlenen davranışlara ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Olumsuz davranışlar nelerdir?

-Olumsuz davranışların önlenmesine yönelik alınan tedbirler nelerdir?

b) Olumlu davranışlar nelerdir?

3. Aile katılımı ve aile katılımına yönelik çalışmaların öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerine etkisine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Öğrenci-aile etkileşimine yönelik etkileri nelerdir?

b) Öğrenci-öğretmen etkileşimine yönelik etkileri nelerdir?

c) Öğretmen-veli etkileşimine yönelik etkileri nelerdir?

d) Öğretmen-müdür etkileşimine yönelik etkileri nelerdir?

e) Öğrenci, aile ve müdürün etkileşimine yönelik etkileri nelerdir?

4. Öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerisini geliştirmek için yapılan etkinliklerde karşılaşılan problemlere ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Karşılaşılan problemlere yönelik tutum ve tavırlar nelerdir?

b) Problemlerin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler ve öğrencilerin bu tedbirlere yönelik tutumları nelerdir?

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

1. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin, "2013 Okul Öncesi Eğitim Programı" nda yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve ilkelerinin hangileri doğrultusunda planlandığına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

2. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanması ile ilgili bir hizmet içi eğitim alınsa, bu eğitimin içeriğinin nasıl olması gerektiğine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

3. Öğrencilerin sınıf dışı öğretim tekniklerine yönelik becerilerinin gelişmesi için uygulanan yöntem ve tekniklere ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

a) Kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir?

b) Tercih edilme nedenleri nelerdir?

- 4) Okul öncesi eğitimde sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulamadaki kullanım sıklığının artırılması için neler yapılmalıdır?
5. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin uygulanmasına yönelik etkililiğin artırılmasına ilişkin yönetici-öğretmen tavsiyeleri ve görüşleri nelerdir?
6. Sınıf dışı öğretim tekniklerinin Okul öncesi eğitim programına uygunluğuna yönelik yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?
 - a) Hangi gelişim türlerine ve kazanımlara uygun?
 - b) Çevre Eğitime, Kişisel ve Sosyal Gelişime ve Sınıf Dışı Etkinliklere yönelik nasıl bir uygunluk\paralellik göstermektedir?
 - c) Programın planlama, uygulama ve değerlendirme kısımlarına yönelik nasıl bir uygunluk\paralellik göstermektedir?